

FODRÁSZ

MESTERVIZSGÁRA

FELKÉSZÍTŐ JEGYZET

Budapest, 2014

1

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Szerzők:
Szécsényi István
Presztóczki Veronika

Lektorálta:
Hajas László

Kiadja:
Magyar Kereskedelmi és Iparkamara

**A tananyag kidolgozása a TÁMOP-2.3.4.B-13/1-2013-0001 számú,
„Dolgozva tanulj!” című projekt keretében, az Európai Unió Európai
Szociális Alapjának támogatásával valósult meg.**

**A jegyzet kizárólag a TÁMOP-2.3.4.B-13/1-2013-0001 „Dolgozva tanulj”
projekt keretében szervezett mesterképzésen résztvevő személyek részére,
kizárólag a projekt keretében és annak befejezéséig sokszorosítható.**

TARTALOMJEGYZÉK

1.	A művészettörténet korszakos áttekintése	5
2.	Anyagismeret	32
2.1.	Az alapanyagok összetevői, hatóanyagai	32
2.2.	A színeképzés, szintelenítés, színváltoztatás anyagai, hatóanyagai	46
2.3.	A tartós formaváltoztatás anyagai, hatóanyagai:	47
3.	Szakmaismeret	48
3.1.	A haj szerkezete, keresztmetszete, a bőr szerkezete	48
3.2.	A festélmélet szabályai, Fantom festés , Fantom melír	52
3.3.	A haj tartós formaváltoztatásai, Fantom dauer	64
4.	Szakmai gyakorlat	66
4.1.	Borotválás	66
4.2.	Klasszikus hajvágás, szárítás	68
4.3.	Férfi divatos hajvágás, szárítás – előre elkészített színárnyalással.	70
4.4.	A női modellnek- babafejnek- tartós formaváltoztatás, műveleti terv készítés..	71
4.5.	Marcell víz hullám készítése, választék nélkül, egész babafejen	73
4.6.	Divatidőszaknak megfelelő víz hullám frizura berakása, fésülése	75
4.7.	Klasszikus vashullám frizura készítése-3 függőleges hullámsor- kialakításával, babafejen	77
4.8.	Póthaj- paróka- tupé készítése, 5cm tressz, 1cm2 knipf.....	80
4.9.	Marcell vashullám atressz tincsen	89
4.10.	Alaphajvágások	91
4.11.	Női hajvágás az aktuális divatirányzat szerint	96
4.12.	Konty-alkalmi frizura díszítéssel, tressz tincessel, 6db. illesztett tincessel	97
5.	Informatika - Alkalmazott Számítástechnika	100
	Forrásanyag dokumentumok	101

Bevezető

A FODRÁSZ MESTERVIZSGA oktatási jegyzetével, segítséget szeretnénk nyújtani minden mestervizsgájára készülő kollegának.

A jegyzet gyakorlatorientált, a gyakorlati vizsgafeladatok elkészítése és annak munkafolyamata fényképekkel van illusztrálva.

A mestervizsgára való felkészüléshez és az eredményes vizsgához sok sikert kívánunk.

1. A művészettörténet korszakos áttekintése

ŐSKOR Az ősközösség

ÓKOR A rabszolgatartó társadalmak - művészete
(i.e. 5000 – i.u. 476-ig)

Egyiptom
Mezopotámia
Görög
Róma

KÖZÉPKOR A korai feudalizmus művészete
(476 -1492-ig)

Bizánc
Román
Gót

ÚJKOR A bomló feudalizmus és a kialakuló kapitalizmus művészete
(1492 -1789-ig)

Reneszánsz
Barokk
Rokokó

LEGÚJABB KOR A klasszikus kapitalizmus művészete
(1789 napjainkig)

Klasszicista
Romantika
Eklektika
Szecesszió

A XX. század

MAGYAR TÖRTÉNELMI HAJVISELETEK

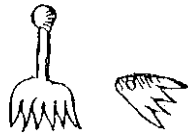
ŐSKOR

A haj rendezésének első lépését jelenthette, amikor haját valamilyen növényi hánccsal összekötötte, hogy tekintete szabad legyen. Amikor az ősember fejlődése magasabb fokára ért, hajának elrendezésére, összetartására fából, csontból, bronzból készült fésű-szerű eszközt használt (1. kép). A fésű volt tehát a legelső hajgondozó és hajdíszítő eszköz, amely a hajviseletek történetében ettől kezdve mindig szerephez jut.

Az afrikai négek életét vizsgálva azt tapasztaljuk, hogy zsírral megmerevített fonatokat, csomókat képeznek hajukból, amelyek tüskeszerűen veszik körül az arcot. Hajukat kagylókkal, csillogó tárgyakkal díszítik. Egyes törzsek a vékony és rövid szálú haját agyaggal, faggyúval, tehéntrágyával kenik be, és egész építménnyé formálják (2. kép). Mások hajukat leeresztve vagy kontyba tűzve viselik.

Díszítésére tollakat használnak, amelyek nagysága viselőjének rangja szerint változik. A nők társadalmilag a férfiak alá vannak rendelve, így hajviseletük mindig rövidebb, díszítés nélküli, vagy kevesebb díszítést tartalmaz.

1. sz. ábra

1. őskori fésű

2. sz. ábra

2. törzsi hajviselet Afrikában

ÓKOR

A rabszolgatartó társadalmak művészete (i.e. 5000 - i.u. 476)

Egyiptomi hajviselet:

Kheopsz fáraó anyjának 1927-ben feltárt sírjában borotvát, köröm- tisztítót és borbélymunkára utaló rajzokat találtak. A borotvák véső alakúak voltak, vagy kétélű szekercéhez hasonlítottak.

Az ókori Egyiptomban a hajmunkákat a rabszolgák, valamint a felszabadított rabszolgákból lett iparosok készítették. Ez utóbbiak mesterségüket az utcán végezték, vagy házról házra jártak. Mesterségük miatt kivételes helyet foglaltak el még a szabadok között is.

Az egyiptomi társadalomban az öltözködés, a hajviseleti formák, a fejdíszek egyaránt származást, rangot fejeztek ki, az egyes társadalmi rétegek megkülönböztetésére szolgáltak. A korabeli alkotások hűen tükrözik, hogy pl. a fáraót (3. kép) és a főpapokat fejdíszükről, szakállukról, a hivatalnokokat a vállukon lévő szalag színéről, a parasztokat, munkásokat ágyékkötőjükről lehetett megismerni.

Felső Egyiptomban a fehér, Alsó Egyiptomban a vörös volt az uralkodó szín, de valamennyinek közös vonása a zárt, mértani, szögletes forma.

3.sz. ábra

3. Tutenkámon fáraó
halotti maszkja

A férfi hajviselet:

Az egyiptomi férfiak hajukat számtalan vékony fonatból, sodrott csomókból alakították ki (4. kép), és homlokukat mindig takarták. Az új birodalom kezdetétől (i.e. 1600) a tisztasági szabályok kötelezően előírták a fej borotválását, az előkelőek parókákat húztak fejükre. A

paróka díszítését, illetve terjedelmét egyre inkább túlzásba vitték, sőt egyesek két parókát is helyeztek egymás fölé.

A fáraó és a főméltóságok kocka vagy téglalap alakú szakállt viseltek. Isteneiket hajlított hegyes szakállal ábrázolták. Bajuszt egyik társadalmi réteg sem viselt, arcukat borotválták. Hajukat középválasztékkal vagy választék nélkül viselték.

A legszűkebb társadalmi osztály férfi tagjai a szolgaság jeleként fejüket teljesen kopaszra nyírátták, amelyre borsapkát helyeztek, arcukat simára borotválták, mert a kopaszság, éppen, mint a keleti népeknél, a szolgaságot jelképezte.

4.sz. ábra

4. csomózott paróka és ragasztott szakál

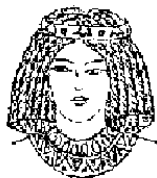
A női hajviselet:

Az egyiptomi nők a tisztasági célzatú kopaszági előírásokat nem minden esetben tartották be, gyakran természetes haját viseltek. Hajviseletük a díszítéstől eltekintve, a férfiakéhoz hasonlított, csak valamivel hosszabb volt. A haját selyem szalaggal és arany abronccsal tartották össze. A legkedveltebb hajviselet az úgynevezett Kleopátra – frizura volt (5. kép), amely sokféle méretben és kivitelben készült. De gyakori a kúp alakú illatosító tégely fejre erősítése is (6. kép).

A gyász jeléül a férfiak és a nők egyaránt megnövesztették, és nem gondozták hajukat. Egyébként a gondozatlan arc és haj a társadalmi szokások megsértését jelentette.

A haj festése az előkelők kiváltsága volt. Erre a célra vastartalmú csergubacsot, indigót és hennát használtak. A kozmetika Egyiptomban igen magas fokon állt. A férfiak és a nők festették arcukat, szájukat, szemöldöküket; arcukat pirosra, a szem korvonalát feketére. Kozmetikai célokra az ólomnak egy mérgező vegyületét (ólomszulfidot) használtak. (pl. fekete = ólomszulfid, zöld = malachit, narancssárga = henna, piros = cinóber)

5.sz. ábra

5. Kleopátra-frizura hajpánttal

6. sz. ábra

6. paróka illatosítótegellyel

Mezopotámia:

Babilóniai hajviseletek

A férfi hajviselet:

A babilóni férfiak fejüket tisztasági okokból kopaszra borotválták. Az alacsonyabb kasztokhoz tartozó férfiak kopasz fejükre fém-, csont- és agyagpitykével díszített bőrvagy posztósapkát húztak. Az előkelők, díszes parókát tettek a fejükre, amelyet simán hátrafésültek és a végeket köröskörül göndörítették. A parókákra diadémszerű fejdísz vagy turbánszerű kendőt is helyeztek. A fiatalok arcukat simára borotválták, az idősebbek göndör, középhosszú kör szakállt viseltek.

A női hajviselet:

Az alacsony kasztokba tartozó babilóniai nők hajukat rövidre vágatták. Ha gyászoltak, fejüket kopaszra nyírták. A magasabb kasztbeli nők hajukat teljes hosszúságban hordták, vagy kopaszra vágták és fejükre göndörített és fényűzően díszített parókát helyeztek.

A babilóniaiak fürdőberendezései magas fokú tisztálkodási kultúrát bizonyítanak. Konyhasóból és zsiradékból szappanszerű tisztítószert készítettek. A test ápolására olajokat, kenőcsöket is használtak.

Asszír hajviseletek

A férfi hajviselet:

Az alacsonyabb osztályokhoz tartozó férfiak a vállig érő, közepén választott hajukat hátrafésülték, és művészien göndörítették. A haj elfedte a fület, vagy a fül mögött omlott le. Általános volt a szakáll viselete, gyakran bajusz nélkül. Az előkelő férfiak vagy természetes haját viseltek, vagy lenyírt fejükre parókát tettek, vagy vendéghajjal egészítették ki hajukat. A szakáll nagysága viselőjének hatalmát jelképezte.

A katonák göndörített természetes haját, szakállt és bajuszt hordtak.

A női hajviselet:

Az asszír nők hajviselete megegyezik a férfiakéval, de hajuk hosszabb, dúsabb. A haj göndörítése ugyancsak egymás fölé helyezett sorokban történik. Az egyes kasztokba tartozó nőket legfeljebb a fejdíszek különböztették meg egymástól. Ünnepeles alkalmakkor aranszálakat fontak hajukba.

A test ápolására illatosítására különféle olajokat használtak. Szemöldöküket, szemhéjukat feketére, festették, arcukat fehér és piros festékekkel színezték.

Föníciai és zsidó hajviseletek

A Föníciaiak hajviselete a zsidókéval általában megegyezett, de a szakáll és a halántékhaj levágását nem tiltották vallási előírások. A nők kedvelték a hatalmas méretű és különleges alakú drágakövekkel kirakott fejdíszeket.

A férfi hajviselet:

A zsidók nem sokat törődtek hajviseletükkel. A férfiak hosszúra növesztett hajukat nem gondozták, szakálluk is rendezetlen volt. Később a hajfürtöket karikába csavarták. Az ifjak hosszú haját viseltek, fejükön kerek sapkát vagy kalapot hordtak. A szakáll megrövidítésén kívül tilos volt, a halántékok fürtjeinek levágása is. A férfiak fejükre turbánszerű kendőt is csavartak.

A női hajviselet:

A nők kezdettől fogva nagyobb gondot fordítottak hajuk ápolására és díszítésére, mint a férfiak. Hajukat gyűrűkbe csavarták vagy szabadon hagyták, a fonatokat aranszálakkal, szalagokkal díszítették. A haj ápolására és illatosítására értékes olajokat és kenőcsöket

használtak. Az egyszerűbb nők hajukat zsinórral fogták össze, és durva kendővel kötötték be.

Görög hajviseletek

A görögök nagy gondot fordítottak öltözködésükre, hajviseletükre, amely úgy, mint a társadalom, soha sem volt egységes. A görög ruházat és hajviselet megkövetelte viselőjétől a helyes testtartást, a harmóniát, és a szépséget

A görögöknél a haját külön erre a célra betanított rabszolgák ápolták. A borbélyokat, akik csak borotváltak (7. kép) neureusoknak, a haj göndörítésével foglalkozó fodrászokat eszközeikről egyágú fém-pálca -kalamisz (8. kép) kalamisztráknak nevezték. Az ügyes borbélyokat, fodrászokat nagyon megbecsülték, szolgálataikért többnyire fel is szabadították őket. A szolgában is az embert tisztelték. A haj levágása az emberi méltóság megsértését jelentette.

7.sz. ábra

8. sz. ábra

7. görög bronz borotvák (egyágú hajsütővas) 8. kalamisz

A férfi hajviselet:

A görög férfiak Nagy Sándor koráig (i.e. IV. sz.) hajukat, szakállukat és bajuszukat teljes hosszúságban meghagyták.

Athénben a hosszú haját szalagokkal is díszítették (9. kép). Az athéni ifjak legszebb ékessége a sűrű, hosszú haj volt, amit 16-18 éves korban, a férfivá válás idején Apolló isten tiszteletére áldoztak fel.

A spártai férfiak rövidre vágott, egyszerű haját és rendszerint teljes szakállt viseltek. Az ifjaknak az iskoláskor végéig rövid haját kellett viselni.

Nagy Sándor i.e. 331-ben elrendelte a szakáll levágását és a haj rövidítését, hogy az ellenség ne tudjon a harcosok szakállába belekapaszkodni, s ennél fogva leteperni.

Az államot ért súlyos csapás, például csatavesztés esetén szintén levágatták hajukat. Sportrendezvényeken, ünnepi felvonulásokon a haj, illetve a fej díszítésére örökzöldeket, mirtuszkoszorúkat használtak, amelyek az istenek tiszteletét is jelentették.

9.sz. ábra

9. férfi hajviselet
szakállal, bajusszal

A női hajviselet:

A szabad homlokot nem tartották szépnek, ezért azt valamilyen módon mindig eltakarták. A legismertebb hajviselet az úgynevezett Lampadosz konty volt (10. képek). A hosszú haját a nyakból felemelve, bárom- négy szalagsorral leszorították, és ezek közül egy a homlokot takarta le. A haját a fej búbján kontyszerűen egyesítették, és a szabad hajvégeket felborzolták. A homlok fölött gyakran diadémszerű fejdísz is viseltek. A görög nők igen változatos formában tűzték fel hajukat, és azt szalagokkal, hálóval, fésűvel, sapkával szorították le.

A fiatal lányok hajukat több fonatra osztották. Az egyszerűbb nők hajukat kontyba csavarták, és néhány fürtöt szabadon hagytak a vállra omlani.

A legkedveltebb hullámosítás eljárása, hogy a haját benedvesítették, beolajozták, és egy csontból vagy fémből készült, három-négyfogú gereblyével a tőtől a haj végéig haladva, hullámokat képeztek. A görög szobrokon is ennek a fésűnek a mély vájatait láthatjuk.

A hajfestés a görögöknél általánosan elterjedt szépítési mód volt. Ősz hajak festésére az ólom vegyületeinek, a csersavas vasnak, a gránátalmafa kérgének, a tőzegnek és a dióhéjnak a főzeteit; a haj szőkítésére pedig a timsónak, az ecetélesztőnek, a kamillának és a rebarbarának oldatait használták. Hajukat az oldattal bekenték, és a napon szárították. Ezt a műveletet három-négy órán keresztül többször ismételték.

A görögök igen nagy gondot fordítottak a test ápolására, a kozmetikára. Fáradtság ellen a legjobb szernek a meleg fürdőt tartották. Mivel a szappant még nem ismerték, rövid fogakkal ellátott vakarót használtak a szennyeződés eltávolítására.

A fürdőhelyiségekben művészi megmunkálású kezítükröket, a sminket tárolására szolgáló alabástromból, elefántcsontból vagy hegyikristályból készült szekrénykéket találtak a régészek.

Gyász esetén 30 napig mellőzték a sminket. Halottaik mellé a koporsóba helyezték a smink tégléket, utolsó ajándékként a hosszú útra.

10.sz. ábra

10. lampadosz konty

A római művészet (i.e. VIII. sz. i. u. 476-ig)

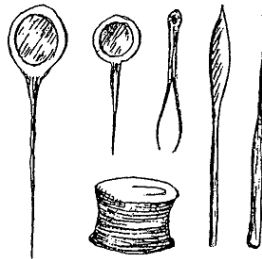
Római hajviseletek

A római borbélyok, illetve fodrászok mesterségüket a Görögországból és Sziciliából Rómába került hasonló mesterséget űző rabszolgáktól sajátították el. A borbélyok feladata a haj nyírása, hullámosítása volt, de háború esetén sebészeti teendőket is elláttak, a légiókhöz beosztva (11. kép).

A római borbélyok az előkelőek háztartásában, mint rabszolgák dolgoztak, vagy önálló iparosként is működtek. Az önálló borbélyok műhelye a nyilvános fürdőkben vagy azok közvetlen közelében volt. A nyilvános fürdőkben a testápoló. és testgyúró rabszolgák neve kozmetusz volt. Innen ered a mai kozmetikus elnevezés. Rómában alakult meg az első borbélytestület, mint érdekvédelmi egyesülés. Konstantinus császár 337. törvénye már 37 testület működését említi.

A rómaiak hajviselete két, egymástól jól megkülönböztethető korszakra osztható: a köztársaság kora, a császárság kora.

11.sz. ábra

11. sebészeti teendők ellátására alkalmas eszközök

A férfi hajviselet:

A köztársaság korában a rómaiak hajviselete egyszerűbb volt, mint a görögöké. A férfiak hosszú, vállra omló, disz nélküli haját, bajuszt és szakállt viseltek.

A császárság korában az első borbély megjelenése után a hajviselet kezd díszesebbé, mesterkéltébbé válni. A divattal lépést tartó férfiak hajukat hullámosították, és szagos pomádékkal kenték. Ettől az időtől kezdve vált szokássá a naponkénti borotválkozás. A gazdag patriciusok saját borbélyt tartottak maguknak, és akiknek erre nem volt lehetőségük, azok felkeresték a fürdőkben dolgozó tonsorokat.

A szakállát megnövesztette, a haját apró fűrtökbe rendezve göndörítette (12. kép). A teljes szakáll a tudományos kutatással foglalkozó, szellemi munkát végző emberek ismertetőjele volt.

A római légiók hadvezérei tollforgós sisakot viseltek.

A görögök példája nyomán először 21 éves korban borotválkoztak, ünnepélyes keretek között. Az első levágott pelyheket aranykazettába helyezték és megőrizték.

A rómaiak ellentétben a görögökkel gyász esetén megnövesztették a hajukat és a szakállukat.

A rabszolgáknak hosszú haját illetve viselniük, csak szabaddá válásuk után engedélyezték számukra a rövid hajforma viselését.

12.sz. ábra

12. göndörített haj és szakáll

A női hajviselet:

Ha a római nők divatosan akarták fésültetni magukat, akkor szükségük volt fésűre, kefére, hajsütővasra, hajhálóra, hajtűkre (13. kép), csatokra, tükörrre, különféle illatos hajolajokra, szőkítő szerekre, festékekre. A fésüléseket a tonsorok készítették. A hajat pálcikaformájú vassal (kalamisszal) hullámosították úgy, hogy a fürtöket a forró vasra csavarták. De ismerték a víz hullámosítást is. A homlokhajat tutulusba szedték (14. kép). A tutulusnak igen sok változata volt, az apró göndör fürtöktől kezdve a simán hátra vagy átlósan elkészített formáig.

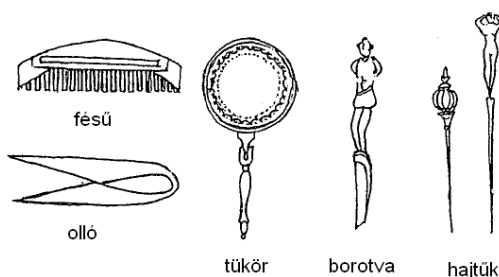
Az idősebb hölgyek öszülés ellen olajjal kevert gilisztahamuval kenték a hajukat. A lányok főleg a menyasszonyok mindkét oldalon három-három loknit viseltek, amit szalaggal fontak körül és a frizura védelmére arany neccet is használtak.

A görögöknél művészi fokra emelt kozmetika a rómaiaknál luxusméreteket öltött. A római nők kecskefaggyúból és bükkfa- hamuból készült különleges szappant használtak, hogy vörös vagy szőke árnyalata legyen a hajuknak. A kopaszodás ellen parókákat, póthajat nyilvánosan árusították a Mars mezőn és a Múzsák temploma előtt.

A szépségápolásra egyre nagyobb gondot fordítottak a nők. A császárkori Rómában a fényezés már nem ismer határt. A bőr ápolásához teákat, olajokat, kenőcsöket, parfümöket használtak. A péplárvákat szépségük érdekében még éjjel is arcukon hagyták. A nők nedves korommal festették és hosszabbították szemöldöküket, hajlított tüvel sminkelték magukat. Nemcsak hajukat, de ruhájukat is parfümözték, rendszerint fürdés után és étkezés előtt.

A rómaiak magas fokra emelték a fürdőkultúrát. Még a legkisebb településen is voltak nyilvános fürdők, úgynevezett termálok.

13.sz. ábra

13. a római nők hajápolási eszközei

14.sz. ábra

14. homlokhaj megemelve hátul konttyal

KÖZÉPKOR

A feudalizmus művészete (476-1450)

Bizánci hajviseletek

A férfi hajviselet:

A férfiak a római hajviseletet vették át. Rövidre vágatták hajukat, és koncentrikus elrendezésben viselték (15. kép). Kedvelték a szagos pomádékat, illatosító anyagokat. Arcukat naponta simára borotválták. Fejükön Kis-Ázsiából származó előretűrt frígiai sapkát vagy lapos, széles karimájú kalapot, petaszoszt hordtak. Az előkelők nemes prémekkel és drága- kövekkel díszített sapkát vagy koronát tettek a fejükre.

Bizánc a VI. század közepén, Justinianus császár uralkodása idején érte el hatalmának tetőfokát. Ekkor a hajviselet is lényegesen megváltozott. A férfiak előbb rövid, majd teljes kör szakállt viseltek, a hajukat továbbra is rövidre vágatták. A császár és az elő- kelő urak drágakövekkel díszített abroncskoronát hordtak, amelyről kétoldalt kettő-kettő igazgyöngyfűzér lógott, és a végét zománcdísz zárta le (16. kép).

15.sz. ábra

16.sz. ábra

15. koncentrikus elrendezésű férfifrizura

16. drágakövekkel díszített abroncskorona

A női hajviselet:

A bizánci nők is a rómaiak hajviseletét utánozták. Homlok fölött a haját megemelték, de kétoldalt egy-egy tincset lókniba fésültek. A fonatokból alakított hajviseletet először alig díszítették, majd egyre díszesebbé vált. Fejükön ékszer- díszes diadémot hordtak, a fonatokba gyöngyfűzért fűztek és a homlokukat félig eltakarták (17. kép).

Nemcsak a császárnő, hanem az udvarhoz tartozó hölgyek is jellegzetes, lekerekített ágakból álló, drágakövekkel díszített koronát viseltek, de szívesen alkalmaztak zománcdíszítést is. A fonatokat két-két gyöngysorral helyettesítették, a végét zománcos ékszerek zárták le (18. kép).

A lányok hullámosított hajukat középen elválasztották, szabadon hagyták vagy összekötve igen egyszerűen fésülték. A halánték körül néhány tincset göndörítettek. A hajukat papiruszból vagy selyemből készült virágokkal díszítették, majd arany abronccsal, diadémmal, selyemszalaggal leszorították.

13.sz. ábra

17. diadémmal,
gyöngyfűzérrel díszített
hajviselet

14.sz. ábra

18. gyöngysorral,
drágakövekkel díszített
korona

A román művészet

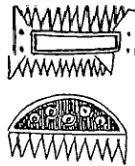
Román hajviseletek

A hiúság, a fényűző hajviseletek ellen indított harc, a kiátkozással való fenyegetés is az egyház egyik módszere volt, és sok más rendelkezéssel együtt az emberek megfélemlítését szolgálta.

A tulajdonképpeni borbély-, illetve fodrászipar kialakulása a városok keletkezésének idejére, 1000-1200-ra esett. A városok egyik legfontosabb intézményei a nyilvános fürdők voltak. A borbélyok a nyilvános fürdők külön helyiségeiben végezték mesterségüket (19. kép).

A borbélymesterséget üzöket, nyíróknak, azokat pedig, akik egyúttal fürdősök is voltak, fürdős nyíróknak nevezték. A két mesterség összekapcsolódott, sőt kibővült azzal; hogy a fürdős nyírók úgynevezett "báderek", kisebb sebészeti teendőket, pl. érvágást, foghúzást is elvégeztek és háború esetén, mint felcserek tevékenykedtek. A borbélyokat és a fürdősöket megvetették, foglalkozásukból állandó gúnyt űztek, a sírásókkal és a hóhérokkal azonosították őket. 1406-ban Vencel császár céhcímert és díszoklevelet adományozott a borbélyoknak. A céhcímer aranymezőjében a borbélyok gyógyító tevékenységére utaló kékszinű, csomóra kötött érvágó kendő és a borbélyok bőbeszédűségére utaló zöldsínű madár volt.

19.sz. ábra

19. Borbélyok által
használt fésűk

A férfi hajviselet:

A román stílus korában a férfiak közepén választott vagy választék nélkül hátra fésült, vállig érő hajat viseltek. Arcukat simára borotválták, csak az idősebb lovagok viseltek rövid vagy teljes kör- szakállt. A hajviseletet a háborús idők is befolyásolták. A hosszú hajú, szakállas harcos a csatában esetleg drágán fizetett férfiúi ékességéért. Ezért a harcosok simára borotválták arcukat, hajukat rövidre nyírátták. 1200 körül már göndörítették a hajukat a férfiak, egy-egy tincset a homlokba fésültek, és a fül alá is kanyarítottak egy fürtöt (20. kép).

A kialakuló lovagi renden belül az ifjak közepén választott, tarkóig érő, sima körhaját viseltek, ezt apródfrizurának nevezzük.

20.sz. ábra

20. az 1200-as évek férfi hajviselete

A női hajviselet:

A férjes asszonyokat és lányokat öltözködésük és hajviseletük alapján jól meg lehetett különböztetni. A férjes asszonyok mindig kendőt vagy fátylat hordtak, a hajadonok viszont hajadonfőtt jártak és a hajukat copfba fonták. A térdig érő dús hajukból három laza fonatot képeztek, a fonatok közül a középső a hátra, a két szélső a mellre omlott. A fejtetőre virágfüzért, úgynevezett chapellt helyeztek (21. kép)

Az asszonyok hajviseletéhez szorosan hozzátartozott az állkendő, a főkötő, a dobozszerű kalap (22. kép). A főkötő gyolcsból vagy könnyű szövetszövetből készült, és úgy kötötték fel, hogy egyik széle a homlokba lógjon, a többi meg a vállukat takarja.

A legismertebb főkötőkendő a Gebende, amely két részből állt, egy keményített homlokpántból és az áll alatt szorosan megkötött vászoncsíkból.

A menyasszonyok elengedhetetlen dísze a fátyol. A fehér a tisztaság, a szüziesség jelképe volt. A fekete a gyász, a bánat színe. A nők a hajukat úgy szokították, hogy különböző oldatokkal kenték be, és a Napon szárították. A ritka haját vendéghajjal dúsitották.

A test ápolására szolgáló nyilvános fürdők a keletről terjedő járványok (pestis) következtében nem voltak nagyon népszerűek. Az arc festésével kapcsolatos egyházi tilalmakat a nők betartották.

21.sz. ábra

21. hajadon hosszú fonatokkal, chapellel

22.sz. ábra

22. Gebende főkötő

Gótikus hajviseletek

Hajviselet szempontjából a gót stílust az esztelenség és a bolondság korának is nevezhetnénk, kissé karneváljellegű.

A gótikus stílus korát a lovagi élet, a hűbéri társadalom tipikus főmáinak kibontakozása jellemzi.

A férfi hajviselet:

A férfiak eleinte a román stílus korában elterjedt hajviseletet hordták. Újabb változást jelentett, hogy egyesek körben lefésülték, és elöl egyenesen levágták hajukat, (23. kép) bajuszt, kis szakállt is növesztettek.

Az 1300-as évektől a haj- és a szakálldivat állandóan változott. Az 1400-as években a férfiak kötélből csavart vastag hurkára tekerik, vagy turbán alá rejtik hajukat. A homlokuk és a halántékuk feletti haját gyakran kiborotvtálták, hogy semmi se látsszék ki a fejrevaló alól.

Az 1300-as évektől a főrangúak nem járhattak fedetlen fővel az utcán

Ebben a korban terjedt el a hengerforma főveg, majd a széles karimájú, magas tetejű, színes szalagokkal díszített kalap. Volt, aki drágakövekkel rakta ki a kalapszalagot, vagy tollal díszítette (24. kép).

23.sz. ábra

23. gótikus turbán

24.sz. ábra

24. gótikus kalap
tollal díszítve

A női hajviselet:

A nők hajviselete lényegesen megváltozott.

Egyes városok előljárói rendelettel szabályozták a hajviselet formáját, és eltiltották a vendéghaj viseletét. A divat iránti igényük, a fantasztikus alakú fejdíszekben nyilvánult meg. Állítólag Bajor Izabellától származik a mesebeli várkisasszonyok fátyollal díszített, süveg alakú, csúcsos fejdísz, a hennin (25.kép).

Ez a csúcsos dísz számtalan változatban szerepelt, és a középkor végéig divatban is maradt.

A fátyolból, gyöngysorokból és a hajból művészi kontyot csavartak. Különleges divat volt a kétszínű haj, amit úgy értek el, hogy néhány fürtöt kiszőkítettek. A szőkítést úgy végezték, hogy a haját vizelettel benedvesítették, és a napon szárították. Ezt a műveletet két-három órán keresztül ismételték.

A lányok középen választott hajukból kétoldalt egy-egy fonatot képeztek, és ezeket a fonatokat szalagokkal a fülre csavarták. Ezt a hajviseletet diaboló néven ma is készítik (26. kép).

A testet általában a nyilvános fürdőkben ápolták, gondozták. A kozmetikai szerek használata az araboktól terjedt el.

Az élelmes olaszok eltanulták a különféle illatos vizek, kenőcsök, szeplő és izzadság elleni szerek készítését, és egész Európát ellátták velük. Már hajhullás elleni szereket is készítettek.

25.sz. ábra

25. hennin fátyollal

26.sz. ábra

26. szalaggal, fátyollal
díszített diaboló hajviselet

ÚJKOR, a bomló feudalizmus és a kialakuló kapitalizmus művészete (1492-1789)

A reneszánsz művészet

A férfi hajviselet:

A reneszánsz kezdetén még hódít a férfiak körében a hosszú haj, amit hajcsavarokkal és sütővassal hullámosítottak (27-28. képek). Arcukat borotválták, csak az idősebbek és a katonák viseltek szakállt. A középkori csuklyát, a gugelt fokozatosan különböző alakú sapkák váltották fel: a barett és a hódkalap.

Jellegzetes a spanyol férfiak hajviselete. A haj hosszúsága fordított arányban állt a bajusz és a szakáll nagyságával.

A reformáció különösen Németországban külön divatot hozott létre. Ekkor kezd hódítani az úgynevezett csós hajvágás divatja. Ez a hajviselet az új vallás követőinél a legmagasabb méltóságtól a legalacsonyabb néposztályig divat volt. A férfiak hajukat simán lefésülték, fél fül" magasságig körül nyírták, hátul a nyakat kiborotválták, és elől, a homlokuk feletti haját a homlokmagasság feléig egyenesen levágták. Teljes szakállt és bajuszt viseltek.

27.sz. ábra

27.korai reneszánsz
férfi hajviselet

28.sz. ábra

28. barett
sapkás férfi

A női hajviselet:

Hajukat sokféleképpen fésülték és gyöngyökkel, diadémokkal díszítették. Gyakran alkalmaztak átlátszó fátylakat, finom hálókat. A fiatal lányok virágfüzérrel, virágkoszorúval díszítették hajukat.

A nők hajukból hátraomló fonatokat készítettek, és a divat hatására a hajfonatokat visszahúzták a fejtetőre, a hajfonatok végét pedig drágakövekkel díszítették (29. kép).

A reformáció hatására a nők közepén elválasztották hajukat, két fonatot képeztek és ezeket a fül előtt függőlegesen rögzítették. A hajfonat végét visszatűzték, majd vízszintes fonatok ritmikusan váltakozó sorrendjével tagolták a frizura tömegét. Ekkor ismét divat a gótika idején kedvelt, a fej köré csavart kontyszerű hajviselet, a gretchen, amelynél a halántékhajat simán leengedték (30. kép). A női fejrevalók, sapkák kevésbé különböztek a férfiakétól, a barett és a hódkaalap sokféle alakban, változatban szerepelt.

1596-ban könyv jelent meg a szépítkezések módjáról.

A gondos szépségápolásról hamis képünk ne legyen, idézzük a krónikást is: "Férfiakon és nőkn is nyüzsg a bolha, a tetű. Egyiknek a hóna alja bűzlik, másoknak a lába, de legtöbbször a szája." A piszkot vastag festékréteggel takarták el, és mivel nem mosakodtak, a parfüm arra kellett, hogy a nemkívánatos testszagot elnyomják vele. A középkorban a nyilvános fürdő még fontos intézmény volt, most bezárják valamennyit, mert Amerika felfedezése után veszedelmesen terjednek a különféle nemi betegségek.

29.sz. ábra

29. fonatokkal
díszített frizura

30.sz. ábra

30.a gretchen hajviselet

A Barokk művészet

Barokk hajviseletek

Ebben az időben alakult ki a göndörítésének két új módszere:

A papilotteval a haját háromszögletű selyempapírokba csavarták és lapos, forró vassal nyomkodták. Abigondi általában bőrből készült, a haját rácsavarták, majd forró vassal nyomkodták meg. Elterjedt a hajporozás és a púderezés divatja is. Különböző szagú és színű (világoskék, rózsaszín) púdereket használtak úgy, hogy előzőleg benedvesítették a haját, így a por csak enyhe deresedést idézett elő.

A férfi hajviselet:

A férfiak és nők hajviselete még díszítés tekintetében sem különbözött nagyon egymástól. XIII. Lajos (1610-1643) korában a hajviselet újra megváltozott. A széles, felálló Stuart-gallér helyett a vállra omló csipkegallér divatja terjedt el, és a gallér vonalát a haj is követte. A göndör fürtök megnyúltak, a vállra omlottak, vagy szabadon lobogtak a fej körül (31. kép).

A férfiaknál a simára borotvált arc divatját a kis hegyes szakáll és a pödrött bajusz viselete váltotta fel (32. kép). A férfiak széles karimájú puha kalapot viseltek, strucctollal díszítve.

31.sz. ábra

31. göndörített férfi hajviselet bajusszal, szakállal

32.sz. ábra

32.francia divat szerint viselt kalap tolldíszsel

A női hajviselet:

A vállra omló női hajviseletek egyik formája az úgynevezett "à la Cadenette" . A hajat szalaggal összefonták, és ékszerekkel díszítették.

Ugyancsak divatos a kutyafül-hajviselet is. Ez úgy készült, hogy a sűrűn hullámosított leomló hajat kétoldalt laposra nyomták, a tacsó füléhez hasonlóan (33.kép)

Ebben az időben tűnt fel a társadalmi élet fontos tényezője, a "figaró". Elfoglaltságára jellemző, hogy több nappal előre tett bejelentés alapján szolgált ki, és munkájáért igen borsos árakat kért. (34. kép)

33.sz. ábra

33. kutyafül-hajviselet kis kalappal

34.sz. ábra

34. nagykarimájú, csúcsos kalap tolldíszsel

XIV. Lajos korának divatja

Franciaországban XIV. Lajos az első abszolút államfő, aki a mi fogalmaink szerint diktatori hatalommal uralkodott. A főurak mindig teljes pompában, méltóságban jelentek meg a nyilvánosság előtt. A magas cipősarok és a vendéghaj megemeli viselőjét, aki átnézhet mások feje felett, és méltóságos megjelenése tiszteletet válthat ki.

A XVII. századtól a Versailles-i udvar kezdi irányítani a divatot. Párizs minden hónapban a legújabb divat szerint öltöztetett, életnagyságú bábút küldött Európa nagyvárosaiba, s ezzel befolyásolja nemcsak az uralkodók, hanem a nép viseletét is.

A férfi hajviselet:

XIV. Lajos (1643-1715) korában a hajviseletek ismét lényegesen megváltoztak. A férfiaknál a hosszú, vállra omló haj divatját az alonge (alonzs) paróka váltotta fel. A parókát XIV. Lajos vezette be ifjú éveiben, hogy ritkuló haját elfedje.

Az alonge paróka, amely az államhatalmat jelképezte. csakhamar kötelező viseletté vált a katonaságnál is. Háromféle hosszúságban viselték: a kis-, a közép- és a teljes alonge.(35.kép).

A király és az udvari méltóságok viselték a teljes alongét, ez derékig vagy még lejjebb ért (36. kép).

A paróka színét is meghatározták. Délelőtt feketét, délben barnát, este szőkét illett viselni. A parókaviselet divatjának elterjedésével a nyersanyag- szükségletet már nem lehetett emberi hajból fedezni. A parókák lószőrből, kecske- és birkagyapjúból, selyemszálakból és kenderkócból készültek. Tömegük a két-három kilogrammot is elérte.

Az állam részére hatalmas bevételi forrást jelentett a parókák megadóztatása. Utcai ellenőrök húzták le a parókákat a járókelők fejeéről, hogy ellenőrizzék, benne van-e az adóhivatal bélyegzője.

35.sz. ábra

35.kis alonge kalappal

36.sz. ábra

36. teljes alonge
csipkegallérral

A női hajviselet:

A nők hajviselete ebben a korban sokkal józanabb volt, mint a férfiaké. A divat általában XIV Lajos kegyencnőinek kedve és ízlése szerint változott. Eleinte hatalmas, hullámos fürtökben a vállra omló s a fejet szabálytalanul körülvevő, művészi elrendezett hajviselet. A hajat apró göndör fürtökbe rendezték. Ez az utóbbi az úgynevezett birkafrizura, 1680 körül jött divatban a Fontanges (fontánzs) hajviselet. Eleinte csak Franciaországban, később egész Európában divat lett a Fontanges stílus. (37. kép).

A nők a férfiakhoz hasonló háromszögletű kalapot (38. kép), valamint főkötőket viseltek. Hajukat mindig púdereztek. A testápolás ebben az időben csak felszínes volt. A vizet a szervezetre károsnak tartották, és ezért ennek megfelelően nem mosakodtak. Jellemző, hogy 1644-ben törvényt kellett kibocsátani a kötelező mosdásról.

37.sz. ábra

37. lépcsőzetes fodrokkal
diszített Fontanges-frizura

38.sz. ábra

38.háromszögletű kalap
apró fürtös frizurával

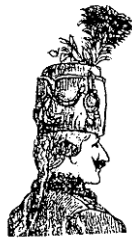
Rokokó hajviseletek

A barokk stílus túlhajtásaiból Franciaországban XV. Lajos uralkodása alatt új művészeti stílus, a rokokó fejlődött ki. Az új művészeti stílus jellemzője a finomkodó, bonyolult díszítések sokasága.

A férfi hajviselet:

A férfi hajviselet XIV. Lajos halála után megrövidült. A haját fehérre púdereztek, az eddig vállra omló haját összefogták, és zacskóba helyezték. Eleinte a copf rövid volt, szinte csak pamacszerű. Később a természetes hajhoz font vendéghajból is készítettek copfot. A copf a katonaságtól, (39. kép) a polgári és a nemesi osztályokra is áttért. Az egyszerű polgárok és a katonák a hajukat simán hátrafésülték és fekete szalaggal copfot képeztek, vagy elől bóbitásan megemelték (40. kép). A púderezés hatalmas méreteket öltött, legelterjedtebb a búzalisztból, az őrölt rizsből vagy osztrigahéjból készült púder volt.

39.sz. ábra

40.sz. ábra

39. katona csáková, copf hajviselettel, 40. bóbitás copf hajviselet

A női hajviselet:

A rokokó női hajviselet minden képzeletet felülmúlt. A korai rokokó női hajviselete viszonylag alacsony volt, de alakjában és nagyságában minden eddigi hajviseleten túltett. A fodrászok a tornyos hajviseletet csak létráról tudták elkészíteni. A nők a magas haj miatt a kocsiba térdelve tudtak helyet foglalni. XV. Lajos korában döntően érvényesült a mindenkorai kegyencnő divatirányító szerepe.

Pompadur márkinő, XV. Lajos kegyencnője hajviseletét naponta változtatta. Kedvenc hajviselete az egyébként igen elterjedt bergére (berzser = pástrolányka) volt (41. kép). A késői rokokó idején a nők egyre magasabb hajviseleteket hordtak. Az elképesztő magasságokat kenderkóc alátétekkel és drótvázakkal érték el. A hatalmas drótvázak tetején fantasztikus alakú fejdíszek voltak: tornyok, hajók, kalitka élő madarakkal. A legtöbbször a haj maga elvesztette jelentőségét, a lényeg a fejdísz volt. A kor fantasztikus hajviselete, a "Belle-Poule = Szép csipke (belpul) a hasonló nevű csata- hajóról kapta a nevét (42. kép). A fejtetőre vászonnal bevont drótvázat tettek, és erre erősítették fel a teljes árboccal és vitorlával felszerelt hajót.

A hatalmas építményeket szalagok, csipkék, virágfüzerek, ékszerek és tollak díszítették (43.kép).

A fodrászművészet mesterművei XVI. Lajos feleségének, Mária Antoinettenek a frizurái. A természetes haját a drótvázra szorosan rádolgozták, a végeket a váz tetején begyűrve megerősítették. A haját faggyúval vagy disznózsírral bekenték, ezáltal merevvé és fényessé vált. A drótváz 45 cm magas, felül 40 cm széles volt. Hátról három lapos fűrtöt erősítettek a fejre, kétoldalt pedig öt-öt hajtekeresztet és egy-egy laza öblös fűrtöt (44. kép).

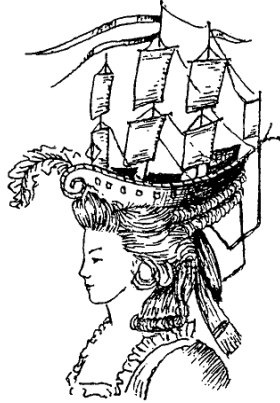
A fej és a haj tisztántartására nem fordítottak gondot. A fejbőr megvakarására fémből, csontból, fából, a végén kéz vagy madárcsőr alakban végződő hosszú tűvel vakaróztak. XVI. Lajos udvari fodrásza, Leonhardt egy-egy bál előtt a végkimerülésig dolgozott, önmagát akadémikusi címmel illette.

41.sz. ábra

41. Bergère (pásztorlányka) hajviselet

42.sz. ábra

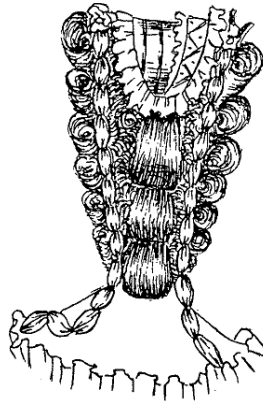
42. Belle-Poule (szép csipke) hajviselet

42.sz. ábra

43. fejtetőn toll, szalag és viragdísz, kétoldalt tekercek

45.sz. ábra

44. a "nagy Antoinette" hajviselet

LEGÚJABB KOR

A klasszikus kapitalizmus művészete (1789-től napjainkig)

A férfi hajviselet:

A copf a katonaságnál a XIX. század elején megmaradt, a katonák a fejükön frigiai sapkát viseltek. A parókájukat politikai kényszerűségből levő arisztokraták a nyaktiló alá vonuló társaikra való emlékeztetésképpen, hajukat hátul rövidre vágták. Ebből fejlődött ki

az úgynevezett Titusz- és Brutusz hajviselet (45, 46. képek), amely az antik görög, római frizurákat utánozta. Gyakori volt a rövidre nyírott, göndörödő fürtök készítése is.

45.sz. ábra

45. Titusz-hajviselet

22.sz. ábra

46. Brutusz-hajviselet

A női hajviselet:

A nők haja hullámosan, fürtökben omlott a vállakra. Jellemző a korszakra a változatos alakú, néha hatalmas méretű szalagcsokorral, tollal díszített sapkák és kalapok viselése. A nők hajukat kontyba egyesítették, a szabad végeket felborzolták. A konty a tarkóról a fej búbjára került. Ebből alakult ki a női Titusz-hajviselet (47. kép). Az arc körüli fürtöket göndör csigákba fésülték. Ez a hajviselet természetes hajból készült, de parókát is húztak a fejükre. A haját gyakran aranyból vagy ezüstből készült abroncs fogta össze (48. kép).

47.sz. ábra

47. "Titusz" női hajviselet
tolldíszsel, az arc körül
göndör fürtökkel

48.sz. ábra

48. női hajviselet
strucctollas kalappal

Empire hajviselet

1804-ben Napóleon császárrá koronáztatta magát. Arra törekedett, hogy államát a római császárság mintájára rendezze be. Az ő idején alakult ki az empire stílus, amely egész Európában elterjedt.

A férfi hajviselet:

Az új stílus a Titusz viselet, fürtjei megnyúltak és hátrafésülve vették körül a fejet. A férfiak arcukat borotválták. Tipikus kalapformák voltak a Napóleon kalap (49. kép) és a kürtőkalap.

49.sz. ábra

49. Napóleon kalap

A női hajviselet:

A nők hajviseletére jellemző az empire-konty volt. A konty vége, amely a direktórium idején a tarkón, a konzulátus idején a fej búbján volt, most általában a fejtetőn található. Az arcot göndör fürtök szegélyezték. A hajviseletet tollal és virágcsokorral egészítették ki. A korszak másik jellemző hajviselete a fej körül leomló, laza fürtökbe elrendezett és fémabronccsal összefogott haj volt (50. kép.)

50.sz. ábra

50. empire konty
virággal díszítve

Biedermeier hajviselet

Napóleon bukása után az európai divat irányzatát Bécs és Berlin vette át, és ezt a szerepüket az 1848-as forradalmakig meg is tartották.

A férfi hajviselet:

A biedermeier a hajviseletek terén is művészi értékű új formákat hozott. A férfiak haja az eddiginél valamivel hosszabb, hullámosan, laza fürtökben tarajszerűen előre fésült volt, a fej tetejét enyhén tupírozták. A lány, hullámos haj az arc két oldalán oldalszakállban végződött. Ezt a hajviseletet Apolló-frizurának is nevezték (51. kép).

1840-ben lett divat a zsinórbajusz és az ék alakú bajusz viselete, majd ez kiegészült egy kis szakállal. 1846-ban, Poroszországban állami hivatalnokok részére rendelet tiltotta a bajusz és a szakáll viseletét. A királyhű politikusok simára borotváltatták arcukat. A férfiak fejükön változatos alakú kürtőkalapot (cilindert) viseltek (52. kép).

51.sz. ábra

51."Apolló" férfi hajviselet

52.sz. ábra

52. magastetejű kürtőkalapos férfi pofaszakállal

A női hajviselet:

A női biedermeier hajviselet jellegzetessége a következő volt. A zsiradékkal bekent és simára kefélt hajból hurkokat, majd azokból a fejtetőn fészszerűen összerakott kontyot és oldalt loknikat készítettek (53. kép).

1830 körül az oldalfürtök az archoz viszonyítva ferde irányú hajtekerccské alakultak, s a füleket csak félig takarták el. A fejtetőre a jellegzetes hurkokon kívül nyolc- tízszeresen font hajból különféle alakú díszeket, pl. kosarakat készítettek (54. kép).

Az 1840-es évek végén a viselet a közepén választott és simán a fülekre fésült, hátul hajtekerccsekbe kontyszerűen egyesített haj volt. A szabadságharc idején ilyen volt a magyar nők hajviselete is.

A biedermeier korabeli nők hajviseletének díszje a szalag és főleg a virág volt. Virág nélkül biedermeier hajviselet el sem volt képzelhető. A nők fejdíszei még a változatosan felrakott turbán és a dúsan díszített, hatalmas ellenzővel ellátott kalapok. Ebben a korban a testápolás, a rendszeres tisztálkodás mellett legfeljebb a kölnivíz használatára szorítkoztak. Az arcfestést csak a színpadon alkalmazták, egyébként tisztességtelennek tartották.

1818-ban találta fel Thenárd kémikus a hidrogén peroxidos fehéritést, s ezzel megalapozta a modern hajszőkítést. Hajfestéshez fémsóoldatokat használtak ólom, bizmut, ezüst, kobaltsóból, amelynek a haj kéntartalmánál fogva, a haj külső rétegét a barnától a feketéig színezték. 1833-ban használták először az oxidációs hajfestéket.

53.sz. ábra

53. Biedermeier női hajviselet oldalloknival

54.sz. ábra

54. tollal díszített turbán

A XX. SZÁZAD MŰVÉSZETE

XX. századi hajviseletek

A biedermeier az utolsó művészeti stílus, amely a divatra és a hajviseletre egyaránt kihatott. Ezt követően a divat sokkal szeszélyesebbé válik, szinte évenként, sőt évszakonként változik. A hajviseletek elvesztették általános, megszokott, csaknem mindenki által igényelt formájukat, egyre jobban kialakultak az egyéni ízlésnek megfelelő formák.

A férfi hajviselet:

A XX. század elején a férfiaknál egyéni hajviseletek alakultak ki. A férfiak a hajukat simán hátra fésülve vagy elválasztva hordták, a választék lehetett középen vagy oldalt, arcukat borotválták és különböző bajuszformákat viseltek. Az I. világháború idején alakult ki a "tüske": kefehajforma (55. kép).

A haját a fejtetőn 2-3 cm rövidre vágták, oldalt és a tarkón átmenettel nyírták le. Egyes helyeken divatba maradt az oldalszakáll, viselőjét már nem tekintették forradalmárnak (56. kép). A kecske-, a kör- és a császárszakáll viselete egyaránt elterjedt.

A mai modern hajviselet az 1920-as években kezdett kialakulni.

55.sz. ábra

55. az 1920-as években kedvelt kefehajforma

56.sz. ábra

56. hegyes bajuszt és szakállt viselő férfi kalappal

A női hajviselet:

A XX. században a nőknél is az egyéni formák kezdtek érvényesülni. A fűrtök szabadon omlottak alá, vagy chignonban (sinyon konty) egyesítették azokat (57. kép).

Különösen a szecesszió idején volt nagy divat a konty, amely középválasztékkal készült és lendületes vonalvezetésű volt.

A munkásmozgalom követelései között a nők egyenjogúságának az igénye is szerepelt, és a nők külsejükkel is igyekeztek alátámasztani eszmei harcukat. Így jutottak el az egyszerűbb, simább vonalú ruhák és a rövid haj viseléséhez. Ekkor alakult ki az etonfrizura = itn hajviselet (58. kép). Ez a frizura készülhetett közép vagy oldalválasztékkal, de választék nélkül is. A haját hullámosították és a fülre vagy a fül mögé fésülték. A befont haját koronaszerűen feltűzték a fejtetőre, és a nyakba szabadon hagytak egy kevés haját. Az 1920-as években terjedt el valószínűleg Amerikából a bubifrizura, amely meghódította az európai hölgyeket is. Lebontott haját csak lányok viseltek. Az asszonyok fátyollal, főkötővel, kalappal mutatkoztak.

A hajviseletek alakulásában döntő jelentőségű volt a Marcell Nándor párizsi női fodrász által feltalált hajsütővas, a hajvágógép, majd 1906-ban a tartóshullámosítás feltalálása,

amely Nestle német feltaláló nevéhez fűződik. Ezek valósággal forradalmasították a fodrászatot.

57.sz. ábra

57. "Chignon"-konty

58.sz. ábra

58. Eton-hajviselet fülre fésült víz hullámokkal

Vidal Sassoon egy személyben forradalmasította a hajvágást, mely az elmúlt ötven évben meghatározta a hajdivat irányát.

MAGYAR TÖRTÉNETI HAJVISELETEK

A honfoglalás kora

A férfi hajviselet:

A feljegyzések szerint őseink hosszú, vállra omló, sima haját, teljes szakállt és bajuszt, fejükön süveget hordtak.

A honfoglalás korának magyar hajviseletéről már több adat áll rendelkezésünkre. Ezek szerint a férfiak egészen rövidre vágatták hajukat, de a fejbübján egy tincset természetes hosszúságban hagytak meg, ez volt az üstök. Fejükön tollal díszített süveget viseltek, ami alól kilógott a varkocs.

A bajuszt teljes hosszúságban megnövesztették, meghagyták szakállukat is.

A női hajviselet:

A lányok, amíg férjhez nem mentek, hajadonfőtt jártak, s hajukat hátul simán leeresztve vagy befonva viselték (hajadon). Fejükön gyöngyökkel díszített pártát hordtak (pártába maradtak).

Az asszonyok kontyba tűzték hajukat és főkötőt viseltek (bekötötték a fejét).

Árpád házi királyok kora

A férfi hajviselet:

I. István törvényeiben megtiltotta a fej pogány módra történő borotválását. Sokan éppen ezért nem akarták felvenni a keresztiséget. A férfiak hosszú hajukat simán hátrafésülték, a lelógó halántékfürtöket befönték. Hosszú bajuszukat kipödörték, szakállviseletük viszont változott. Az előkelők állukat francia hatásra simára borotválták, mások hosszú, egy- vagy kétágú szakállt viseltek.

I. István előírta a templomba járás ismételt elmulasztásának büntetéseként a haj leborotválását. I. László pedig ugyanezt a büntetést szabta ki rablásért. A rövid haj akárcsak az ókori népeknél a szolgaságot jelképezte (59. kép).

59.sz. ábra

59.Mátyás korabeli
férfi hajviselet

A női hajviselet:

A nők hajviselete ebben a korban alig változott. A lányok és az asszonyok közötti különbség továbbra is megmaradt. A lányok pártát viseltek, de ékszer- és gyöngydíszítést is alkalmaztak. Az asszonyok főkötő helyett fátylat is hordtak

A magyar gótika és reneszánsz kora

Az Árpád ház kihalása után (1301) a magyar ruha és hajviseletekre és szokásokra kiható nyugati befolyás nem szűnt meg, sőt egyre fokozódott, s az eddigi német és francia hatást olasz váltotta fel.

A férfi hajviselet:

A magyar férfiak a XIV. század elején vállig érő haját viseltek, állukat borotválták, esetleg kétágú kis szakállt, pödört bajuszt hordtak. Voltak törekvések a pogány eredetű csimbók és üstökvisélet felélesztésére is, de ez a szokás inkább csak az egyébként is kiváltságokat élvező kunoknál maradt meg.

Hunyadi Mátyás idejében a férfiak lefésülték, és hátul egyenesen körbevágták hajukat, bajuszt, esetleg rövid szakállt viseltek. Hosszú szakállt csak gyász esetén hordtak.

A női hajviselet:

A magyar gótika idején a nők hajviseletét, amely továbbra is szinte változatlan, előírások szabályozták. Csak a lányok viselhetek leeresztett hajfonatot vagy kibontott haját, az asszonyok kontyát csúcsíves fejdíszek és főkötők díszítették. Mátyás uralkodása alatt a nők jellegzetes viselete a két- oldalt felcsavart és a fejtetőre erősített fonatokból álló konty volt, ékszer és gyöngydíszítéssel (60. kép)

60.sz. ábra

60. magyar reneszánsz konty

A török hatás kora

Mohács után egyre jobban érvényesült a török hatás, amely a hajviseletre is rányomta bélyegét. A török hódítás kezdetén különösen a bajusz- és a szakáll- viselet változott. Az eddigi borotvált arcot nagy körszakáll váltotta fel, és hosszú, lelógó bajuszt viseltek, amit később ki is pödörtek. A jobbágyok simán hátrafésülték hajukat, kétoldalt a halántéknál egy vagy két fonatot képeztek.

A török hajviselet egyre jobban elterjedt. A férfiak hajukat rövidre nyírátták és a fejtetőn hagytak meg egy dús üstököt (csimbók, varkocs).

A XVII. század elején a katolikusok vállig érő haját, a protestánsok pedig a csós viselet mellett törökösen is vágatták a hajukat. A turbánszerű török sapka viselése is igen elterjedt. A nők körében elsősorban a díszítésben érezhető jelentős változás. A lányok gyöngyökkel kirakott pártát, az asszonyok bársonysüveget vagy kis kalapot hordtak.

A magyar barokk hajviselet

A török uralom végével a magyar hajviseletek ismét nyugat- európai hatás alá kerültek. A Habsburgok elnémetesítő törekvése a legnagyobb igyekezettel folyt, de ők maguk is francia hatás alatt állottak, így nálunk is a francia barokk stílus érvényesült, a maga kacskaringós vonalaival.

A férfi hajviselet:

A XVII. század végén a magyar férfiak a fej borotválását teljesen elhagyták. A török hajviselet étmenetileg a rövidre vágott hajdivatba, majd a vállig érő hajba ment át. A XVIII. század elején a hátrafésült haját pántlikával összekötötték, később alonge parókát hordtak. Szakállukat leborotváltatták, a bajusz időnként meghagyták.

A női hajviselet:

A nők hajviselete a kornak megfelelően változott. A lányok középen választott hajukat kigöndörítették, hullámosan leomló gyűrűs fürtökbe fésülték. Az asszonyok hajviselete megegyezik a lányokéval. A XVII. században is elterjedt a Fontanges hajviselet.

A magyar rokokó hajviseletek

A férfi hajviselet:

A férfi hajviselet jellegzetes rokokó formája, a copf Magyarországon is hamar meghonosodott. (61. kép) Ez a hajviselet a katonaság körében terjedt el először, ahol szigorú rendelkezések írták elő alakját, hosszúságát. A haját hátul hosszú fonatban eresztették le, s fekete szalaggal csavarták be. A hajporozás divatja hazánkban is hódít. A bajusz a copf stílus korában nem használatos. Íróink (Gvadányi és Dayka) megbotránkozva panaszkodnak, hogy a magyarok a külföldet majmolják, s az öltözködésben, hajviseletben szintén minden magyaros vonás eltűnik.

61.sz. ábra

61. copf hajviselet hátul
fekete masnival

A női hajviselet:

A nők hajviselete is követte a francia divatot. A lányok és az asszonyok egyaránt göndörítették hajukat. A haj díszítése eddig is szokás volt, de most minden mértéket felülmúlt. A haját gyöngysorokkal, strucctollal fonták át, drótvázzal, len vagy kenderkóccal felduzzasztották. Ezek a hajköltemények szerényebbek voltak, mint a francia nőké, de azért elérték a 30-40 cm magasságot is. A nők fejükön hatalmas méretű kalapokat viseltek, szalaggal, tollal, virággal díszítve.

A nők hajukon kívül arcukat, nyakukat is púderézték, arc- és ajakpirosítót használtak, szemöldöküket feketére festették. Illatszereiket általában házilag állították elő.

A magyar empire hajviseletek

A férfi hajviselet:

A magyar empire idején a férfiak rövidre vágott, hullámos haját viseltek, arcukat borotválták, csak oldalt hagyták meg a szélesedő barkót. E stílusnak jellemző formája a régi, római stílusjegyek felelevenítése.

A női hajviselet:

A polgárság empire hajviseletének alapját az antik hajdivat képezte. A konty a fejtetőre került, és a hajvégeket göndörítették, a haját fonatokkal vagy csatokkal kontyba fogták össze. A hajviselet díszítésére homlokpántot vagy virágdíszet, esetleg tollat alkalmaztak.

A magyar biedermeier hajviseletek

A férfi hajviselet:

A biedermeier korban a férfiak a bécsi divatot követik, és tarajszerűen magasra fésülik hajukat, oldalt pedig széles barkóba tekerik. Arcukat borotválták, azonban a harmincas évektől és különösen a Bach- korszakban a magyarok díszruhájához (csákó, dolmány, mente) hozzátartozott a nagy bajusz is. Hazánkban a császárhű polgárok császárszakállt viseltek. A Kossuth-szakáll viselőit forradalmároknak tartották (62. kép).

1850 után a magyar hajviselet szinte minden sajátossága, nemzeti formája elveszett, és beleolvadt az európai hajviseletek mindenkori divatjába.

62.sz. ábra

62. Kossuth-szakáll

A női hajviselet:

A nők biedermeier hajviselete szép finomvonalú volt. A középén választott haját oldalt lokniba fésülték, a tarkór levő haját kontyba tűzték. Később a hajból kétoldalt csokorszerűen fürtöket képeztek. A biedermeier jellegzetessége a virágdísz és a szalagcsokor viselete, de szívesen használnak gyöngyös pártát is a haj díszítésére.

A 20. század művészete:

A Bauhaus a 20.századelső felének legjelentősebb művészetiirányzata, a konstruktív törekvések központja, amely a nevelésmódszerek és az alkotó művészet megújításáért vált kiemelkedővé (Walter Gropius, Henry van de Velde, Moholy-Nagy László).

A művészet és ipar, valamint a művészet és technika közötti szakadékot kívánta áthidalni. Párhuzamosan küzdött a művészet eszméjének fenntartásáért és a művészet korszerű eszközeinek a felfedezéseért. A formaképzés problémáit új módszerrel közelítette meg és felismerte, hogy a formálás, az alkalmazott anyagok, alakítási módok, technológiák, a megnyíló lehetőségek és funkciók, a rendeltetés követelményeinek megismeréséből és feltárásából fakad.

A Bauhaus nagy hatással volt Vidal Sassoonra. Ennek eredményeképpen az irányzat szellemiségét a fodrászatra átvétve kialakította és a legmagasabb szintre fejlesztette a geometriai és anatómiai hajvágásokat. Ezen ismereteken nyugvó tudatos, megtervezett hajvágás egységesen taníthatóvá vált és képes a mai napig a hajdivat folyamatos fejlesztésére, irányítására.

A **minimalizmus**, mint a neve is mutatja, a lehető legkevesebb anyagfelhasználással és eszközalkalmazással hozza létre az alkotását. Mind építészetben, formatervezésben, de a fodrászatban is a színek és a formák letisztultak, egyszerűek. A modern művészet irányataként az 1960-,1970-es években volt a virágkora, legerősebben a tengerentúlon. Az az alapfelvetés, hogy "a kevesebb többet jelent" a követők jelmondatává vált. Tézisük szerint a geometriai forma közös tapasztalaton alapul.

63.sz. ábra

2. Anyagismeret

2.1. Az alapanyagok összetevői, hatóanyagai

A víz, H₂O

A víz szobahőmérsékleten színtelen, szagtalan, íztelen folyadék. 0 C fokon fagy, 100 C fokon forr, +4 C fokon a legsűrűbb. A vízmolekula gömb alakú. Az oxigénatomhoz két hidrogénatom kapcsolódik kovalens kötéssel. A kovalens molekulán belül az elektronok eloszlása egyenlőtlen, oxigén felőli oldalon negatív, a hidrogén felőli oldalon pozitív. A víz dipólus molekulát alkot, jó oldószer. A víz állandó vegyület, elektromos áram segítségével bontható 2000 C fok felett hidrogénné és oxigénné, kismértékben diszociál. Semleges kémhatású, ezért használja a fodrászipar. A tiszta víz pH-ja: 7. A víz oldószer – oldja a poláris, kovalens és ionkötésű vegyületeket. A vízmolekulák között hidrogénkötések alakulhatnak ki. A víz nem oldja a zsírokat, azokat csak feszültségoldó alkalmazásával lehet oldani, csökkenteni kell a feszültséget. A samponnak is van ilyen szerepe a hajmosásnál. A víznek nagy a hőkapacitása, ezért hűtésre, fűtésre is felhasználható. A víz természetes körforgást végez. Az édesvíz alkalmas ivóvíznek, melyet tisztítani, fertőtleníteni kell. A Ca és Mg iont tartalmazó vizeket nevezzük kemény vizeknek, melyeket lágyítani kell, mert a kemény vízben a szappan nem habzik, a mosó, hajmosószeresek nem érvényesülnek. A víz nagyon fontos alkotórésze a fodrászipari készítményeknek, a sejtek a bőr feszesen tartásához nélkülözhetetlen a szükséges víztartalom.

Kémiai oldódás: hidrolízis (ha a víz kémiai reakcióba lép a sókkal).

A hidrogén-peroxid, H₂O₂

A hidrogén-peroxid a legfontosabb oxidálószer a fodrásziparban. A két oxigénatom egymáshoz kapcsolódik: H-O-O-H. Sűrűn folyó, színtelen folyadék, mely a vízzel bármilyen arányban elegyedik. A H₂O₂ molekulák a vízmolekulákkal is hidrogénkötést képeznek. Jó oldószere a dipólusos és ionos vegyületeknek. A peroxó kötés nem stabil, a molekula könnyen bomlik. Erélyes oxidálószer. Savnak tekinthető.

A bőrre pórusösszehúzó, fehéritő, fertőtlenítő és vérzéscsillapító hatása van.

3%-ban bőrfertőtlenítő, 5%-ban vérzéscsillapító, szagtalanító hatása van.

1.5%-12%-ig használja fel a fodrászipar.

- Peroxidok: Magnézium- peroxid MgO_2 . Fehér por, vízben oldhatatlan, híg savak hatására hidrogén peroxid szabadul fel.
- Zink-peroxid, ZnO_2 : Sárga színű, vízben oldhatatlan por. Híg savakban oldódik és hatására H_2O_2 keletkezik.
- Persók: per - oxisavakból keletkeznek.
- Nátrium-perborát, $NaBO_3$: Savak hatására bomlik, szintelen anyag. Atomos oxigén szabadul fel.
- Nátrium-persulfát, $Na_2S_2O_8$: Hő és nedvesség hatására H_2O_2 - re bomlik. A szőkítőpor –blanche- fontos összetevője. A haj színanyagát alkotó pigmentet a felszabaduló atomos oxigén oxidálja, így a festékanyag fokozatosan lebomlik és szintelen anyaggá alakul.

Fertőtlenítők:

A kórokozókat elpusztítani vagy szaporodásukat meggátolni, röviden ez a fertőtlenítés célja.

- Bőrfertőtlenítők fajtái:
 - Oxidálószeresek: Neomagnol 2-3 %, vírusölő hatását optimálisan savas közegben fejti ki, emiatt citromsavval, ecetsavval szokás „savanyítani.” Szabály, hogy szappannal együtt alkalmazni nem szabad, mert semlegesítik –kioldják- egymást. A fodrászatban korpás fejbőr tisztítására, fertőtlenítésre használják.
 - Jódtinktúra: Az alkoholos oldatokat tinktúráknak nevezzük. A bőrt, nyálkahártyát irritálja, sokan érzékenyek tőle. Szövetroncsoló hatású, ezért csak a seb környékén szabad alkalmazni.
 - Redukáló szeresek: Formalin: A formaldehid szintelen, szúrós szagú, köhögésre ingerlő gáz. Vízben jól oldódik, 40 %- os oldatát hívjuk formalinnak. Mérgező vegyület! Főleg lábomba ellen használják.
- Baktériumok elleni fertőtlenítők:
 - Hidrogénperoxid: H_2O_2 3 %-os oldata használatos.
 - Káliumpermanganát: $KMnO_4$ ibolyaszínű kristályos vegyület, vízben jól oldódik. Fertőtlenítő hatása azzal magyarázható, hogy a test szövetével érintkezve oxigén válik le róla, amely fertőtlenít. Bőrgyulladások kezelésére, nyálkahártya fertőtlenítésére is alkalmas. A vérzéscsillapító rudacskában a fertőtlenítést erősíti.
- Eszközfertőtlenítők:

A fém tárgyak szabad elektronjaik miatt baktériumölő hatással bírnak, de ettől függetlenül szükséges a fertőtlenítésük.

Etilalkohol: C_2H_5-OH 70 %-os oldata használható a fémeszközökre mert illékony, így a korrózió tulajdonság lecsökken.

A sterilizálás gázzal történik, zárt rendszerben, sterilizálóboxban.

- Fésűk, kefék, tálak fertőtlenítései:

Oxidálószerekkel: Neomagnol, ami fehér por vagy tableta.

Redukálószerekkel: formaldehid-formalin.

Felületaktív anyagokkal: Bradoszept, Virusept.

- Helységfertőtlenítő:

- Oxidáló hatású fertőtlenítő: Klór-Cl₂. A Klór sárgászöld, szúrós szagú, köhögésre ingerlő gáz. A levegőnél nagyobb sűrűségű. A felszabaduló atomos oxigénnek tulajdonítható oxidáló, színtelenítő és fertőtlenítő hatása. A Klórgáz helyett gyakran inkább annak vegyületét alkalmazzuk.

- Natrium-hipoklorit, (Hipó), NaOCl: Lúgos kémhatású, vizes oldata sárgás színű, helységek fertőtlenítésére kellő körültekintéssel alkalmas. Klórtartalma miatt mérgező.

- Klóraminok: Kristályos, nem mérgező, fehéritő, fertőtlenítő szagtalanító. Helységek felszerelési tárgyainak tisztítására alkalmazzák – Ultra-Sol, Floraszept.

- Kalcium-hidroxid, Ca(OH)₂, oltott mész: erősen lúgos kémhatású, falak meszelésére, fertőtlenítésére használják.

- Kén-dioxid, SO₂ : színtelen, szúrós szagú, a levegőnél sűrűbb gáz. Vízben jól oldódik. SO₂+H₂O=H₂SO₃. A keletkezett sav gyenge, redukáló hatása kiváló, így fertőtlenítő.

Hajmosószer, samponok:

A hajmosószer a haj és a fejbőr tisztítására használjuk, zsíroló hatású.

Sampon = gyúrni, hindu eredetű szó.

Szappan tartalmú hajmosószer, szappanport-porsampon- tartalmaznak.

A szappan képződése: zsír + lúg → szappan + glicerin

A szappanok lágy vízben jól habzanak, kemény vízben nem habzanak, ezért vízlágyítót is tartalmaznak. A mai fodrászatban már ritkán használunk ilyen terméket.

Szintetikus alapanyagú samponok. A törökvörös-olaj tartalmú sampon szárítja, fénytelené teszi a haját, előrelépést jelentett a zsíralkohol-szulfátok alkalmazása. Gyakoribbá váltak a zsíralkohol- szulfátok sóinak használata. Melegvízben jól oldódnak, jó tisztító hatásúak, erős habzásúak és lágy hatásúvá teszik a haját.

A szennyeződés zsírokból, fehérjékből, sókból, keményítőkből, festékanyagokból, porból és mikroorganizmusokból tevődik össze. A szennyezett hajra tenzidek rakódnak, ezek oldják és emulgeálják a szennyeződéseket, azokat a vízben lebegésben tartják. Megakadályozzák a visszatapadást, felületaktív tulajdonságuk miatt. A használatos modern samponok már tartalmaznak tenzideket. Anionos tenzidek, a samponokban kerülnek felhasználásra. Kationos tenzideket, a hajápoló készítményekbe használják. Amfotertenzidek, jó a habzó és tisztító képességük, samponokban használatos. Nemionostenzidek samponokban, tisztítószerekben használjuk, jó emulgeálószer.

Az öblítés nagyon fontos folyamat, mert a fixálók, színezők nem tudják hatásukat tökéletesen kifejteni, ha tenzidek veszik körül őket.

Borotvaszappan, borotvakrém, borotvahab:

Borotváláskor a szőr felpuhítása a feladatunk, a sérülésmentes és fájdalommentes borotválás érdekében.

- Borotvaszappanok; sztearát tartalmú zsíradékokból készülnek, melyekhez olajat is adnak. Zsíralkohol szulfonátok, trietanol-amin hozzáadásával javul szőrpuhító és nedvesítő hatásuk. Glicerín biztosítja a szőr teljes felpuhítását, meggátolja a hab beszáradását.
- Borotvakrémegek; magas víztartalmúak, a szőrszálak könnyen puhulnak, biztos az elosztásuk.
 - Habzó borotvakrémegek; krémes állományú szappanok, gyorsan, könnyen dús habot alkotnak ecsettel és vízzel. Alkalmazásuk, nem érzékeny arcbőrhez, erős szakállhoz.
 - Nem habzó borotvakrémegek; vízben oldódó sztearátkrém, nedves arcra, ecset és víz használata nélkül is használható, a bőrt kíméletesen puhítja, gyors borotválkozási művelethez, érzékeny arcbőrhez és gyenge szakállhoz.

Vérzéscsillapítók:

Azok az anyagok, melyek a véralvadás folyamatában előforduló természetes anyagok közül bármelyiket tartalmazzák, a fehérje átalakítását segítik, vagy a sérült területet szűkítik.

Véralvadási elősegítők:

- Vas (III)–klorid, FeCl_3 : Erősen nedvszívó, a levegő nedvességét is képes felvenni. Vízmentesen sötétzöld.
- Hidrogén-peroxid, H_2O_2 : 5% -os vizes oldata alkalmazható.
- Megemlíthető még a Trombofort, a Fibrosztán, valamint a Staszigén is. Összehúzó hatású anyagok, savas kémhatásuk miatt összehúzó. Csökkentik a seb területét, a fehérjék kicsapását segítik, így a véralvadás fontos részei.
- Kálium-alumínium szulfát, $\text{KAl}(\text{SO}_4)_2 \cdot 12\text{H}_2\text{O}$ (timsó): színtelen, átlátszó kristályos anyag. Hideg vízben kevésbé, meleg vízben jól oldódik. Izzadásellenlő készítményekbe, borotválkozás utáni arcvizekbe is használják.
- Vérzéscsillapító rúd (Stift): A férfifodrászatban alkalmazott közvetlen felhasználást biztosító rúd vagy kocka.
- Vas (III)-Klorid, FeCl_3 : Savasan hidrolizáló só, emiatt összehúzó hatású.
- Említést tehetünk még a csersavról.

Púderekek:

A bőr kisebb hibáinak elfedésére, zsíros fénylő arcbőrre, verejték felszívására van leggyakrabban alkalmazva. Felsorolható: kozmetikai, testápoló, borotválkozás utáni és gyógypúder, valamint, hintőporok és babahintőporok.

Borotválkozás utáni púder cinkoxidot, cinksztearátot, aerosilt, talkumot, kaolint, fertőtlenítőt és vérzéscsillapítót tartalmaz.

Gyógypúderekek, melyeknél semleges púderalapanyaghoz verejtékcsökkentőt (csersav, timsó), vagy gyulladáscsökkentőt (kén, ichtiol) kevernek, a felhasználási igény miatt.

Az alkoholok, alkoholos készítmények:

Az alkoholok és származékaik majd minden fodrászipari anyagban megtalálhatók.

Az alkoholok oxigéntartalmú szerves vegyületek, melyekben a szénatomhoz - OH atomcsoport kapcsolódik. A szénhidrogénekből származtathatók – egy vagy több H atomot –, OH csoporttal helyettesíthetünk.

Értékűség szerint: egyértékű, egy –OH csoporttal az etilalkohol (etanol), kétértékű, kettő –OH csoporttal a glikol, háromértékű, három – OH csoporttal a glicerin, többértékű, a szorbit.

Rendűség szerint:

- elsőrendű alkohol (primer): propilalkohol.
- másodrendű alkohol (szekunder): az –OH atomcsoport másodrendű szénatomhoz kapcsolódik, izo-propilalkohol-
- harmadrendű alkohol (tercier): az –OH atomcsoport harmadrendű szénatomhoz kapcsolódik, izo-butilalkohol.

Telített alkoholok: pl - etilalkohol,

- Metil-alkohol CH₃-OH: íze, színe, szaga hasonlít az etilalkoholéhoz. Kitűnő oldószer. Erős mérég! Nagymértékben halált is okozhat.
- Etil alkohol CH₃-CH₂-OH: színtelen, szagtalan, jellegzetes illatú vegyület, vízzeloldhatósága korlátlan, vízzel hígítható, enyhén savas. 20% alatt szárít, frissít, 20-70%-ban fertőtleníti, zsírtalanít, szárít. 70% felett fertőtleníti, erősen összehúzó.

Többértékű alkohol: Etilénglikol, színtelen, szagtalan, édeskés, higroszkópos folyadék, jó vízmegkötő anyag, emulgálószer.

- Dietilén-glikol: színtelen, szagtalan, vízben, alkoholban korlátlanul oldódik. Glicerin pótlására használható.
- Glicerin: színes, sűrű, édes ízű folyadék. Erősen higroszkópos. Vízrel és alkohollal elegyedik.
- A fodrászipari felhasználása igen széles: szappanokban, borotvaszappanokban, hajfestékekben, krémekben, arcvizekben, zselékben. Szerepe: vízmegkötő, emulgeáló, tartósító, bőr és szőrzetpuhító.

Arcvizek, arcszeszek: melyeket az arcbőr ápolására használunk, etilalkoholos valódi oldatok.

Arcvizek: maximum 20%-os etilalkoholt tartalmaznak,

- Frissítő arcvizek, fokozzák az izomtónust, citromsav, bórsav segítségével.
- Hámképző arcvizek, borotválkozás után érzékeny bőrök ápolására, - kamilla.
- Felpuhító arcvizek, villanyborotva használata előtt – glicerint tartalmaz 5-15 % ban.
- AfterShave, pórusösszehúzó, savas kémhatású, gyengén fertőtleníti, illatosított, - bórsav.

Arcszeszek, 20-70%-os alkohol tartalommal rendelkeznek.

- Fertőtleníti arcszeszek, alacsony alkohol tartalmú oldatok, frissítő és baktériumölő adalékokkal.
- Összehúzó arcszeszek, erősebben savasak, hámképző savak vagy növényi kivonatok tartalmával, tejsav, szalicilsav.
- Halványító arcszeszek, növényi kivonatok tartalmazzák, - torma, glicerin, bórsav.

Hajvizek, lotionok: frissítő, vérkeringést serkentő, enyhén zsíroló hatásúak ezért a napi hajápolásban van szerepük.

Hajszesz: 20% feletti etilalkoholt tartalmazó valódi oldatok. A szeszbedörzsölés anyagai, így a masszírozás alkalmával a hatóanyagok kifejtik hatásukat, fokozzák a vérkeringést.

- Kénes hajszeszek, zsíros fejbőrök ápolására, fertőtlenítő, gombaölő hatással.
- Koleszterines hajszeszek, korpásodás, hajhullás ellen, kedvező a hajgyökérre.
- Vitaminos, hormonos hajszeszek, befolyásolják a fejbőr életműködését, a hiányzó anyagokat pótolják.
A vitaminos hajszeszek elő-vitaminokat, provitaminokat tartalmaznak. A vitaminok az enzimeket aktivizálják. „A” vitamin: korpásodás ellen, törekeny haj esetén. „F” vitamin: hajhullás kezelésére. „H” vitamin: zsíros, korpás fejbőr kezelésére. „B6” hajnövekedést serkenti.
- A hormontartalmú hajszeszek növényi hormont tartalmaznak.

Krémek:

A krémek tisztított zsíralapanyagokból, vízből, emulgeálókból illat valamint színezőanyagokból, hatóanyagokból és konzerváló anyagokból álló, bőrtápláló, bőrvédő és gyógyító hatású, pasztaszerű vagy félfolyós emulziók.

- Száraz krémek: nagy víztartalmú O/V emulziók. Sztearát alapú, ezért sztearát krémeknek nevezik. Glicerint tartalmaznak 5%-ban, és felszívódnak a bőrbe.
- Nappali krémek O/V emulziók, tejkrémek, borotvakrémek-egyszerű tejkrémek.
- Lanolin krémek: jól felszívódó zsíryanagból készülnek, 30% -os a víztartalmuk.
- Bőrtápláló krémek: zsírban oldódó vitamin, növényi kivonat, koleszterin és lecitin alkotja, a bőr anyagseréjét javítja.
- Zselékrémek: nyákanyagból (állati, ásványi, mesterséges és növényi) állnak, rögzítő és hordozó szerepük van.
- Glicerines krémek: bőrpuhításra használatos, fontos kézápoló, illatosítható, színezhető. Tragantot, alkoholt, glicerint tartalmaz.

A bőrtípus kiválasztása elengedhetetlen a krémek kiválasztásánál.

Hajpakoló, hajápoló anyagok:

Hajban maradó készítmények, O/V emulziók, fajsúlyuk nem nagy. Selyem protein és algakivonat tartalma miatt, növeli a haj rugalmasságát, javítja a haj szerkezetét, hajlékonyságot, fényt ad a hajnak, fésülhetővé teszi, így védi és ápolja, Kúraszerűen használható.

Karbonsavaknak nevezzük azokat a szerves vegyületeket, melyeknek molekulájában karboxilcsoport található. Homológ sort alkotnak $-COOH-$, egymásból levezethetők, fémekkel reakcióba léphetnek. A kis szénatomúak gyengén savas kémhatásúak, a nagyobb szénatomúak vízben nem oldódnak, savas kémhatásuk nem mutatható ki.

- Hangyasav: $H-COOH$ hangyák váladékába, csalánba található, szűnyogcsípésnél is ez okozza a viszkető érzést. Erős sav, reakcióba lép fémekkel, lúgokkal, ekkor keletkeznek a hangyasav sói. Hajszeszekben történik a felhasználásuk, a hajpapilla élettevékenységét növeli, élénkíti.

- Ecetsav: CH₃-COOH jellegzetes, szúrós szagú folyadék, színtelen, kiválóan oldódik vízben, vizes oldata savas kémhatású. Reakcióba lép lúgokkal és egyes fémekkel, az ecetsav sóit acetátoknak nevezzük. 1,5 - 2%-ban hajvizekben, arcvizekben használatos. 2-3%-ban borotválkozás utáni készítményekben, pórússzehúzó, fertőtlenítő hatású.
- Hidroxikarbonsav – a karboxilgyökön kívül –OH csoportot is tartalmaznak.
- Tejsav: 2%-ban pórússzehúzó arcszeszben, 5%-ban korpaoldó szerekben használatos.
- Szalicilsav: 3%-ban hajhullás ellen, 3-4%-ban hajszeszben-zsíros, korpás fejbőr esetén.
- A hámképző savak, töményen sem oldják a bőrt, de szárítják. Gyengén fertőtlenítő, összehúzó, közömbösítő, tonizáló hatásúak.
- Citromsav: hajfestés után semlegesít, összehúzza a hajszerkezetet, öblítőkben kerül felhasználásra.
- Borkósav: felhasználása, öblítőkben csillogóvá teszi a haját.
- Csersav: hajszeszekben, arcszeszekben 2-5%-ban használják. Verejtécsökkentő, hintőporokban sóit alkalmazzák.
- Benzoosav: fertőtlenítő arcszesz 1-10%-ig. Konzerválószer.

Zsírok, olajok (észterek):

Zsírok és olajok zsírsavaknak glicerinnel alkotott észterei. Sav + alkohol -> észterek + víz. A magas szénatomszámú karbonsavak a zsírsavak.

Szerves észterek, gyümölcs észterek, zsírok-olajok viaszok, gyanták.

A természetben előforduló zsírok vegyes észterek. elősegíti a felszívódást, ha emulgeált formában vannak. A sejthártyában oldódnak, mely függ a molekulák méretétől és az olvadásponttól. Jól felszívódnak. Elősegítik a hatóanyagok bőrbe, hajba való bejutását. Védik a bőr felületét, puhává teszik és csökkentik a vízleadást. A zsírokban telített a szénlánc, az olajokban telítetlen. Az olajok folyékonyak, oleinsavak észterei.

- Disznózsír: fehér, jól kenődik, testhőmérsékleten olvad, koleszterintartalma jelentős, ennek köszönhető vízfelvevő képessége. Gyorsan avasodik, de konzerválható. Borotvakrémek és szappanok gyártásához felhasználják.
- Gyapjúzsír: bőrrokon, vízzel tartós emulziót képez, krém alapanyag, vivőszer.
- Marhafaggyú: Palmitinsav és sztearinsav keverékéből áll, avasodik, a szappangyártás fontos alapanyaga.
- Cetvelő: (cetaceum) ma már szintetikusán állítják elő, hajápoló krémek, hajfény krémek anyaga.
- Cetolaj: nem avasodik, kiváló krémanyag, hajolajok alkotórésze.
- Csukamájolaj: jellemző szagú, félig száradó, könnyen avasodó halványsárga fényérzékeny olaj. A, D, E, vitamin tartalma jelentős.
- Kakaóvaj: fehér, szilárd zsír, 34 C- fokon megolvad, lassan avasodik, gyorsan felszívódik. A kakaócserje magjából nyerik.
- Kókusz zsír: fehér, könnyen olvad, szappanok, borotvakrémek előállítására használják.
- Avokádóolaj: zöldes színű, A, B, C, D, E, vitaminban gazdag, lecitintartalmú, a jó minőségű krémek alapanyaga.
- Búzacsíraolaj és kukorica csíra-olaj: A, E, F, vitaminokat, valamint fitohormonokat, fitoszterint tartalmaz. Jó a felszívódása.
- Földimogyoró olaj: hajolajok készítésére használják.

- Lenolaj: halványsárga, száradó olaj, csak a szappanokhoz használják, de jól habzik.
- Mandulaolaj: nehezen avasodik, halványsárga, bőrtápláló. Borotválkozás utáni krémekbe alkalmazzák.
- Napraforgóolaj: sárga színű, félig száradó, a bőrbe lassan szívódó olaj. Jó szappan alapanyag, és a vivőemulziók anyaga.
- Olívaolaj: Cold krémek alapanyaga, táplálja a bőrt, kellemes illatú, de könnyen avasodik.
- Ricinusolaj: a kénsavval kezelt ricinusolaj alkotja az u.n. törökvörösolajat, mely az olajsamponok alapanyaga. Nem szárad és nem avasodik.

Mesterséges zsírok, olajok:

- Izo-propil-mirisztát: átlátszó folyadék, bőrbe felszívódik, bőrpuhító. Hajápoló habok, hajkondicionálók alapanyaga.
- Ásványi zsiradékok, melyek ásványolaj termékek, nem avasodnak, nem szappanosíthatók, a bőrbe nem szívódnak, a hajat és a bőrt puhává teszik, a hajápoló szerek fontos anyaga és a fényesítő.
- Vazelin: kőolaj párlási maradékából állítják elő, fehér és sárga vazelin. A haj festése előtt a kontúr krémezésére használják.
- Méhviasz: sárga színű, de fehéreíthető, jól felszívódó, bőr és hajvédő, védőréteget képez. A Cold krémek és a vaxok egyik összetevője.
- Gyapjúviasz: vizet képes felvenni, emulgeátorként is használható.
A lecitinviaszszzerű, sárga színű, vízben nem oldódik, de víz hatására duzzad. Emulgeálószer, ami a vizet megköti. Bőrtápláló és bőrpuhító. A tojássárgájában –tojás lecitin- a szójában –szójalecitin- fordul elő.
A hajkondicionáló javítja a haj és a fejbőr állapotát, eredménye megközelíti a természetes állapotot. A hajon maradó kondicionáló legfontosabb anyagai a kvaternerammónium vegyületek, melyek kationaktívak így a hajszál keratinjához kapcsolódnak és megkötik az anioaktív sampon maradványokat. A haj visszanyeri fényét, rugalmasságát, fésülhetőségét.

A hajápoló anyagokat vizes hajon használjuk. Jól felszívódó O/V emulziók, melyek a hajban maradnak. Algakivonatokkal és selyem proteinnel növelik a haj rugalmasságát, javítják szerkezetét. Fényt és rugalmasságot adnak a jobban fésülhető hajnak. Használatuk kúraszerű is lehet.

Ápoló habok:

Hajon maradó termék, mely fehérje hidrolizátumok /kollagén, keratin, elasztin/ hozzáadásával kiegyenlíti a szerkezeti különbségeket, kisimítja a felületi struktúrát. A növényi kivonatok megvédik a hajat a kiszáradástól, UV szűrést biztosítanak, festett és dauerolt hajra is használják. Selyemprotein is található a festett hajra való készítménybe. Hajtápláló krémek: zsiralkoholokat, vitaminokat, citromsavat, vizet, növényi kivonatokot, konzerváló és emulgeálószerrel valamint D pantenolt tartalmaznak.

- Hajfénykrémek: zsírokat, viaszokat, olajokat tartalmaz, melyek olajos fényt adnak, de nem szívódnak fel.
- Gyógyhatású hajvédő krémek: búzacóra-olajat, cetvelőt, desztilláltvizet, E-vitamint, glicerint, izopropil-mirisztátot és lanolint tartalmaznak.
- Hajpakoló anyagok: búzaproteint, búzacóra-olajat, lanolint, lecitint, koleszterint és gyógynövény kivonatokot tartalmaznak. Vizes, nedves hajra és fejbőrre egyenletesen

elosztva használjuk. Hőt vagy gőzt alkalmazunk a hajba való bejutáshoz, A hatóidő 10-20 perc letelte után ki kell öblíteni a hajból.

- Krémöblítők: vegyszeres kezelés után használjuk, amik erősen igénybe veszik a haját. Zsírok, olajok és balzsamok emulgeált formában. 10-15 perc letelte után ki kell öblíteni a hajból.
- Szerkezetjavítók: roncsolt kutikula és repedezett hajvégek esetén használjuk. Kationaktív anyagok, melyek felrakódnak a hajszerkezetre, így egyenletesen sima felületet alkotnak, mert a roncsolt részeknél nagyobb a kötődés.
- Szárítás előtti (spray) anyagok: enyhén savas, összehúzó hatásúak, zárják a kutikulát. A haj megtartja formáját, míg glicerin tartalmuk miatt megvédik a szárítási hőtől, nedvességük megmarad.
- Volumen növelő: aminosavakat, proteineket és hidrolizátumot tartalmaz, amelyek oldatban tarthatók. A haját duzzadtá teszi, tömege látszólagosan növekedik.
- Hajolajok: könnyen oszthatók a hajon, melyek nem száradó növényi olajok –oliva, földidió, kókusz, ricinus-. Konzerválására 10%-os paraffinolajat használnak, mely véd az avasodástól is. Tartalmazhatnak A, E, F, H vitaminokat is.
- UV szűrők: az ibolyántúli sugárzás ellen szervezetünk védekezik, de a védelmet csökkenti a hajfestés a szintetikus hajmosószer és az oxidálószer használata. A fényvédők erősítik a természetes védelmet, védik a haj fényét, színét.

Hajrögzítők:

A fodrászatban régóta próbálkoztak olyan rögzítő anyagokkal, amik az elkészített hajakat tartós viselésre is alkalmassá teszik. Így jutottunk el a hajrögzítőkhöz, melyek többnyire vizes oldatok, gélek, habok, de lehetnek lakkok is.

Nyákanyagok. felosztásuk szerint lehetnek:

- Cukoralapúak:
 - Monoszaharidok, vízben oldódók –édes ízűek-.
 - Poliszaharidok vízben nem oldódnak, nem édes ízűek, koloidokat, géleket képeznek.
 - Agar-agar: összetett cukor, tengeri moszatok kivonata, oldata szagtalan, semleges, sűrítő, ragasztó anyag.
 - Tragant: Közép Ázsia területén élő faféleség megcsapolt kérgének a nedve, összetett cukor.
 - Karragén: Vörös-tengeri algákból előállított összetett cukor, szagtalan, semleges.
 - Pektin: A szárazföldi növények sejtfalában található, sárgásfehér, nagy sűrűségű, magas víztartalmú kocsonyát ad.
- Gyantaalapúak:
 - Sellak: trópusi levéltetvek elgyantásodott váladéka.
- Fehérjealapúak:
 - Zselatin: kiváló nyákképző, de gyorsan romlik. Természetes csontok főzetéből nyerhető.

- **Mesterségesek:**
A műanyagok, műgyanták térhálót képeznek, polimerizálódnak, konzerválásra nincs szükség. A mesterséges nyákképzők polikondenzációval, polimerizációval, poliaddícióval előállított makromolekulák.
 - Poli-Vinil-Acetát: PVA. Vízben nem oldódik, víztaszító, hajról nehezen mosható le, ragacsos lesz nedvesség hatására. Jó filmképző.
 - Poli-vinil-pirrolidon: PVP. Vízben jól oldódik, nagy nedvszívó hatású, tartást ad a hajnak, ragacsos lesz.
 A PVA és PVP –t gyakran keverik.

Hajrögzítők, oldatok, gélek:

A hajrögzítők többnyire gélek, melyek különböznek a valódi oldatoktól, de a durva diszperz rendszerektől is. Mint minden diszperz rendszer a kolloid diszperz is diszperziós közegből és diszpergált fázisból áll. Minden anyag kolloid állapotba hozható diszpergálással. A kolloidoknak kétféle állapota van: a szől és a gél. A szől állapot folyékony a gél állapot kocsonyás. A vizes közegben lévő zseléket hidrogéleknek nevezzük. A hajrögzítő gél valamilyen konzervált anyagból áll, aminek az oldószere etilalkohol, vagy izopropilalkohol Magas a glicerin tartalma. Illatósítani is szokták, valamint pantenol hozzáadásával regeneráló hatás is elérhető. Nedves hajra használják.

- **Hajrögzítő habok:**
Folyadékból és a szétoszlatott gázból állnak, adalékanyagként víztaszításra és a hajfény erősítésére szilikonolajat, fényvédőként UV adszorbenst használnak. Hajtógázként a Freon volt használatos, de környezetvédelmi szempontból ma már a széndioxid valamint a propán-bután van alkalmazva. Ennél még korszerűbbek a mechanikus pumpák.
- **Hajlakkok:**
A hajlakkok alkoholos készítmények, a hajon megszáradva áttetsző filmet képeznek, így a hajsálak keményebbek, a frizurák tartósabbak lesznek. Száraz hajra használjuk. PVP-tvinil-acetáttal kombinálják, valamint akrilgyantát használnak. Az oldott filmképző a haj felületén szétoszlik, majd ha az oldószere elpárolgott a filmképző egy hézagos filmréteget alkot. A párhuzamos filmhidak biztosítják a frizura tartósságát, és a fésüléskor is ezek károsodnak és nem a haj.

Illatosítók:

Az illatok része a mindennapjainknak, hisz már az ókorban is a boróka, a zsálya, a rózsaszín illata az jelentette mint ma, üzenetet közvetített. Krisztus után első században már írnak a koriander és a bazsalikom hatásáról. Az illat megnyugvást, máskor nyugtalanságot kelthet. Az orr szaglóiidege közvetíti az agyba, ahol a szagingeret a limbikus rendszer dolgozza fel.

A kölnivíz feltalálója Eau de Cologne, olasz származású, de Köln városában kezdte gyártani találmányát. A szénhidrogének telített és telítetlen csoportján kívül harmadikként említhetjük az aromás szén-hidrogéneket. Minden ilyen vegyület visszavezethető egy C₆H₆ összegképletű vegyületre, a benzolra, melyre szerkezetük is hasonló.

- **Terpének:** A fenyőfélékben előforduló terpentinelaj.
- **Kámforok:** Gyűrűs alkoholok és azok oxidációs származékai, kámfor, és a mentol

- Gyanták: Elsősorban növényekből, de állatokból is származtatható szilárd, vízben nem, de szerves oldószerben jól oldódó vegyületek. Fenyőgyanta és benzoegyanta. Hajlakkok készítésénél alkalmazzák.
- Balzsamok: Növényi eredetűek, olajban oldott gyanták, de fertőtlenítő hatásuk is jelentős.
- Illóolajok: Papírra cseppentve folt nélkül elpárolog. Magas a hatóanyagtartalmuk, magas a forráspontjuk, intenzíven párolognak, antiszeptikus hatásúak, vízben nem oldódnak, de alkoholban, éterben, benzolban jól, zsírokban, olajokban, glicerinben kismértékben oldódik.
Túlnyomórészt növényi, de kismértékben állati eredetűek is lehetnek. Mesterségesen is előállítható. Kémiai szempontból nem egységes vegyületek, aldehidek, ketonok, savak, észterek, fenolok, oxidok keverékei.

Növényi eredetű illatanyagok: Desztillációval nyert illatanyagok:

- Levendulaolaj: Üde, kellemes illat, harmonizál a többi illattal, sebek kezelésére, hajhullásra hatásos.
- Geraniumolaj: Illata emlékeztet a rózsára.
- Cédrusolaj: Sűrű, szappanillatosító.
- Rózsaoilaj: Illatkompozíciókhoz alkalmazzák.
- Borsmentaolaj: Viszketéscsillapító, hűsítő hatású.
- Rozmaringolaj: Hajhullás és korpásodás ellen, valamint égési sebekre használatos.
- Eukaliptuszolaj: Hűsítő, kámforos illatú, test kozmetikumokban használatos.

Oldószeres eljárással nyert illatanyagok:

- Narancsvirágolaj: Az édes illatú a kölnivizekben alkalmazott, a keserű illatú jó illatrögzítő.
- Levendulavirág-olaj: Illata a természetes levendulához hasonlít.
- Jázminvirágolaj: Zsírokkal vonják ki, édeskés illatú.
- Akácvirágolaj: A kellemes illatú virágsziromból nyerik.
- Rózsavirágolaj: Nagyon költséges, néha hamisítják is.
- Sajtolással nyert illatanyagok:
- Bergamottolaj: Friss illatot, üdeséget biztosít. Citrusféle.
- Citromolaj: Illata üdítő, a héjából sajtolják.
- Narancsolaj: Tiszta, friss illatú a héjából sajtolják.
- Állati eredetű illatanyagok.
- Szürke ámbrá: Az ámbrás cet anyagcsereterméke, kiváló illatrögzítő.
- Mosusz vagy pézsma: Erős illatú mirigyváladék.
- Cibet: Illatrögzítésként alkalmazzák. Macskaféle mirigyváladéka.

Konzerválószeresek:

A konzerváló anyagok biztosítják, hogy a fodrászipari készítmények tovább őrizzék meg eredeti tulajdonságaikat. A konzerválószeresek gátolják a baktériumok szaporodását, növelik a felhasználás idejét. Fontos a konzerválószer alkalmazásánál, hogy ne legyen bőrizgató, antiallergén legyen, színtelen, szagtalan, csekély mennyiségben is hatásos legyen, valamint ne változtassa meg a készítmény tulajdonságait.

Avasodást gátlók. A zsírok avasodása oxidációval megy végbe, a kellemetlen szagot a keletkező ketonok okozzák. A telítetlen zsírsavakat tartalmazó zsírok gyorsabban avasodnak. Az avas szagot az aldehidek okozzák, míg a kellemetlen ízt a keletkező zsírsavak adják. A készítményeket hőtől, fénytől, levegőtől óvni kell.

Természetes avasodásgátlók:

- Tokoferol (E-vitamin): Csíraolajokban található.
- Szinergensek: olyan avasodást gátló anyagok, melyeknek saját hatásuk csekély, de más konzerválószer hatását felerősíti. Ilyen a citromsav.

Penészedést gátlók:

A szobahőmérséklet, és a nedves levegő jó közeg a penészgombák szaporodásához. Még mindig használatos a legrégebbi fertőtlenítőszerként ismert benzoésav, valamint a szalicilsav is.

- Benzoésav: gyűrűs vegyület, fehér kristályos anyag, forró vízben, alkoholban jól oldódik. Nem bőrizgató, jól konzervál. Hasonló tulajdonságú a Na-benzoát.
- Para-oxi-benzoésav: kristályos, vízben jól oldódik.

A benzoésavból képzett észterek fontos tartósítószeranyagok, vízben jól, de alkoholban, glicerinben és olajokban is oldódik. Enyhe fertőtlenítők, olcsó az előállításuk.

- NIPA-ÉSZTEREK-parabének: NipaginA –etilészter, vizes oldatokban jól használható.
- Nipagin M-metilészter, vizes, alkoholos oldatok konzerválószer.
- Nipazol-propilészter: emulziókban használható.
- Nipabenzol-benzilészter: zsíros fázisba keverhető.

A NIPA-ÉSZTEREK nátrium sói, a magas víztartalmú készítményeket jól konzerválják. Szalicilsav: fehér, tűkristályos. Savas közegben jól, hideg vízben gyengén oldódik.

Erjedés és rothadás-gátlók:

A baktériumok szaporodását gátolni kell.

- Bórsav: H₃BO₃. Fehér lemezes, zsíros tapintású.
- Bronidox: 0,2%-ban használatos, többféle konzerváló hatása van.

Gyógyhatóanyagok:

Tünetek megszüntetése, enyhítése, a betegségek megelőzése. Adagolása, használata, általában a bőrre gyakorolt hatás szerint történik.

Növényi eredetűek:

A gyógynövények azon növényi részeit (nedv, kéreg, levél, virág, termés.) melyeknek hatóanyaga gyógyhatású, drogoknak nevezzük.

- Alkaloidok: hatást gyakorolnak az idegrendszerre. Növényekben savakhoz, sókhoz kötötten fordulnak elő. A növények általában alkaloid elegyet tartalmaznak (koffein, morfin, nikotin).
Fájdalomcsökkentő, élénkítő, kábító (kávécserje, mák) hatásúak.
- Glikozidok: összetett szénhidrátok, melyek hidroxil vegyületet is tartalmaznak gyűszűvirágban, pl.: digitálisz
- Szaponinok: habképző vegyületek, - szappanfű, nyákot adó anyag -.
- Cserzőanyagok: szerves vagy szervetlen savakból állnak, melyek összehúzzák a bőr pórusait. (csersav).
- Aminosavak, fehérjék: növényi fehérjék.
- Biogénaminok: alifás és aromás vegyületek, mint az allantoin, vagy a hisztamin.
- Illóolajok: könnyen párolgó vegyületek, baktériumölők.

- Vitaminok: vízben és zsírban oldódó vitaminok.
- Hormonok: növényi hormonok, fitohormonok, csiraolajokban található, lehetnek, vizes-olajos- alkoholos kivonatúak.
- Nyugtató, gyulladáscsökkentő drogok: fertőtlenítő, bőrnyugtató, hámképző hatásúak.
- Cickafark- azulén tartalmú.
- Búzavirág-gyulladáscsökkentő.
- Fehér mályva-sebgyógyításra használják a levelét.
- Orvosi székfű- kamilla, erős gyulladáscsökkentő.
- Útifű-bőrnyugtató hatású a levele.

Összehúzó hatású drogok: savtartalmuk miatt fejtik ki összehúzó hatásukat.

- Apró bojtorján: zsíros fejbőrre használható.
- Fekete nadálytőgyökér: csersavat tartalmaz.
- Orvosi zsálya: erős összehúzó, fertőtlenítő, vérzéscsillapító.
- Nyírfakéreg, tölgyfa kéreg kivonat: hajhullásra, zsíros fejbőrre használatos, hajszeszek alkotórésze.

Vérbőséget okozó drogok:

- Árnika: hígítva jó fertőtlenítő, pórusösszehúzó hatású, hajszeszekben használt.
- Csalán: C vitamint, hisztamint, ecet és hangyasavat tartalmaz, vérbőséget okoz, samponokban hajszeszekben használt.
- Paprika: jól oldódik vízben és savakban, erős vérbőséget okoz, tágítja az ereket, hajszeszekben, hajhullás ellen használatos.

Illatosító drogok: csak az információ kedvéért, hisz ma már ritkán használt illatósítók. a Citromfű, Kakukkfű, Szagos müge, Rozmaring.

Állati eredetű gyógyhatású anyagok:

- Lanolin: gyapjúzsír, bőrrokon anyag, védi, puhítja, táplálja a bőrt.
- Koleszterin: minden emberi és állati sejtben megtalálható, befolyásolja a faggyúmirigy termelését, hajfesték hordozó emulzióban is található, hajszeszekben is alkalmazzák.
- Propolisz: hámképző, gyulladáscsökkentő.
- Lecitin: a tojássárgájában, szójában található.
- Méhpempő: B vitamin tartalma magas.
- Ásványi eredetű gyógyhatású anyagok:
- Lecsapott kén: szappanok, hajvizek, hajszeszek készítésére használatos.
- Kolloidális kén: korpás, seborreás fejbőr ápolására használják.
- Ichtiol: gyulladáscsökkentő, hámképző, gyengén szárító hatású, pakolások zselék adalékanyaga.

Mesterséges gyógyhatóanyagok:

- Naftalin: seborreás, korpás fejbőrre használt hajszeszek alapanyagai.
- Rezorcin: erős redukáló hatása van, fertőtlenítő, hámolódó, gyűrűs vegyület, hajfestékekben is használják színmódosításra.
- Enzimek: Az élő szervezetek katalizátorai, fehérjetermészetűek.
- Hormonok:
 - A pajzsmirigy hormonja, a jódtartalmú tiroxin hiánya hajhullást eredményez.
 - A mellékvesekéreg hormonok egy része gyulladáscsökkentők.

- A nemi hormonok: férfi - androgén, női – ösztrogén. Az androgén túlsúly befolyásolja a szőrzet növekedését, hajhullást okoz. A férfi szervezetben a testosteron fokozott termelése okoz hajhullást.
- A növényi hormonok: jó bőrápolók.

Vitaminok:

Nem tápanyagok, de hiányuk betegséget okoz, nélkülözhetetlenek.

- Zsírban oldódó vitaminok:
 - A-vitamin: befolyással bír a vízháztartásra, elszarusodásra, fertőzési hajlamra, elősegíti a sebgyógyulást.
 - D-vitamin: bőrben alakul ki az ibolyántúli sugarak hatására, csontképzésben van nagy szerepe.
 - E-vitamin: bőrgyulladás csökkentő, vérbőség fokozó, öregedés gátló, antioxidáns.
 - F-vitamin: korpásodás elleni hajszeszekben használják.
- Vízben oldódó vitaminok:
 - B1 vitamin: hajszeszekben, hajcseppekben foltos kopaszodás ellen használatos.
 - B2-vitamin: hajpakolókbán, hajcseppekben, hajhullás és bőrgyulladás ellen használatos.
 - B3-vitamin: hajhullás ellen javasolt.
 - B5-vitamin: serkenti a hajnövekedést, és a szőrtüszőket.
 - B6-vitamin: lassítja a bőr öregedését.
 - Folsav: kedvezően befolyásolja a bőr életműködését.
 - C-vitamin: vízben jól oldódik, hiánya bőrérzékenységet, fáradékonyságot, vérzékenységet okoz.
 - H-vitamin: hiánya seborreát eredményez.

Különleges hatóanyagok:

- Algák:

Az algák tengeri élőlények, melyek szénhidrátokat, alginátokat és alginátokat tartalmaznak. Alginsav tartalma az évszakok alkalmával változik. Védőkolloidok, emulziók, hajrögzítők készítésére használatos.
- Peloidok:

Finom eloszlású poranyag, elporladt ásványokból származnak, mint a lösz, agyag, mész. Ilyenek a gyógyvizekből lerakódott iszapok, tőzegek, lápföldek. Nyomelem tartalmuk jelentős.
- Fehérjék:

Az életfolyamatokhoz nélkülözhetetlen, nagy molekulájú, bonyolult összetételű anyagok, szervezet építőkövei. Hajvizekben, pakolókbán bőrápoló krémekben használják.
- Kazein:

Összetett fehérje, igénybevett haj esetére alkalmazott hajpakolókbán használt.
- Keratin:

Egyszerű vázfehérje, a haj a bőr és a köröm anyaga. Utókezelőkben, szerkezetjavítókbán, vegyszerrel kezelt hajak ápolására használják.
- Kollagén:

Egyszerű vázfehérje, O/V emulzióban használják.
- RepairComplex:

- Megakadályozza a fény okozta sejtkárosodást.
- Selyempor: Egyszerű vázfehérje, bőrrokon anyag, hajápolószerekben, és szerkezetjavítóknak használják.
- Hyaluronsav: Aminosavból és cukorból álló, összetett fehérje, mely a bőr és a haj hidroházartartását biztosítja, töredezett, száraz haj ápolását segíti elő.
- D-Panthenol: Nem vitamin, növeli a haj és a bőr működését, serkenti a haj növekedését és a hajtüszők működését.
- β -karotin. Az A vitamin elővitaminja. Erősíti a fényvédő szerek hatását, javítja a keratin molekulák felépülését.
- Liposzómák: Nem hatóanyag, de segítségével a hatóanyagok a bőr mélyebb rétegeibe jutnak, hatékonyságuk növekszik.

2.2. A színeképzés, színtelenítés, színváltoztatás anyagai, hatóanyagai

Színeképzés:

A festéket a melanociták termelik, melyet mindig 5 keratinképző sejt vesz körül. A festékanyag a szálrétegbe vagy cortexbe ágyazódik be. A szálréteg külső részén több festékanyag van, mint a belső részén. Éppen fordított az eset, a természetes vörös hajszín esetében. A kutikulában nincs festékszemcse, az európai haj esetén a kéreghártyában nincs melanin, ellentétben az ázsiai hajakkal.

Színtelenítés:

A színtelenítés, színelvonás, „szőkítés” olyan művelete a fodrászatnak, melyek a meglévő, természetes, vagy mesterségesen kialakított hajszíneket képes felvilágosítani, még akár színtelenre, /fehérre / is. A „szőkítők” alkalmazásának az a célja, hogy a haj festékanyagát –természetes vagy mesterséges- elszíntelenítse oxidatív úton.

A szőkítők fajtái:

- Szalmiákos szőkítő:
A mai színeképzésben ennek a receptnek már csak történelmi jelentősége van, és nem szakmai.
Az érdekesség kedvéért viszont megemlítem:
 H_2O_2 a szükséges %-ban, - volumenben.
 H_2O
 NH_4OH csekély-néhány csepp-mennyiség
Sűrítőanyag, porsampon.
- Blanche szőkítő por, vagy krém:
 H_2O_2 a szükséges %-ban, vagy volumenben H_2O
- Blanche por vagy krém:
Ammónium-perszulfát (NH_4) $2S_2O_4$: Színtelen, kristályos por, vízben jól oldódik. Fertőtlenít, erélyes oxidálószer.
- Nátrium-perszulfát $Na_2S_2O_8$: Színtelen, apró, nedvszívó kristályokat alkot, vízben sűrűs közben jól oldódik. Fertőtlenít, erélyes oxidálószer.

- Magnéziumoxid MgO: Hófehér, szagtalan, laza por.
- A korszerű Blache készítmények már tartalmaznak hajvédőként, lanolint, vagy lanolin-hidrolizátumot. Tárolásuk, a bennük lévő perszulfátok miatt száraz hűvös helyen szükséges.

Hajfestékek típusai:

- Fizikai színeképzés, melynek lényege, hogy kész festékanyagot viszünk a hajra, ami néhány hajmosás után könnyen eltávolodik. A szín tartóssága nagymértékben függ a haj egészségi állapotától.
- Kémiai színeképzés, mely növényi, fémsós, oxidációs termékkel történik.
 - Növényi hajfestékek: Minimális az allergia veszély, természetes hatásúak, vízben oldódnak, a hőhatás erősíti a festék értékét, hatását.
 - A henna-vörös, a dióburok-barna, míg az indigó fekete színt képez a hajon. Pép, főzet formájában kerül a hajra.
 - Fémsós hajfestékek: Fém szulfidok és oxidok alkotják a fémsós hajfestékeket. Mérgezőek és legnagyobb hátrányuk, hogy alkalmazásuk után nem lehet más termékkel, pl: oxidációs hajfestékkel kezelni a haját, mert az letörik.
 - Oxidációs hajfestékek: A mai korszerű fodrászatban a legelterjedtebb felhasználású készítmény.

Festékképző intermedierek, -Para-fenilén-diamin, -Para-toluilén-diamin, -Aminofenolok, Aromás nitrovegyületek.

Festékmódosító anyagok

Lúgosítószer

Tenzidek

Stabilizáló anyagok-antioxidánsok

Ápoló, kezelő anyagok

Hordozó emulzió O/V emulzió

Minden festék alapvegyülete kismolekula tömegű ún. mikromolekula, ami vízben oldódik. A haj kutikulájának felnyitása után, bejut a kortexbe, ott a hasonló kismolekula tömegű H₂O₂-vel kémiai reakcióba lép, oxidálódik. Ezt követően az n számú kismolekula önmagával a telítetlen kötések felszakadása által sokszorozódik, ez a polimerizáció, melynek eredménye egy nagy molekula vagy makromolekula, amely már színes és a hajból nem mosható ki. Ez a hajfestés lényege.

2.3. A tartós formaváltoztatás anyagai, hatóanyagai:

A hideg tartós hullámosító –H.T.H.- oldatok megkülönböztetései.

Alkáli, tartós hullámosító vizek egykomponensűek, melyeknek a pH értéke 8-9 között van. Redukáló szereket a tioglikolsavak, a tiotejsavak, és a tioglicerint, melyek a haj diszulfidhidjait bontják meg.

Alkáli a monoetanol-amin, a nátrium-karbonát, az ammónium-hidroxid, és az ammónium-karbonát, melyek a kívánt pH értéket és a szarupikkely felnyitását biztosítják.

Nedvesítő szerek: felületaktív anyagok, és a keratin hidratációját biztosítják.

Illatanyagok: Lanette viaszok, oleátok, és anionaktív anyagok, melyek a tioglikolátok kellemetlen illatát csökkentik.

A semleges, úgynevezett savas, tartós hullámosító vizek két komponensűek, pH értéke 7-7,5 között van.

Redukáló szereik: tioglikolsav-észterek, tioéterek, és a tioaminok, melyek feladata a keratin diszulfidhidjainak a bontása.

Alkáliak: melyek a pH értéket állítják be 7-re.

Karbamid: feladatuk a haj védelme és a hatóanyagok jobb felszívódása.

Illatosítók: a kellemetlen szagok megszüntetése.

Redukció: A H.T.H. oldat alkalmazása folyamán a diszulfid hidak felbontása, a hidrogénkötések és ionkötések megszűnése, valamint a haj szarupikkelyeinek a megnyitása történik vízzel, ill. bármilyen pH-jú anyaggal.

Oxidáció: A fixáló szer hatására, az enyhe oxidáció során, a tiolgyökök alakulnak át diszulfidhidakká. Anyagai, a hidrogén-peroxid 0,5-2%-oldat, dehidroaszkorbinsav 0,5%-oldata, és a bromátok, szerves perszulfátok, feladatuk az új diszulfidhidak kialakítása, valamint a felesleges tiolcsoportok megkötése.

Szerves savak: az alkáli maradványokat semlegesítik, a citromsav segíti kialakulni az új savköpenyt.

Habképzők: habképzéssel megakadályozzák az idő előtti fixálást.

Védőanyagok: a haj simaságáért, rugalmasságáért felelősek.

Adalékanyagok: lanolin, lecitin, fehérjeszármazékok, kationaktív anyagok.

Keratinerősítőként a pantenolt említhetjük.

A H.T.H. előtt szükség szerint előkezelő használata szükséges, ami kationaktív anyagot tartalmaz.

Az azonnali (instant) fixáló nagyobb koncentrációban kerül a hajra.

Utókezelők a haját fésülhetővé teszik, a keratint keményítik

3. Szakmaismeret

3.1. A haj szerkezete, keresztmetszete, a bőr szerkezete

A szőr az egész testen megtalálható. A fejbőrön található szőrzet a haj.

A hajszál alapvetően két részből áll, a bőrben található rész a hajgyökér, míg a hajszál a bőrből kiálló részt alkotja.

A hajszál gyökéri része

A hajszál gyökéri része a hajtüszőben helyezkedik el. A hajtüsző mélyen benyomul az irhába, sőt többnyire a bőraljába is. A hajtüsző csőszerű alsó részén három jól elhatárolt réteget különböztetünk meg. A külső gyökérhüvely, a bazális és tüskés réteg folytatása, a

belső gyökérhüvely az elszarusodó réteg megfelelője, míg a cuticula a szarurétegből származtatható. A hajtüsző aljában található a hajszemölcs a kötőszövetből nyomul be a hámeredetű szórtüsző aljába.

A belső gyökérhüvely kibojtosodásából jön létre a hajhagyma, amely a hajszemölcsöt körülfogja. A hajszemölcs felett helyezkednek el az igen gyorsan, osztódással szaporodó alapsejtek (matrix sejtek). A matrix sejtekből képződik a hajszál. A hajszemölcsöt ezek a sejtek táplálják. A matrix sejtek szaporodóképessége a sejt érhálózatának köszönhető.

A bazális réteg sejtjeihez hasonlóan nemcsak osztódni képesek, hanem melanint – festékanyagot is termelnek. A melanociták –festékképző sejtek- a hajszál kéregállományába továbbítják a termelt festékanyagot. A hajtüsző felső harmadába nyílik a faggyúmirigy kivezető csöve. A hajtüszőhöz tartozik a hajmrevítő izom. Az izom összehúzódása okozza a hajszál felemelkedését.

A hajszál szerkezete

A hajszálban három réteget találunk a

- cuticula /külső kéreghártya /
- cortex /rosttörzs /
- medulla / velő /

- **A kéreghártya** tulajdonságai:

Feladata a védelem, amorf keratinból áll. Többrétegű hártya. A rétegek között képlékeny massa található, amelyet „kittnek” neveznek. Kocsonyás állapotú, fehérje természetű savanyú mukopoliszaharidokból áll, nagy a vízmegkötő képessége és a duzzadó képessége.

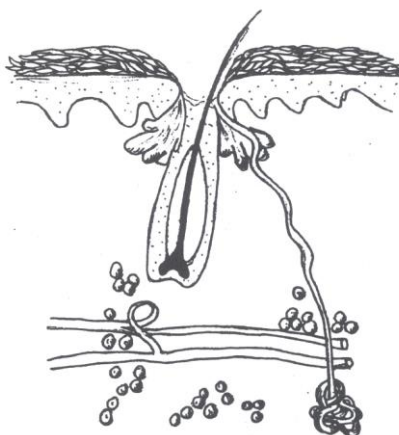
- **Cortex / rosttörzs** / tulajdonságai

A szál fő tömegét adja. Keratinszálakból áll. Sok elemi keratinszál szabályos szerveződéséből jön létre, és különleges kábelszerkezet jellemző rá. az elemi szálak előfonalakat, majd fonalakat, végül fonatokat, fonatköteget alkotnak.

A szálak / fibrillumok/ között kocsonyás alapanyag található. Ebben a kötőanyagban vannak beágyazva a festékanyag a melanin szemcséi. Őszüléskor csökken a festékszemcsék képződése.

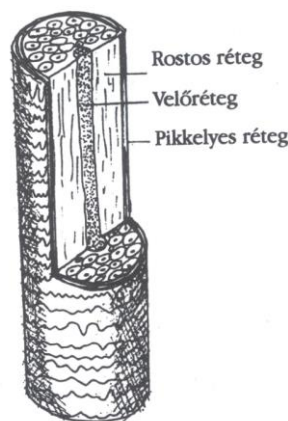
- **Velő /medulla/** tulajdonságai:

A velő cső alakban a szőr legbelső részét alkotja. A velőcsatorna külső falán rostos réteg található. Ebben olyan sejtek vannak, amelyek a hajszálszemölcs felett keletkeznek. Azonban ezek a sejtek elszarusodnak, szivacszerű felépítésűek maradnak.

A hajszál és a hajgyökér

63.sz. ábra

A hajszál rétegei, keresztmetszete

64.sz. ábra

A bőr szerkezete

A bőr három fő rétegből áll:

- Hámréteg
- Irharéteg
- Bőralja

- **Hámréteg:**

A hámréteg többrétegű, elszarusodó, laphám, melynek több a sejt állománya.

Öt alrétegből áll:

- **Szaruréteg** lapos, elszarusodott hámból áll. Elhalt sejtek, több rétegben helyezkednek el. Anyaga a keratin, egyszerű vázfehérje. A felszíni rétegek lazán kapcsolódnak egymáshoz, állandóan hámlik. A szaruréteg megközelítően 10% vizet tartalmaz. Víz hatására megduzzad. A szaruréteg sejtjeit szaruzsír hatja át. Testünk különböző részein az igénybevétel szerint változó a vastagsága. A szaruréteg hámlása akkor történik, amikor a sejtek víztartalma lecsökken. A szarulemezek szorosan kapcsolódnak egymáshoz és az alattuk lévő rétegekhez.
- **Fénylő réteg** lapos sejtekből áll, amelyeknek nincsen magjuk. Ez a réteg mindössze egy- két sejtsor. Fénytörő anyagot tartalmaz, melyet eleidinnek is neveznek. Meggátolja víz és a vízben oldott anyagok bejutását. Elektromos töltéssel rendelkezik, így vonzza a víz dipólus molekuláit.
- **Szemcsés réteg** köbhámsejtekből álló sejtsor, már nem teljes értékű sejteket tartalmaz, és magjuk is apró rögökből áll. A sejtekben keratohyalin szemcséket találunk.
- **Tüskés réteg** sok sejtsorból áll. Köb és hengerhámsejtek találhatóak benne, de a bőr felszíne felé haladva lapos sejteket is észlelünk. A tüskés réteg sejtjei nem tapadnak egymáshoz, köztük szövetnedv kering.

- **Bazális réteg**, élő, hengerhámsejtekből áll. A sejtek plazmájában melanint találunk, amely a bőr színét adja. A melanint a nyúlványokkal rendelkező melanocita sejtek termelik, a festéket eljuttatják a sejtekhez, és aktivitásuktól függ a bőr színe. A sejtek szorosan egymás mellett találhatóak, többségük itt osztódik, és kerül egyre feljebb a hámba, végül élettelen szarupikkelyként leválik.

A hám és irha határa hullámos. Az irha felületén szemölcsöket (papillákat) találunk, melyek felnyomulnak a hámba, a hám csapokat bocsát az irhába, ezek illeszkednek egymásba. A papillák kettős sorokba rendeződnek, ez a bőr egyedi rajzolata – ujjlenyomat-

- **Irharéteg (cutis)**

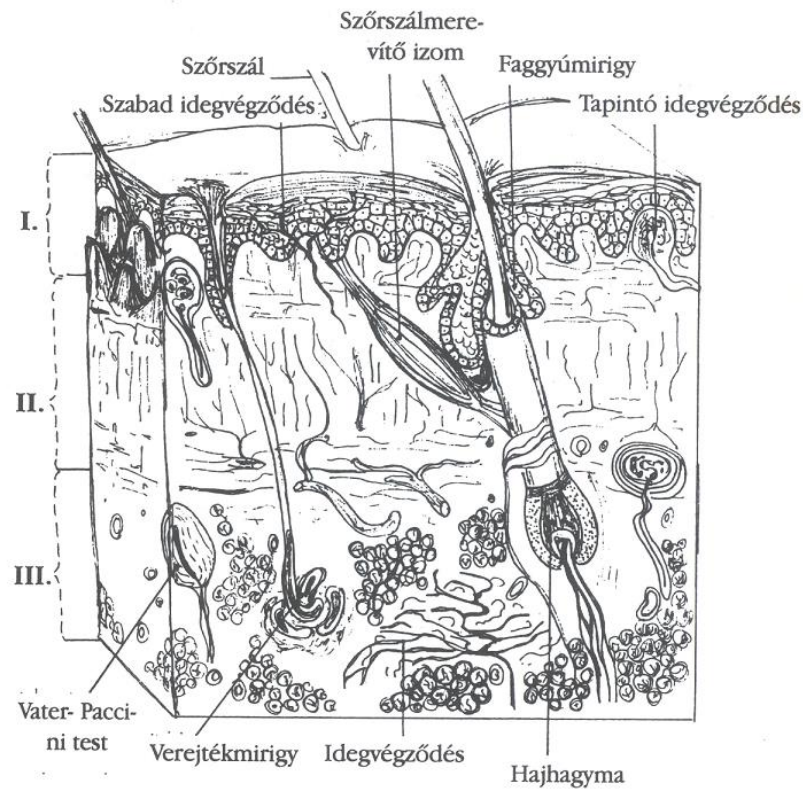
Az irha közvetlenül a hám alatt helyezkedik el, terjedelmesebb annál, laza-rostos kötőszövetből áll. Nagy részét sejtközötti állomány képezi, ez kocsonyás alapállomány, melyben merőleges és ferde vonulatú rostok találhatóak.

Rostjai kollagén

- rugalmatlan vastag rostok,
- elasztikus- rugalmas, vékony rostok,
- retikuláris- rácsrostok-hálót alkotnak

Rétegei szemölcsös réteg (papilláris) subpapilláris réteg – vékony sáv, sűrű érhálózattal Bőralja (subcutis). A legterjedelmesebb része a bőrnek. Az irha és a bőralja között nincs éles határ. Vastag rostokból áll, amelyek kötegeket alkotnak. A rostok között zsírsejteket találunk, melyek zsírpárnákká egyesülnek. A bőralja alsó határa nyúlékony, rugalmas. A zsírszövetek mennyisége változik a testtájakon, életkortól és táplálkozástól egyaránt. A bőralja zsírszövetének védő szerepe van, tápanyagraktár, a test tömegének 15%-át adja, száma nem változik csak mérete.

A bőr keresztmetszete

I. Felhám

II. Irha

III. Bőralatti réteg

65. sz. ábra: A bőr keresztmetszete

3.2. A festélmélet szabályai, Fantom festés , Fantom melír

Színelmélet

A szín egy érzet mely az agyban jön létre. Az érzékszerv, a szem segítségével. A szín egy elektromágneses sugárzás. Anyagi és energia természete van. Egysége a „foton”. A fényforrás lehet természetes és mesterséges. A naptól jövő fény összetett fény. Egy fénytörő közeg határán, elemeire bomlik, ezek a látható hullámhosszú sugarak. Azok a sugarak, melyek nem láthatóak, vagy melegsugarak, vagy biokémiai sugarak.

A látható színek egy szinkörbe foglalhatók.

Ebben három főszín van: piros, sárga, kék.

A főszínek 1:1 arányú keverékéből jön létre az elsőrendű mellékszín: zöld, ibolya, narancs.

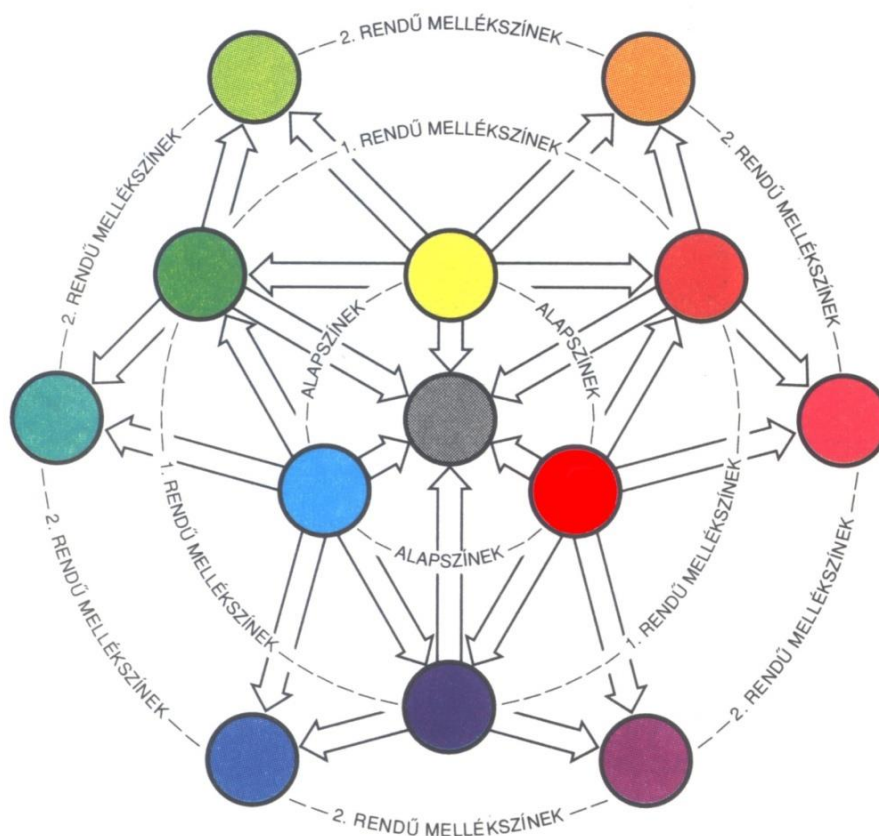
Az egymással szembeni színek egymást kioltják. Komplementer színek. Az egymás mellettiek egymást erősítik.

Az emberi szem, a tárgyakról visszavert fénysugarat érzékeli.

Fehérnek azt látjuk, amiről minden fénysugár visszaverődik. Feketének pedig azt, ami minden hullámhosszú fényt elnyel.

A színelmélet a színekártyákban tükröződik. A hajszínt egy rendszerbe állították. Ennek alapját a színmélység különböző fokozatai, és a különböző színirányok határozzák meg.

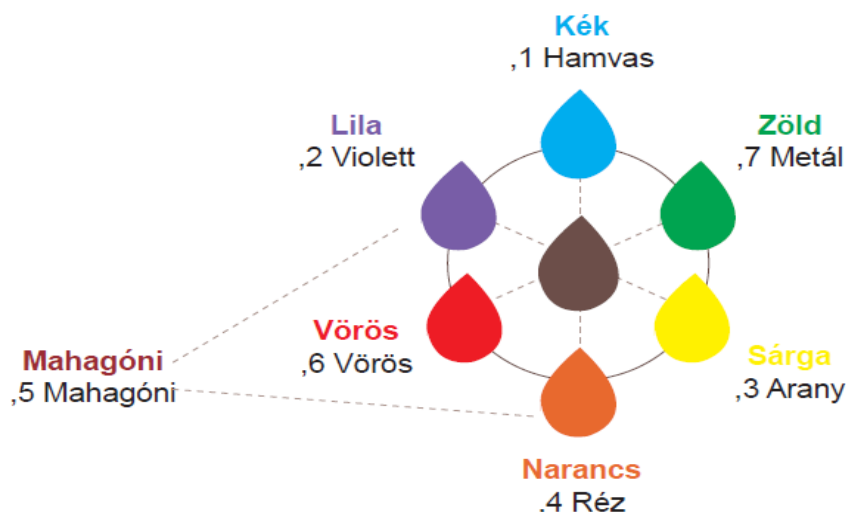
A színek, a főszínek, ill. mellékszínek különböző keverékéből állíthatók elő. A színeket összeadó és kivonó színkeveréssel lehet előállítani. A fokrészletben kivonó színkeverés van. Ez úgy jön létre, hogy a fény egy testre vetődik és a fény egy részét a test elnyeli, az arról visszaverődő fénysugár látható.

66.sz. ábra: A színekör

Ha a színekörben szemben álló színeket összekeverjük, akkor szürkét kapunk.

A semlegesítés

A hajfestésnél, színezésnél figyelembe kell vennünk az alap és az elérni kívánt hajszín színmélységét és színirányát (árnyalatát)

Színmélységek:

(

- fekete
- sötétbarna
- közép barna
- világosbarna
- sötétszőke
- középszőke
- világosszőke
- extra világos szőke

Színirány:

- natúr
- füst (hamvas)
- hamu
- bézs
- arany
- csokoládé
- réz
- vörös
- violett

A hajszínezés

A haj színének megváltoztatása, a fodrász munkaterületéhez tartozik.

A lényege: a haj színének átmeneti vagy tartós megváltoztatása. A színváltoztatás **fizikai** módszerrel és **kémiai** módszerrel lehetséges.

A halmazállapota szerint lehet oldat, hab, sampon, lakk stb. Ezeket még otthon is lehet használni. Nem rejt magában olyan veszélyt, mely egészségkárosodást okozhat. Ez nem jelenti, hogy ez nem kíván odafigyelést, mert a foltos színek esztétikailag nem jók.

A fizikai hajszínezők esetében a kész színanyagot visszük fel. A kész színanyag ebben az esetben a haj külső felületén, a cuticula felületén tapad meg. A vivőszer általában kationos felületaktív anyag. Ezeknek legtöbbször az a szerepük, hogy frissítsenek, hiszen sem világosítani, sem sötétíteni nem tudnak. A hozzájuk adott adalékanyagoktól fényt, jó fésülhetőséget kap a haj. Ezek a színezők vizes oldatban tartalmazzák a festéket.

Vannak olyan színezők, melyek a 30-50%-ig őszt hajat befedik. Ebben az esetben oxidálószerrel kell használni. Ha már oxidálószerrel használunk, akkor félkész festőanyag van a készítményben. Ez az oxidálószerrel kémiai reakcióba lép, így a hajba való beépülése viszont már okozhat egészségkárosodást. A szaknyelv ezt túlérzékenységek, allergiának nevezi. Az Egészségügyi Minisztérium minden országban előírja, hogy festés előtt festékpróbát-bőrpróbát kell végezni. Ennek elvégzéséről, eredményéről minden esetben bizonyítható dokumentációt kell vezetni. A bőrérzékenységi próbát úgy kell elvégezni, hogy a kívánt festékből, egy jól látható kerek foltot helyezünk a fül mögé, csuklóra vagy a karhajlatban elhelyezett festék itt is a megfelelő reakcióra képes a bőrrel amelyet ragtapasszal leragasztva alkalmazhatunk. Amennyiben 24 óra elteltével sincs semmiféle elváltozás, nem vörösödik, nem viszket, akkor a festés elvégezhető. A bőrpróba elmulasztása esetén felmerülő problémákért, károkozásért erkölcsi és anyagi felelősség terheli a fodrászt. A folyamatok során, mi magunk is túlérzékenységet mutathatunk, ami bármikor kialakulhat. Ezért is veszélyes a vegyszeres munka. A munkavédelmi eszközeinket, többek között a védőkesztyűt elhagyni nem szabad. Az allergiás reakció a válaszreakció szerint lehet korai típusú, ez a fodrászatban gyakori. Ekkor az allergén vegyszerre percek, vagy órák alatt kialakul a tünet. Lehet késői típus, néhány nap alatt alakul ki a tünete együttes. Ilyen például a vírusfertőzéses herpesz. Az allergia általános, ha az egész szervezetet érinti, ez általában ritka, a gyakoribb a helyi allergia. A légutak, nyálkahártyák, bőr allergiája tartozik ide. Soha egyetlenegyetlen fodrásziparban használatos anyagról sem állítják, hogy nem okozhat allergiát. Még olyan „ártalmatlan” anyag, mint a lanolin is lehet allergén. A festékekben mindig van több allergén anyag is, ezért soha ne mulasszuk el a tesztet. Megjegyzendő, hogy addig nincs gond, amíg egyszer nem szembesülünk a bajjal. Akkor viszont a védő, óvó technológiák be nem tartása a felelősségre vonást jelenti, a lelkiismereti tényezőkön kívül.

Tartós hajszínezők, festékek

A festék az a vegyszer, amely a mosásnak, fénynek és más hajkezelési módoknak ellenáll. Alkalmazásuk nagy odafigyelést igényel. A gyárak által előírt technológiáktól eltérni nem szabad. Az eljárásnál a festékanyag közvetlenül a hajban alakul ki. Kémiai értelemben egy oxidációs és polimerizációs reakción keresztül. A festékről tudni kell, hogy a száraz krémekhez tartoznak. A száraz krém annyit jelent, hogy olyan kétfázisú diszperz rendszer, melyben a víz van nagyobb %-ban. A festékeknek csak elővegyülete vagy intermediere van a vizes részben. Ez a krém mindig tartalmaz természetes és jól felszívódó növényi és állati zsírt ezzel a „roncsoló” hatást kívánják kivédeni. Ettől a kortexből nem távozik el a kívánatosnál több víz, nincs olyan nagymértékű szárítás, zsírtalanítás. A felületet nagyobbítani kell, ehhez felületnövelőket, úgynevezett felületaktív anyagokat használunk. A festékbázisok úgynevezett intermedierekhez mindig szükség van egy előhívóra, ez a hidrogénperoxid, mely nem csupán a szintelen vegyületek színessé oxidálásához kell, hanem egyben a haj eredeti festékanyagát egyidőben oxidálva világosítja. Így lehet, hogy a hatóidő végére megközelítőleg hasonló színt ad az eredeti festékanyag, és a közben az oxidációs hajfestékből keletkezett festékanyag. Az alpbázisok olyan szerves gyűrűs vegyületek, melyek tartalmazzák a benzolgyűrűn legalább két elektron-leadó csoportot (aminó, hidroxil csoport). Legfontosabb képviselők a para és ortodihidroxibenzol, a para és ortófeniléndiamin, a para és aminofenol, ill. ezek számtalan változata. A leggyakrabban a para-fenilén-diamint, a para-toluilén-diamint alkalmazzák. A színek pontos beállítását olyan szerves vegyületekkel érik el, melyek szintén könnyen oxidálhatók.

A festékekbe, a felsorolt intermediereken kívül mindig van olyan u.n. puffer rendszer, mely felel a tubusbeli krémfesték pH-jának tartós és beállított értéken tartásáért. A nem kívánatos oxidációt antioxidánsokkal gátolják meg.

A folyamat, amely tehát oxidáció és polimerizáció, hatóidőben 30-50 percet vesz igénybe.

Nem javasolt sem hamarabb, sem pedig később, lemosni (közömbösíteni) a festéket, mert eltérő szint kapunk a színkártyához viszonyítva.

A haj cuticuláján, - amely néhány Angström, - a krém hajfestékekben levő mikromolekulák bejutnak, ott végbemennek a már korábban részletezett folyamatok, és makromolekulaként onnan nem moshatók ki. A hajfestés végén alkalmazott záró folyamatok, részben a további oxidációt akadályozzák meg, részben a haj és a bőr természetes savtakaróját állítják vissza.

A színskála a fodrász számára útmutató, hogy a festék milyen pigmentet tartalmaz. A vendég számára ajánlottabb, újság-divatlap segítségével hajszínek a kiválasztása.

A színmélység a feketétől a legvilágosabb szőkékig terjed, általában az 1 -től emelkedő számsorral a 10, 11,-12,-ig.

A tónusokat is lehet számmal, számokkal, illetve betű, betűkkel jelölni, ezek a meghatározások a gyártó cégektől függenek.

A színskálák feloszthatók:

- natúr színek, általában az ősz haj 100%-os fedésére,
- divatszínek,
- felvilágosító színek,
- keverőszínek - mixtonok.
- speciális őszfedő árnyalatok / intenzív divatszínek 100% fedőhatás
- speciális melírárnyalatok / világosítás és fedés egy lépésben /

Ammónia mentes, olajtartalmú krém hajfestékek

A fodrászati anyagokat előállító cégek közül többen gyártanak és forgalmaznak ammónia mentes, olajtartalmú krém hajfestékeket.

Festékek előnye, mentes az alábbi összetevőktől:

- Ammónia
- Illatanyag
- Szilikon olajok
- Parafinok- és ásványi olajok
- Parabének
- Formaldehid származékok
- Mesterséges színező anyagok

Festék összetevői cégektől függően változhatnak.

pl.-Bio Természetű szőlőmag olaj, - Természetes Ektion

Ektion: Védi a haj belsejében lévő keratint, mélyen hidratál, és sejtmegújító hatással rendelkezik.

Bőrápoló aktív összetevője, érett bőr ápolására ajánlott krémekben található meg. Védi a bőrt és a haját, az olyan jellegű stressztől, mint például az UV sugárzás.

Bio természetű szőlőmag olaj: Évszázadok óta ismert és étrend kiegészítőként használt a C-és az E- vitamin hatásának felerősítésére. Kedvelt kozmetikai alapanyag is egyben, mely a károsodott és a stressz által megviselt szöveteket regenerálja és újraépíti.

PhytolipidTechnológia:

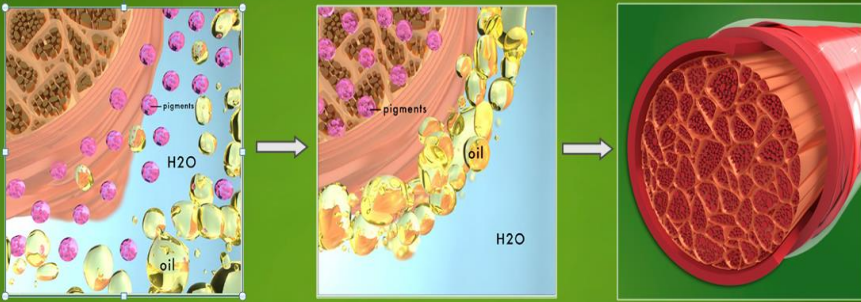
Lipidek: Kis molekulák amelyek nem oldódnak vízben, építőelemei természetes zsírok olajok

pl.: Mirisztin sav (pálmaolaj)

Phyto = Növény

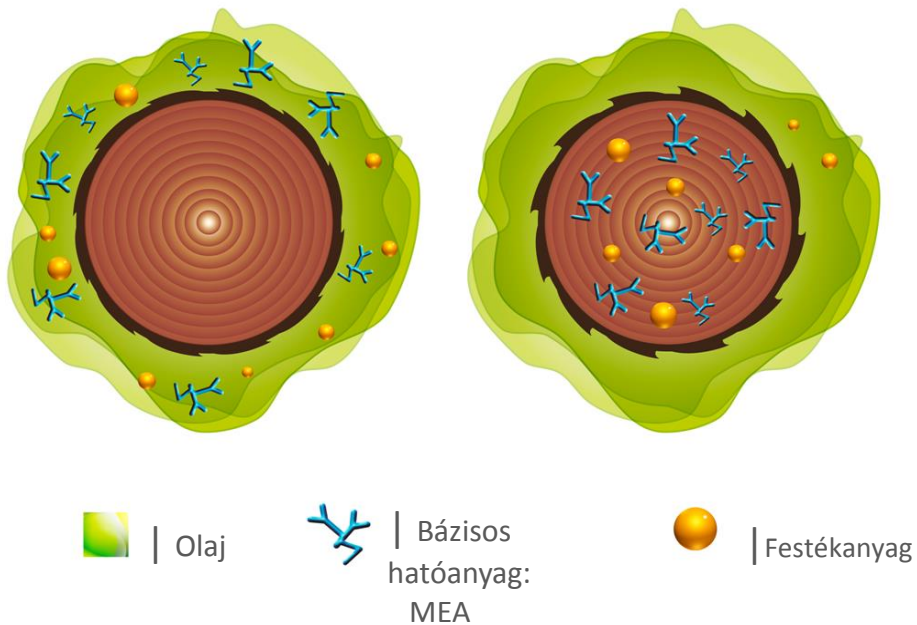
PhytoLipid Technológia = Növényi alapú Lipidek a továbbfejlesztett színeredményért

PhytoLipid Technológia (III)

- Hatás
- Kevesebb víz a festék keverékben
- Magasabb koncentrációjú festékpigmentek, lúgosítóanyag és peroxid
- Gyorsabb behatolás
- Általános javulás

Oxidációs hajfestés

Oxidációs hajfesték ammónia nélkül ODS (Oil Delivery System)

- Felvilágosítás 3 színmélységig
- ODS technológia
- Illatmentes
- A haj optimális védelme
- Ragyogó, egységes hajszín
- Kényelmes használat
- 100%-os ősz ősz haj fedés
- Hatóidő: 35 perc

A hajfestés során használt fogalmak:

Elő pigmentálás-t alkalmazunk: az ősz haj tökéletes fedése céljából, foltos őszülés esetében csak az őszülő részeken.

Szintén elő pigmentálást alkalmazhatunk a világosított, szőkített és szőkére melírozott hajon, abban az esetben alkalmazzuk, ha a korábban felvilágosított pigment hiányos hajra 2 vagy több színmélységgel sötétebbre szeretnénk festeni. Hogy elérje a kívánt színárnyalatot még porózus haj esetén is. Javítja, intenzívebbé teszi a színeredményt és hosszabb ideig tartó hajszínt tesz lehetővé.

Az elő pigmentáláshoz alkalmazott színárnyalat az elérni kívánt színárnyalat színmélységétől függ.

Az elő pigmentálást végezhetünk pl.:

- Hajfestékekkel a kívánt színnél egy árnyalattal világosabb natúr színt 1:1 arányban vízzel alkalmazva a kívánt részre felrakjuk, ezt követően elvégezzük a hajfestést az egész fejen, a korábban kiválasztott színű és árnyalatú hajfestékekkel.
A hajfestéket közvetlenül az elő pigmentáló anyagra helyezzük rá.
- b/ Fizikai színező habbal; az elérni kívánt színárnyalat és színmélységének megfelelő színező habot kiválasztjuk, egyenletesen elosztjuk a száraz hajon (ecset és fésű segítségével). A hajfesték felvitele előtt a hajra nem öblítjük ki, a hajnak száraznak vagy majdnem száraznak kell lenni a hajfestés előtt, ha túl nedvessé válna a haj, akkor hajszárítóval megszáritjuk.

Emulgálás: után festéskor szoktuk használni, amikor a teljes haj hosszra is eloszlatjuk a festéket kevés vízzel hígítva, így az esetlegesen már megfakult festést újra élénkké tehetjük.

Koktélozás: a festett haj világosítása

Felhasználható anyagok: szőkítőpor, víz, sampon, különböző % -ú előhívó emulziók, keverési arányuk a festett haj színmélységétől és az elérni kívánt szín magasságától függ. (a keverési arányok részletes leírása a haj világosítása fejezetben megtalálható)

Duálfestés: a hajfestés előtt a hajra ne mossuk meg, a hajtőre vigyük fel a használni kívánt hajfestéket, hagyjuk hatni 15-20 percig (hatóidő a kívánt intenzitástól és a és a használati utasítástól függ) , a hajhosszra és a hajvégekre vigyük fel egy azonos árnyalatú tartós vagy kimosható hajszínezőt

Divat színeknél fontos figyelembe vennünk, hogy a tökéletes színintenzitás érdekében nem mindegy hogy a festeni kívánt árnyalatot milyen színmélységű alapon szeretnénk elérni:

megfelelő alap: 8-7: vibráló réz árnyalathoz
a barackos / narancs alaphoz 9-es vagy világosabb
6-5: intenzív vörös
5-3: mély gazdag violettekhez
6-7: hideg barnához
4-6: csokoládé barnához

Őszhaj festése

A festhető hajalap részben fehér, pigment és színmélység nélküli hajalap ,részben pigmentált természetes haj színmélységgel és meleg pigmentekkel keverve.

Lényege, hogy a vendég hajszíne az ősz haj 100 % fedésével történjen.

Erre a célra:

- termékek natúr árnyalatait, dupla natúrárnyalatokat
- hamvas árnyalatot- hidegszínekhez, bézst- árnyalatot a melegszínekhez / divat színek esetében /
- speciális őszfedő színek / több szín pigmentjüknek köszönhetően intenzív színek esetében is 100% -os őszhaj fedést biztosítanak /

A festés sajátosságai, a festék keverési arányai az őszülés fokától, mértékétől függ.

Alacsony őszülés esetén 1/3, nagyobb őszülés esetén 1/2, erős őszülés esetén 2/3 natúrszín, hamvas és a bézs árnyalat alkalmazandó a divatszín mellett.

Figyelembe kell venni az oxidálószer H₂O₂ erősségi mértékét. Őszhaj fedésénél 6%-os és 9%-os oxidálószerrel használunk, az elérni kívánt színtől függően.

Nagy mértékű őszülés esetében u.n. elő pigmentálás is biztosítja a festés eredményességét – a kívánt színnél egy árnyalattal világosabb natúr színt 1:1 arányban vízzel alkalmazva, a kívánt részre / pl. foltos őszülés esetében/ felrakjuk az összekevert anyagot, a hatóidő letelte után erre az anyagra rávezetve a natúr és divatszín előírás szerinti aránya a szükséges erősségű H₂O₂-vel a hatóidő letelte után biztosítja a kívánt színt. A tő festés esetén a színfelfrissítés – emulgálás segítségével a hajközép-hajvég is eléri a kívánt színt ezen a hajszakaszon is.

Figyelembe kell venni:

- az őszülési fokot,
- natúr és divatszín arányát,
- oxidálószer erősségét,
- a pontos hatóidőt,
- a festett hajra javasolt sampon-balzsam alkalmazása, ill. az otthoni hajápoláshoz ajánlása, tanácsadása.

Első festés

Festés technológiája először eltérő a megszokott után-tő festéstől.

A kívánt szín kiválasztása után a színskála segítségével meghatározzuk az alapszín és a kívánt szín közötti színmélység különbségét, mely meghatározza az oxidálószer erősségét és a hatóidőt.

Két féleképpen is elvégezhetjük a haj festést:

- A festék felkenése – felvitele először a hajközép-hajvégre 1-1,5 cm-re a tőtől történik.
A hatóidő lejárta után a hajtó festése második fázisban történik. A koponya hő leadása miatt itt gyorsabb a folyamat, ezért kell több határidő a hajközép-hajvég festéséhez.
- Az első festést úgy, hogy eltérő %-u oxidáló anyagot alkalmazunk a haj tónél és a haj végénél, figyelembe véve a fej intenzívebb hő leadó képességét.
pl.: a hajtőre 6%-os oxidáló anyagot, a haj végére 9%-os oxidáló anyagot használunk az általunk kiválasztott divatszínünkhöz.
Ebben az esetben a hajfestés menete: hajfestéket először a hajtőre és közvetlenül utána a hajvégekre visszük fel.

A hatóidő letelte után összemasszírozzuk, majd megmossuk a haját festett hajhoz javasolt samponnal, majd a művelet befejezése után színtabilizálót, ill. balzsamot alkalmazunk. A következő alkalommal már csak tő, utánfestés műveletét kell elvégezni.

Figyelembe kell venni:

- a helyes sorrend / mindkét festés esetében/
- a helyes hatóidő mind a két esetben, az oxidálószer erősségi foka, mely függ a felvilágosítás mértékétől,
- festett hajra javasolt sampon – balzsam alkalmazása, ill. otthoni hajápoláshoz ezek ajánlása, tanácsadása.

Fontos: Kivétel az Első festésnél, ha az első festés alkalmával szín a színben vagy sötétebbre festjük a haját, ebben az esetben a hajtőtől a haj végeig egyszerre visszük fel a festéket.

Melírozási technológiák

Segítségével olyan színváltoztatást tudunk elvégezni, ami a fejen meghatározott, kiválasztott hajszakaszokat – tincset, tincseket, területeket, változtatja csak meg.

A melírozási technológia nem a színt, hanem a különválasztott hajszakaszokat jelenti.

A különválasztásra melírsapkát, melírtűt, alufóliát, speciális műanyag lapokat és minden olyan anyagot tudunk alkalmazni, ami az oxidációs színváltoztatásnál alkalmazható. Eszközök közül alkalmazható például a melírpisztoly, melírfésűk különböző típusai.

A szükséges mennyiségű melírozott hajszakaszhoz elegendő színváltoztató vegyszer előírás szerinti összeállítása és a technológia elvégzése után a meghatározott hatóidő letelte után a festett haj mosási – balzsamozási előírásait alkalmazzuk.

Melírozás anyagai:

Minden olyan professzionális anyaggal végezhető, ami a fodrász színváltoztatásikellékárában szerepel.

- Fodrászati termékeket forgalmazó cégek kifejlesztették azokat a krém hajfestékeket melyekkel egyszerre tudunk felvilágosítani és divatszínűt festeni, festett hajalapon is. Keverési arány: az általunk kiválasztott erre a célra alkalmas krémhajfestéknél a gyártó által előírt keverési arányt kell alkalmazni.

- Folyékony fólia: a termék alkalmas, hogy 3 színmélység eltéréssel is megvédje az egymáshoz érő tincseket, úgy, hogy nincs átszivárgás – átfedés a színek között.
- Színelvonó blanche
- Oxidációs színezők
- Fizikai színező

Blansolás, színelvonás

A fodrász egyik leglátványosabb és sajnos legveszélyesebb művelete a blansolás, színelvonás.

Fontos tudnunk, hogy szőkítés alkalmával 6%-os oxidáló anyagnál erősebbet nem alkalmazhatunk

Ennek a speciális világosító-fehérítő termék neve a francia blanche = fehér szóhoz köthető. Az anyag általában por alakú és oxidálószerrel keverve intenzív színelvonást képes elérni árnyalat meghatározás-nélkül.

Keverési aránya általában 1 egység por + 2-3 egység oxidálószer.

Azoknak a termékeknek a keverési aránya, amelyek mások, általában a dobozon feltüntetve láthatók.

A blanche felhordásánál figyelembe kell venni, ha a töre visszük fel, hogy un. hőtorlódás alakulhat ki, ami a gyors nasszensz oxigén felszabadulása miatt keletkezik, ilyenkor erre a hajtőszakaszra ismét felkenjük az anyagot. Vigyázni kell, hogy a bekent hajtőszakaszok elegendő levegőt kapjanak, mert a szorosan összedolgozott, egymásra tett tincsek melegedhetnek és ilyenkor a haj szerkezete károsodik. A károsodás akkor is fellép, ha a blanche-sal bekent haját fésüljük, mert a felnyílt hajszerkezet miatt a hajszálak roncsolódnak.

A kívánt hatóidő letelte után – ami nem igazán időt, inkább felvilágosodási eredményt jelent, a korszerűbb technológiánál az oxidálószer %-os erősségét csökkentve a hatóidőt növelve ajánlott az eredményt elérni. A hatóidő letelte után haját leöblítjük, enyhén megmossuk és az ismételt öblítjük, ha a felvilágosított hajalapunk árnyalni, pasztelizálni vagy festeni szeretnénk abban az esetben az öblítés után nem alkalmazunk savas öblítést. Nem zárjuk le a hajszál szerkezetét csak a kívánt végső szín elérését követően.

A leöblített haját flotír szárazra töröljük vagy megszáritjuk, az általun erre a célra felhasználni kívánt anyagoktól és a kívánt színtől függően. Erre a célra felhasználhatjuk a fodrászatban használt hajfestékeket, oxidációs és fizikai színezőket is.

A hatóidő leteltét követően a haját leöblítjük, megmossuk festékstabilizáló samponnal és színvédő balzsammal lezárjuk a hajszál szerkezetét.

Szőkítési alap:

A hajszínünket két pigment alkotja, a Szemcsés (Eumelanin) és a Diffúz (Pheumelanin), ezek a PIGMENTEK (Kék, Piros, Sárga) arányai döntik el, hogy kinek világosabb-kinek sötétebb a természetes hajszíne, . Szőkítési alap akkor alakul ki, ha a természetes pigmentekhez hozzányúlunk, pl. hajfestés, szőkítés által.

Természetes szőkítési alap kialakul már a környezeti hatások által is (nap, szél, nedvesség). Erre mondják azt a vendégek, hogy „kiszívta a nap”.

Minden természetes hajszínhez, tartozik egy szőkítési alap, ami minden esetben egy meleg árnyalat. (lásd. Szőkítési táblázat.)

Minden
színmélységnek egy
bizonyos szőkítési
alap felel meg.

Színmélysége	Szőkítési
színmélység	szőkítési alap
10. nagyon-nagyon világosszőke	nagyon világossárga
9. nagyon világosszőke	világossárga
8. világosszőke	sárga
7. szőke	sárgásnarancs
6. sötétszőke	narancs
5. világosbarna	narancsvörös
4. barna	vörös
3. sötétbarna	sötétvörös
2. barnásfekete	nagyon sötétvörös
1. fekete	nagyon-nagyon sötétvörös

A vendégnek a felvilágosítás miatt a tanácsadásnál a megfelelő sampon- és balzsamterméket kell ajánlani és a finisermékeknél is az alkoholban gyenge anyagokat kell javasolni.

A szőkítőpor segítségével végezhetünk **Koktél** -ozást

Mikor koktélóznak:

- ha a már festett hajalapunk nem egyszínű / tarka, foltos /
- az előzőleg festett hajszín mélységénél világosabbat szeretnénk.

Koktél keverési arányai:

1. A leggyengébb megoldás: Szőkítőpor – sampon
Keverési arány: 1:2
1 rész szőkítőpor+ 2 rész sampon
2. Kevésbé erős megoldás: Szőkítőpor – sampon – színelőhívó – víz
Keverési arány: 1:1:1:1
1 rész szőkítőpor + 1 rész sampon + 1 rész előhívó (1,5% vagy 3% vagy 6%) + 1 rész víz
3. Legerősebb megoldás: Szőkítőpor + emulzió
Keverési arány: 1:4
1rész szőkítőpor + 4 rész színelőhívó emulzió 3%-os

A hajfestékek új generációja a növényi olaj tartalmú, ammóniamentes krém hajfestékek és oxidáló emulziók

Technológia célja: a haj színváltoztatása és ápolása egy lépésben

Az ápoló olajat cégektől eltérően már a festék tartalmazza, vagy külön adalékként kell a festékhez adni.

A fokozottabb ápolóhatás és az intenzívebb fényhatás elérése érdekében fejlesztették ki az olajos színelőhívó emulziót (3%,6%,9%,12%). Technológiának köszönhetően a színpigmentek gyorsabban behatolnak a hajszálakba, intenzívebb színeredmény, jobb színmegtartás érdekében.

A színváltoztatás, festési eljárások során a bőrpróba és a munkavédelmi, balesetvédelmi előírások betartása, betartatása követelmény.

Fantom festés, fantom melír

A festésrecept meghatározásának felépítése a következő:

A festékcsalád megnevezése és típusa:

Alapszín színmélysége:

Őszülési fok %-ban:

Kívánt célszín színmélysége:

Tónusa:

Oxidálószer erőssége, %-ban, vagy volumenben:

Első vagy tő – után, festés:

Melírozási célszín színmélysége:

Tónusa:

Hatóidő és sorrendjei:

Hajtó:

Hajközép, hajvég:

Melír:

Speciális eljárások:

Előpigmentálás:

Emulgálás:

A fantom festés gyakorlása alkalmával szükséges, hogy a gyakorlatban előforduló összes műveleti lehetőség és színeképzési variáció jelenjen meg a gyakorlás során, ill. ez vonatkozzon a fantom melír gyakorlására is.

Íme egy példa:

A festék család megnevezése és típusa: Wella, Schwazkopf, L'oreal,...

Alapszín színmélysége:5-ös,

Őszülési fok %-ban: 60%, foltokban 80%,

Kívánt célszín színmélysége: 7-es

Tónusa: arany,

Oxidálószer erőssége, %-ban: 6%-9% -os (terméktől függően), volumenben: 30 vol.

Első vagy tő-után, festés: tő festés,

Melírozási célszín színmélysége: 7-es

Tónusa: réz,

Oxidálószer erőssége: 6%-os, 10 vol,

Hatóidő és sorrendjei:

Hajtó: 30 perc I. fázis.

Hajközép, hajvég: 3-5 perc

Melír: 30 perc II. fázis.

Speciális eljárások:

Előpigmentálás: A foltosan ősz területekre 8/0, 5gr. + víz, 5gr.

Hatóidő: 10 perc levegőn, vagy 5 perc „CL„ (Climazon)

Emulgálás: A melírozás hatóideje lejártá után,

Hatóidő: 3-5 perc.

FIGYELEM! A festés és melírozás műveleteit, csak professzionális termékekkel lehet elvégezni!

A példánkban 60%-80%-az őszülés mértéke így ebben az esetben használhatók a cégek által speciálisan őszfedésre kifejlesztett festékek is, 9%-os előhívóval(őszhaját fedünk és felvilágosítunk) ebben az esetben nincs szükség előpigmentállásra. A mellírok elkészítéséhez használhatjuk a cégek által speciálisan melírozáshoz kifejlesztett termékeket krémeket,porokat a cégek által előírt %-u emulzió felhasználásával.

3.3. A haj tartós formaváltoztatásai, Fantom dauer

A tartóshullámosítás célja: rugalmas, formázott tincsek, lágy esésű, hosszabb ideig tartó hullámok kialakítása. A hajban kémiai változás történik.

A tartóshullámosításnak három eljárása terjedt el:

- a lúgos oldattal történő hullámosítás
- semleges pH-jú oldat alkalmazása
- volumen növelés

A tartóshullámosítást három technikai egységre osztjuk:

- előkészítés
- tartóshullámosítás
- utókezelés

Előkészítés

- A fejbőr diagnózisa
- A haj vizsgálata: A haj vastagsága hajvastagság-mérővel vagy tapintással állapítható meg.
- **A haj vastagsága lehet:**
 - a/ vékony haj:(0,05 mm alatt) könnyen nyúlik,kevésbé rugalmas, kevésbé tartósak a hullámok
 - b/ normál haj: (0,05-0,08mm között) rugalmas,jól formázható
 - c/ vastag haj: (0,08mm felett) rossz a felszívó képessége, nehezen csavarható

Sampon: Általában a cégek biztosítanak daueroláshoz olyan terméket, ami kismértékben szerkezetkiegyenlítő, így már a mosás alkalmával, ápolás, védelem veszi körül a haját. Elterjedt, hogy dauerolás előtt két alkalommal történik a haj mosása, így a haj teljesen tiszta lesz, és a fixálás után már nem kell samponozni, csak bő vízzel öblíteni.

Előkezelő: A szerkezetkiegyenlítő termék biztosítja, hogy a hajra permetezve vagy egyenletesen elosztva, a sérült haj, sem fésüléskor, sem pedig a dauervíz alkalmazásakor nem roncslódik. Lényege, hogy a nyitott hajszerkezetet kitölti,

így biztosítja, hogy ne akadjon, ne szakadjon be a cuticula. Amennyiben ez megtörténik, a hajban nehezen visszaállítható károsodás megy végbe.

Dauercsavarók: Műanyag, nedvességet nem szívó anyagból készülnek a korszerű csavarók, melyek többféle vastagságú és hosszúságú méretben biztosítják a szükséges formák kialakítását. Vannak olyan hajlékony csavarok, amik biztosítják a haj hosszában történő különválasztását is.

Dauer papír: Segítségével biztonságos a csavarás, mert kiküszöbölhető a gyúrt, pipás csavarás veszélye. Felszívja a felesleges dauervizet, ami így nem éri el a fejbőrt.

Dauer tű: A csavarókon lévő gumit tartja el a felcsavart, feszes hajtól, így nem tud betörni „bevágni” a gumi a hajba, ami mindig nagy problémája és hibalehetősége a dauer műveletének.

Alkalmazott dauervizek: Általában, termékcsaládonként egységes erősségi sorrend van kialakítva, ami biztosítja az összes hajtípushoz, szükséges és legmegfelelőbb termék kiválasztását. A formára felcsavart haját, tarkótól felfelé, először csak kis mennyiségű, a második alkalommal, szintén a tarkótól felfelé, de bővebb nagyobb mennyiségű – a szükséges erősségű- dauervíz alkalmazásával egyenletesen átnedvesítjük. Vigyázzunk, hogy a fejbőrre, archoz, szembe ne kerüljön a dauervíz, ha oda került, bő vízzel le illetve ki kell mosni, közömbösíteni kell.

Hatóidő: A haj szerkezete és a kívánt hullámosítás mértékében előre megállapított időtartam, mely történhet, szabadlevegőn, vagy ha a termék alkalmazásánál megengedett hőhatással, „CL” – Climazon.

Fixálás: Szükséges és nagy gondosságot követelő művelet, hogy hajban lévő dauervíz származékot teljesen ki kell öblíteni a hajszerkezetből. Ezt az eredményt 3-5 perc folyóvízzel való öblítéssel érjük el. Ezután a dauer termékekhez javasolt fixáló oldat összeállítása, majd leitatjuk a hajról a vizet, és a fixáló oldatot tarkótól felfelé felvisszük a hajra, majd 5-6. perc múlva megismételjük, a második fixálási művelet 3-5. perc letelte után húzásmentesen kiszedjük a csavarókat a hajból, majd bő, 3-5 perces öblítés következik. Ha a termék alkalmazásánál javasolt, akkor megmossuk a haját.

Utókezelő: Ami véglegesen lezárja a folyamatot, segít a haj kibontásában, de nem zsírosít, csak ápolást biztosít, általában 3-5. perc a hatóideje, ki kell öblíteni.

Fontos a H. T. H. egész műveletsora alatt a munkavédelmi, balesetvédelmi előírásokat betartani, betartatni.

Tődauer:

célja: - volumen a haj tőn,

- a korábban dauerozott haj lenövésének, hajtövének dauerozása

anyaga: az erre a célra speciálisan kifejlesztett termék „tődauer” zselés állagú, ezért megakadályozza az anyag hajvégekig történő eljutását

hatóidő: a termékek (cégek) által megadott

Fantom dauer:

A dauerolás megtervezésének egymásra épülő munkafolyamatai a következők:

Termék család megnevezése, típusa:

Hajszerkezet:

Hajkeresztmetszet:

Hajhossz:

Elérendő dauer ismertetése:

Előkezelés:

Csavarók típusai:

Méretei:

Csavarási mód – forma ismertetése:

Alkalmazott dauervíz megnevezése:

Hatóidő meghatározása:

Fixálás:

Utókezelés:

Speciális technológiák, problémák ismertetése

A tartóshullámosítás alkalmával esetlegesen előforduló hibák okai lehetnek:

- túlságosan intenzív hullámosító szer
- a hatóidő alatt a melegítés figyelmen kívül hagyása
- túl vékony vagy túl vastag dauercsavaró
- a dauertű használatának a hiányának következtében a haj a gumipántnál megtörik, letörik

A fantom dauer gyakorlása során a felmerülhető összes hajtípust és hajszerkezetet vegyük figyelembe, hogy felkészültségünk a legszélesebb legyen, még a szélsőséges igényekre is legyen helyes megoldásunk.

A dauerolás alkalmával csak professzionális termékeket alkalmazzunk

4. Szakmai gyakorlat

4.1. Borotválás

A borotválás alkalmával fejtámaszt minden esetben alkalmazni kell.

A borotvát mindig becsukva tartjuk, fertőtleníve használjuk, és új pengével alkalmazzuk. A borotválás műveleténél egyes, kettes és hármas fogásokat alkalmazzuk a teljes arcfelület szőr mentesítéséhez. A műveletnél fokozottan kell ügyelni a munka és balesetvédelmi előírásokra.

A beterítést borotválási kendővel, kiskendővel végezzük. Az arc és bőr vizsgálatkor információt kapunk a szőr növesi irányairól, esetleges bőr rendellenességekről, régebbi sérülésekről.

A habképzés műveletét az ecset körkörös mozdulatával 4-6 percen keresztül végezzük.

A borotválást az oldalszakállnál, a haj lehúzásával kezdjük. Az arc bőr feszességét ellenkező irányú feszítéssel biztosítjuk. A borotváról a habot mindig a mutatóujjunkra átlósan húzzuk le.

A helyes műveleti sorrend alkalmazása biztosítja, hogy a teljes arcfelület sérülés és szőrmentes lesz.

Kiborotválás alkalmazása nélkül kell elvégezni a műveletet.

Az arc lemosását, letörlését és masszírozását követően, megfésüljük a modell haját és levesszük a beterítő kendőket.

67. sz. ábra

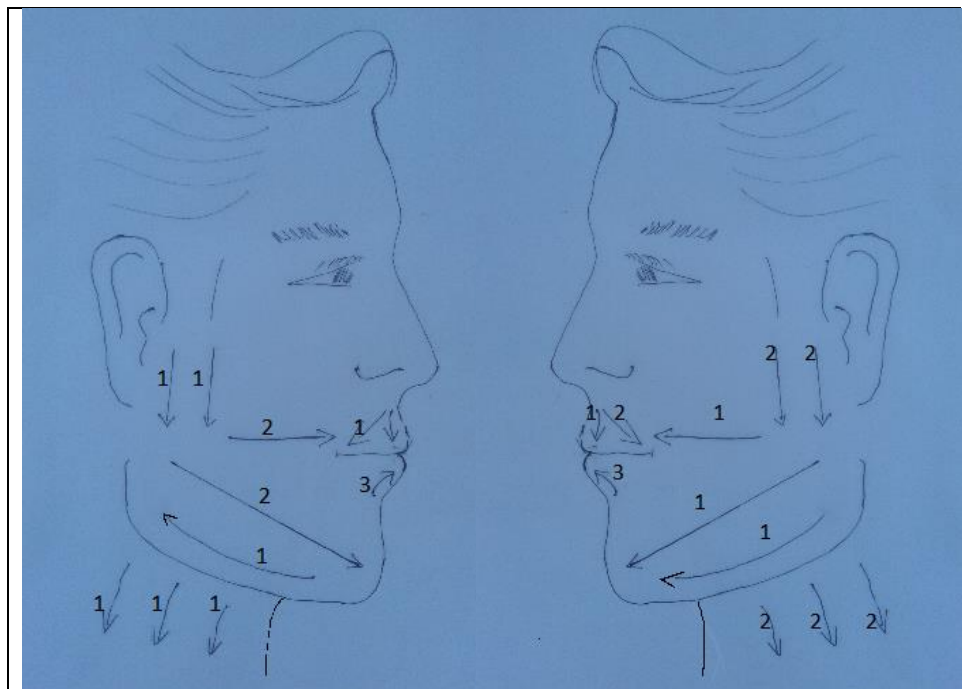

68.sz. ábra

69. sz. ábra

70.sz. ábra

71.sz. ábra

4.2. Klasszikus hajvágás, szárítás

A hajvágás megkezdése előtt haj és fejbőr diagnosztizálást végezzünk. A hajnövéssajátosságait és az esetleges bőrelváltozásokat, sérüléseket ekkor tudjuk felmérni.

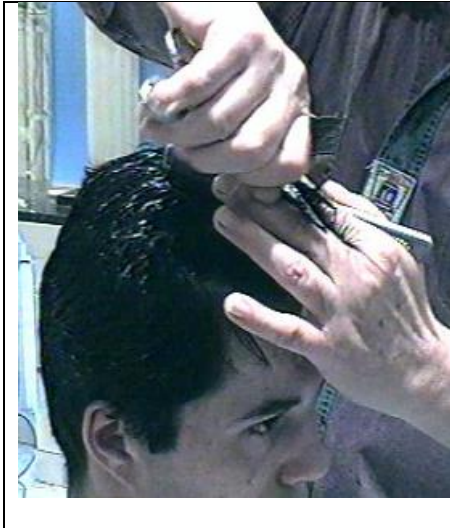
A tarkó hajnövést fokozottan vegyük szemügyre, hisz az „0” pont meghatározása az egész hajvágást befolyásolja.

Első lépésben a fejtető haját vágjuk tompa vágással, majd az egész fejen elvégezzük a tompa vágást, legyező alakban. A leválasztott tincsek a fejre merőlegesen legyenek, és ellentétes irányban ellenőrizzük a vágásunkat.

Az átmenet előkészítését célszerű nagyobb méretű és ritkább fogú fésűvel végezni. A nyakfazont stuccolt átmenettel készítjük. A fejtetőhaj és a tarkóhaj összekapcsolásakor alakul ki a fejformát figyelembe vevő, rövid, vagy hosszú átmenet. A finom átmenet elkészítésekor már alkalmazhatjuk a fésű sűrű fogazatát is. Az oldalfazon ollóval történő kialakítását követően kiborotválással fejezzük be a hátsórészt. A fejtető és oldalhajak átborotválást egyenletesen és használt félpengével célszerű elvégezni. Természetesen a hajszáritással ellentétes irányba végezzük az átborotválást. A tiszta egyenes választékot előre fésülve alakítjuk ki. A szárítást szűkítővel ellátott hajszáritóval, a tarkóhajak lesimításával kezdjük. A hajtövek megemelését a fejtetőn patkó alakban végezzük. A plasztikus szárítást törés, és hullámmentesen kell elvégezni, mert ennek segítségével alakul ki a lekerekített kocka forma, ami stílusjegye a klasszikus frizurának.

A fedőhajakat sűrűfogú fésűvel tisztára fésüljük, majd mindig a szárítás irányába lakkozzuk, esetleg olajozzuk a haját az apró hajak lesimítása végett.

A vágás és szárítás technikája megegyezik az említett választékkal készített frizura illetve a választék nélküli frizura elkészítésében, csak a választék kialakítás az egyetlen különbség

72.sz. ábra

73.sz. ábra

74.sz. ábra

75.sz. ábra

76.sz. ábra

77.sz. ábra

4.3. Férfi divatos hajvágás, szárítás – előre elkészített színárnyalással.

Az egyik legdinamikusabban változó művelet, amely a divatkövetés segítségével szezononkénti változást, módosulást eredményez. Szerencsére a tendencia egyre jobban igényli a szakmai felkészültséget, fejlődést. A hajvágó géppel „letolt” hajaknak lassan vége, hisz nem divatos volt, csak praktikus, amihez nem is kellett mindig fodrász szaktudás.

Természetesen ennek a műveletnek nincs kötelező feladata, mint a klasszikus vágásnál akár az átborotválás, vagy a plasztikus forma, itt „csak a divatkövetés” a feladat.

Természetes a művelet felépítését nem lehet elhanyagolni, hisz mindig a megtervezésnél, szemrevételezésnél kezdődik a hajvágás.

Az arc és fejformák sajátosságait figyelembe véve kell pótolni az esetleges hiányosságokat, rendellenességeket, vagy hangsúlyozni a lehetőségeket. Ennek a lehetőségnek egyik forrása a színeképzés, amivel fokozottan lehet hangsúlyozni a vendégmodell egyéniségét.

A művelet eredményes elkészítéséhez rendelkezünk kell a hajvágási alapismeretekon kívül a divatirányzat kialakításához szükséges technikákkal és technológiákkal is. Törekednünk kell, hogy sem a hajvágás sem pedig a hajszárítás területén ne alkalmazzunk „sablonokat” amik nem a személynek-egyéniségnek szólnak, hanem a munkának. Ahány vendég, annyi egyéniség, így viszont már nem is munka a hajvágás, hanem „Alkotás”.

Ne feledjük, a divatot mi fodrászok ajánljuk, ne a vendég kérje!

Természetesen a divathajvágás alkalmával is végezhetünk stuccolást, de a haj teljes átvágását, ollóval, ollókkal, borotvával, nyesevel vagy akár hajvágógéppel el kell végeznünk. A lényeg, hogy a férfi vendég számára tudjuk biztosítani a divatkövetés gyors és esztétikus lehetőségét, amihez minden eszközt és terméket felhasználhatunk.

2013-2014 divat ajánlatai

79-81.sz. ábrák

79.sz.ábra

80.sz. ábra

81.sz. ábra

4.4. A női modellnek- babafejnek- tartós formaváltoztatás, műveleti terv készítés

Az elmúlt időszakban a dauerolás nem tartozott a leggyakrabban kért szolgáltatáshoz, de ez nem vonja le a művelet fontosságát, sem szakmailag sem pedig gazdaságilag. Mielőtt hozzákezdénénk, készítsünk műveleti tervet.

A terv tartalmazza:

- A modell hajszerkezet jellemzőit:
natur, esetleg dauerolt, vagy festett, festett felvilágosított, melírozott, valamint van-e ősz haja és milyen %-ban
- az esetleges lenövés mértékét, mértékeit
- hajmennyiséget,
- hajhosszúságot
- haj keresztmetszetet
- hajvastagságot
- A művelet elkészítési leírását:
 - hajmosás, milyen termékkel, hány alkalommal

- ha szükséges előkezelő és alkalmazása
- csavarási forma
- dauer csavarók méretei
- segédanyagok alkalmazási, dauer tűk, vattacsík, kontúr krém...
- alkalmazott dauer víz fajtája, típusa, erősségi foka
- hatóidő, hőhatással és anélkül
- fixálási művelet folyamata, vegyszerei, hatóideje
- utókezelés.

A vendégünk, modellünk, babafejünk dauerolását az előbb felsoroltak szerint lépésről lépésre végezzük, biztosan megfelelő eredménnyel találkozunk a frizurakészítés alkalmával.

Természetesen ne veszítsük szem elől, hogy a műanyag dauer csavarók, arányos és tiszta felválasztása és a 100-110 csavarása nélkülözhetetlen.

A pipa mentes csavaráshoz segítséget nyújt a dauerpapír, valamint a törések elkerülése érdekébe a dauertű. A kontúr krémmel és a vattacsíkkal, védelmet biztosítunk. A tarkótól felfelé a kiválasztott dauervízzel kétszer átnedvesítjük a haját, majd a hatóidő következik. Hőhatással általában 50% kevesebb a hatóidő, mint szabad levegőn, viszont nem minden gyártó terméke engedi a hőhatás alkalmazását. A hatóidő leteltét követően a fixálás igen fontos művelete következik. A bő vízzel 4-5' öblített csavarókról leitatjuk a felesleges vizet, majd a fixáló oldatot-recept szerint- a tarkótól felfelé felvisszük a hajra. 5-8' hatóidő után megismételve, már csak 3-5' és tarkótól felfelé, lecsavarva és nem feszítve kivesszük a csavarókat. Bő vízzel 4-5' kiöblítjük a dauervíz származékokat, majd az ajánlott dauer utókezelővel bezárjuk a hajszerkezetet. Mikor ezt a terméket is leöblítettük a hajról, következhet a vendég kiszolgálása, de ne feledjük, hogy a dauer művelete véglegesen 24 óra múlva fejeződik be.

82.sz. ábra

83.sz. ábra

84.sz. ábra

85.sz. ábra

86.sz. ábra

4.5. Marcell víz hullám készítése, választék nélkül, egész babafejen

A múlt század első harmadában ez a frizura a női divat egyik meghatározó viselete volt. Természetesen az akkor használatos fixáló termékkel rögzítve, megszártva és átfésülve biztosította a divatos megjelenést.

Nézzük meg, hogyan alakult ki, és milyen technológiával készítsük magunk is a Marcell víz hullámot.

Ennek a rendkívül egyszerű és mégis kreatív műveletnek a segítségével ismerjük meg, tanuljuk meg, és a későbbiekben tudjuk majd alkalmazni a hullámképzés minden lehetőségét, kialakítását. Itt ismerjük meg először a fej területi felosztásait, azok kapcsolódásait. Az arányok és ívek helyes alkalmazásait.

A Marcell víz hullám készítésénél a vizesen hátrafésült hajat kézzel kissé visszatolva, a hajnövést figyelembe véve tudjuk meghatározni az első hullámsor irányát. Mint tudjuk, a hullámív mindig hátra irányban kezdődik így ez esetben sem tekinthetünk ettől el. Ha a későbbiekben oktatjuk, esetleg bemutatjuk a műveletet, alkalmazható a választékkal készített forma is, de a Mestervizsgán csak választék nélkül és babafejen végezhető ez a művelet.

-Választékkal készített forma esetén az ansatz (kezdőhullám) kialakítása után folyamatos, az egész fejen végigvezetett hullámsor. -

A hullámképzés egész művelete közben vizesen kell tartani a haját, hogy a hullám él kellő intenzitású, éles legyen. A hullám él távolságok kétujjnyi,- megközelítőleg 4-cm szélesek legyenek ellentétes irányúak, és arányosan kapcsolódjanak egymáshoz.

Amikor a hullámunk választék nélküli, patkó alakú, vagy a fejtető forgópontjából kiinduló „rum point” az elkészítési technológia semmiben sem változik. Ha a hullámsorok kialakításakor az arc hajnövésehez érünk a hullámokat „nyissuk ki” vezessük a bőrfelületre, ezzel díszítjük a formáját. Ezt a díszítést a fül előtti területre is alkalmazhatjuk.

A hullám kialakítása során, a középső és mutatóujjunk első két ujjperc hosszúságával, illetve, az ezzel a távolsággal megegyező, fésűszakasszal végezzük a műveletet. Ha nagyobb területtel érintkezünk, akkor csak nyomjuk a fejet, támaszkodunk rajta, de érdemileg nem tudunk hatékonyabbak lenni.

„rum point” Marcell víz hullám lehetőségei

87.sz. ábra

88.sz. ábra

89.sz. ábra

90.sz. ábra

91.sz. ábra

92.sz. ábra

4.6. Divatidőszaknak megfelelő víz hullám frizura berakása, fésülése

Köztudott, hogy az elmúlt évtizedekben a becsavart-berakott frizurák divatváltozása nem volt olyan dinamikus, mint az egyre tökéletesebb hajvágási alapra épülő fön frizurák intenzív, szezononkénti változásai.

A víz hullám frizura napi megjelenését formajegyeit és vonalvezetését a személyiség és az aktualitás irányítja.

Mivel azt a műveletet a dauer kialakítását követően végezzük, nem hagyhatjuk figyelmen kívül a haj valamilyen mértékben hullámos, nem egyenes.

A műanyag berakócsavarók méretéhez igazodó, általában téglalap alakú, több irányból tisztára kifésült tincset úgy csavarjuk, hogy az törés, pipamentes legyen. A csavarók egymáshoz viszonyított helyzete biztosítja a vonalvezetést a törés és szétnyílás mentességét.

A csavarókat követő gyűrűk, gyűrűsorok a hullámvonal mélységét és természetesen a kapcsolódó hullámsorok kialakítását szolgálják. A gyűrűsorok ellentétes irányú kialakítása itt is fő szempont. Az egymást váltakozó csavaró és gyűrűsorok szükséges mennyiségét követően, a fennmaradó hajszakaszt formára fésüljük. Mielőtt lekötőnk hajhálával a haját, a formára fésült hajszakaszra vékony vattalapot, vagy esetleg papír zsebkendő réteget teszünk. Ez azért fontos, hogy a búra cirkuláló levegője ne tegyen kárt a kialakított formában.

Az általában 25-35 perc burában történő száradás után, hagyjuk még 3-4 percet, hogy a haj fokozatosan hűljön le, hisz ez a tartósságon kívül még a fésülhetőséget is segíti.

Miután a csavarókat, csipeszeket kivettük a hajból igazítsuk vissza a tincseket a megszáradt formájukba, hogy a fésülési irányokat jól áttekinthetően lássuk. A fésülés műveletét szőrkefével, esetleg két kefével kezdjük mindig a hajvégeknél, hogy ne húzzunk felesleges kócot a hajba. Az ovális és egyben domború szőrkefe segítségével teljesen a fejbőrig, a hajtőig tudunk lejutni, ami fontos, hisz onnan kezdődik minden. Mikor már az egész hajmennyiséget átkeféltük, akkor úgy folytatjuk, hogy a hullámvonal kialakításához szükséges irányban vezetjük a haját. Ez a folyamat akár 6-8 percig is eltarthat, sőt néha már azt érezzük, hogy sima egyenes már a hajunk. Nos, ekkor érzük el a legjobb lehetőséget, hisz a hajunk most már úgy kapcsolódik, hogy a fésűvel végigvezetve teljesen kirajzolódnak a vonalak. Azokat a részeket tupírozzuk intenzíven, amiknek magasságot kell biztosítani, de a többi hajszakasz is legyen tupírozva, igaz gyengén. A fésülés ezen fázisában már alkalmazzuk, az általunk megfelelőnek ítélt pumpás vagy gázos hajlakkokat és a hajfény olajat. A lakk a tartást biztosítja, míg az olaj lehetőséget ad, hogy az ismételt fésülésnél a haj ne ragadjon. A fésülés folyamán a ritkafogú fésűsor maximum első felét, esetleg harmadát használjuk, lehetőleg nem mélyen a hajba téve, hisz csak a felszín tiszta fésülése a feladat. Ha mélyen dolgozunk a fésűvel, a tupírozást meggyengítjük, megszüntetjük, amitől tartástalanná válik a haj, összeesik, amit még lakkal sem tudunk korrigálni. A megfésült hajszakaszok vezetett hullámvonalait hosszú hajtűvel a hullámvölgy szakaszaiban óvatosan letűzzük, hogy a fésülés hátralevő idejében a már elkészült hajszakasz ne károsodjon, míg a fej fennmaradó részein a fésülést végezzük.

Az egész fésülés idejére vonatkoztatva, alkalmazzuk a tükör adta lehetőséget. Ne feledjük, a tükör a fodrász harmadik szeme.

93.-94.-95-96.sz. ábrák

4.7. Klasszikus vashullám frizura készítése-3 függőleges hullámsor kialakításával, babafejen

Tiszta, de száraz haj formázásakor alkalmazzuk a hajsütővasakat.

A gázlángon melegített hajsütővasak kétszárúak. A tömör szárát hengernek, míg az U alakú ívelt szárát hajónak nevezzük. A korszerű elektromos hajsütővasak szintén kétszárúak, melyek az egyik szárából kivezetett elektromos kábel segítségével biztosítják a szükséges hőmérséklet elérését. Vannak olyan lehetőségek is, hogy ún. kazánban történik a hajsütővas felmelegítése, amit elektromos úton érünk el, de ezeket a hajsütővasakat nyílt lángra nem szabad tenni.

Csak kétszárú hajsütővas használata megengedett az elektromos eszközök esetében is.
A melegítés típuskülönbségén kívül még a vastagsági különbség is fellelhető.
A Marcell- hajsütővas átmérője 1 cm, a száruk szabályos kúpban végződnek.
A vékony hajsütővas átmérője szintén 1 cm, de ez nem kúpban végződik.
A vastag hajsütővas átmérője 1,5 – 1,7 cm. Általában telt a végződése.
A hajsütővasak alkalmazásakor 40-max.60 C° hőmérséklet a hajminőségtől függően a megengedett hő. A babafejnél a hajsütővas hőmérséklete alacsonyabb legyen.
A hajsütővasat a kisujjunkkal nyitjuk, tenyerbe fogva, ujjainkkal forgatjuk úgy, hogy a hajsütővas szárai zárva vannak, majd a forgatás körívén megtett 90 –180 fok elérése után, kisujjunkkal nyitjuk a hajsütővasat. A mozdulatsor alatt ügyeljünk arra, hogy a mutató ujjunk ne kerüljön a száruk közé. Ez a mozdulatsor játszódik le a vékony, vastag hajsütővasak alkalmazásakor a komplett frizura kialakítása során is.
Az arányosan leválasztott hajtincset, a nem összeszorított hajsütővassal végighúzzuk átmelegítés céljából. A tömelés mozdulatánál már figyelembe vesszük a tincs- frizura irányát, már itt meghatározzuk a hajsütővasba kerülő haj vonulatát. Mivel a hullámvonal mindig hátra indul, ezt ebben az esetben is figyelembe kell venni. A tincs alapterületi átlója mindig 45 fokos szöget jelent, így ennek az ismeretének a segítségével biztosan tudjuk kialakítani a tincsek irányait, hisz csak arra kell ügyelnünk, hogy ezzel az átlóval mindig párhuzamos pozícióba legyen a hajsütővas. A hengerre ráfordított, majd az összezárt és fordulatot tett hajsütővas ismételt kinyitásával tudjuk a hajközép – hajvég szakaszait rávezetni, bejársani a hajsütővasba vagy egy irányba, vagy a tincs vége úgy helyezkedik el, hogy a hajsütővason lévő tincs középső részét foglalja el. A középre vagy egy irányba befördített tincsek esetében is ügyeljünk, hogy ne szorítsuk, tartsuk nagyon melegen, mert ezeknek a hajszakaszoknak annyi hő elegendő amennyi az átjárás alkalmával éri.
A tincsek vasalását mindig a hajtónél kezdjük, de ügyelve, hogy a fejbőrt ne égessük meg.
A sodrás, törés és pipamentes kialakítás alapvető feltétel.
A kis oldalon a 3 függőleges hullámsor kialakítása csak vékony hajsütővas alkalmazásával végezhető.
Az első hullámsor iránya mindig hátra kezdődik, ezért a csavarási irány előre mutat. Spirális csavarási technológiával ellentétes gyűrűsorokat alakítunk ki a vékony hajsütővas segítségével, függőlegesen. A felválasztott tincsek területei megegyeznek a gyűrűkészítés területeivel. Ügyeljünk arra, hogy a hajvégek átmérője ne legyen kisebb –szorosabb, ezért fokozottan ügyeljünk a tincsek kitágítására, átjárására. Mikor az egész fejterületen elkészültünk a vastag és vékony hajsütővas adta formai lehetőségekkel, lapos és spirális csavarási technológiáival, kezdhetjük a fésülést. Itt fokozottan fontos a kefe tudatos és intenzív használata, hogy a hajvégek a megfelelő kapcsolódást tudják adni, és ne legyenek szorosak. Mikor ezzel végeztünk és fésűnkkel megrajzoltuk a frizura vonalát, a kis oldalon a 3 függőleges hullámsor rajzolatát megerősíthetjük a Marcell vashullám technológiával. Így biztos, hogy a hullámsor és a klasszikus vashullám frizura hordozza az összes követelményt, szakmai elvárást. A fésüléstechnika megegyezik az eddig tárgyalt fésülési fázisokkal, talán a hajfény olaj alkalmazása lehet intenzívebb, hisz a hajat a művelet során szárító hatás érte.

97.sz. ábra

98.sz. ábra

99.sz. ábra

100.sz. ábra

101.sz. ábra

102.sz. ábra

103.sz. ábra

104.sz. ábra

105.sz. ábra

106.sz. ábra

4.8. Póthaj- paróka- tupé készítése, 5cm tressz, 1cm2 knipf

Ezen vizsgafeladat elvégzéséhez olyan gondolatokkal közelítsünk, hogy elődeink művészi munkái és a jövőbeli tanulok, versenyzők közötti kapcsolat a mi személyünk. A mai divatban és versenyzésben is megtalálható a póthaj-paróka, részleges vagy teljes megjelenése. Fontos, hogy az egyszer már elért és alkalmazott tudást, képességet ápoljuk, fejlesszük, hisz nem tehetjük meg a jövő nemzedékeivel, hogy hiányos tudást adunk át nekik.

A vágott és tisztára mosott, arasznyi hosszúságú hajtincs az első kellék.

Gereben.

Ahhoz, hogy a levágott hajakat feldolgozáshoz elő tudjuk készíteni, a gereben használatára van először szükségünk. A gereben kb. 8 cm hosszú, megközelítőleg 200 darab tű halmaza, mely a keféhez hasonlóan kibonthatóvá teszi a haját. A marékra fogott haját, előre irányuló mozdulattal „belecsapjuk” a gerebenbe, majd magunk felé húzva kócsmentessé tesszük. A mozdulatot többször ismétljük mindaddig, amíg akad, gubancos a haj. A rövid, feldolgozásra nem alkalmas hajmennyiség is a gereben segítségével választható külön. A gereben használatakor legyünk elővigyázatosak, mert a hüvelykujjunk könnyen megsérülhet.

Kartács.

Arasznyi oldalú, két egymásba helyezendő, félig rugalmas lap, melynek egymásba menő oldalain, rövid, kampóra hajlított sűrű sorú tüskék helyezkednek el. Helyes alkalmazásuk, hogy a kampók iránya egymásba kapaszkodó legyen, így a feldolgozás során kihúzott vékony tincsek –5-8 szál haj – nem kócolódnak.

Tresszpad.

Asztalra szerelhető. Általában 1-1,2m távolságra rögzítjük a két rudat. A bal oldali rúd közepén egy szegecs, vagy ék van elhelyezve, melyre a cérnákat, esetleg vékony réz vagy alumínium drótot is fel tudjuk kötni, hurkolni. A jobb oldali rúd kialakítása 5 orsó elhelyezésére alkalmas, amik a különböző tresszelési technikáknak adnak teljes lehetőséget.

A legáltalánosabb „német” tressz alkalmazásához három szál cérnát csomózunk és feszítünk ki a két rúd között. Az un. elkötést a középső orsón lévő cérnával, 4-6 hurkot készítve végezzük, kb. 3-4 cm-re a bal oldali rúdtól. Az elkötés biztosítja, hogy a cérnaszálak ne bomoljanak le. Ugyanezt az elkötést kell alkalmaznunk a tressztincs, illetve az egész tressz befejezése után is.

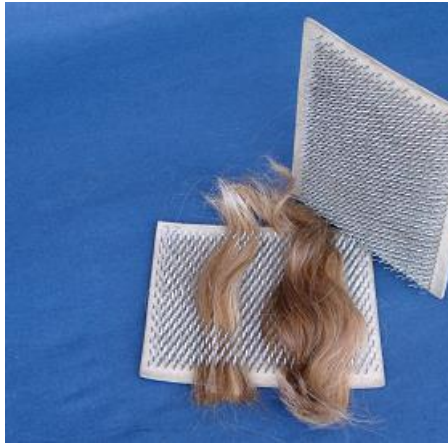
A tressz művelete

5-8 szál haját kihúzzuk a kartácsból, és egy vonalba állítjuk a hajtövét. A három cérna közül az alsó cérna mögé tesszük a tincset, majd előre húzzuk, és függőlegesen tartjuk a bal mutató és hüvelykujjunkkal. Jobb mutató ujjunkkal a középső és felső cérna között átnyúlunk, majd a tincset a felső cérna felett áthúzzuk, a középső és alsó cérna előtt levezetve, az alsó alatt hátravive, újra függőlegesen beállítjuk. A hátul lévő tincset a középső és felső cérnák között újra előre vezetjük. A bal kéz mutató és hüvelykujjával a tincs, rövid szabad végét hátratuljuk, míg a jobb mutatóujjunkkal az alsó és felső cérnát előre, a középső cérnát hátratulva a megfogott tincset lehúzzuk. A művelet végén a cérnák között az „M” betű formának kell kialakulni. Mielőtt a tincset szorosan a kezdőtincshez csúsztatnánk, be kell állítani, az un. „szakállt”, a jobb oldali rövid hajszakaszt a lehető legrövidebbre. Ez kb. 1-1.5 cm. A szorosan egymáshoz tolt tincseket feszesen kell tartani, ezért a három cérna közé, általában a középsőt hátratulva, vékony műanyag pálcikát, dauerfeszítő tűt, berakó tűt helyezünk el. Ez meggátolja, hogy a következő tincsek cérnamoszgatásai meglazítsák a kész tresszt. Azért nem fát vagy fémet alkalmazunk, mert a hosszabb munkák esetében a cérnát gyengítheti, rostosíthatja, amitől esetleg a későbbiekben még elszakadás is történhet.

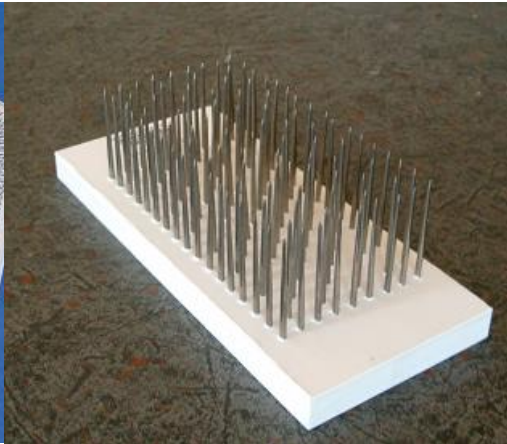
Az 5 cm. tressztincs kialakításához 25-30 passzé elkészítése elegendő.

Mielőtt elkötőnk a tincset, a fésű ritka fogaival, a hajtövtől kezdve óvatosan fésüljük ki az egész hajmennyiséget.

A kartács és a gereben
107-108. ábrák

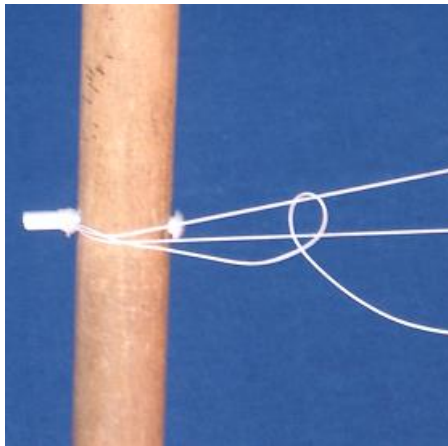

107.

108.

A tresszpad felszerelési fázisai.
109-110. ábrák

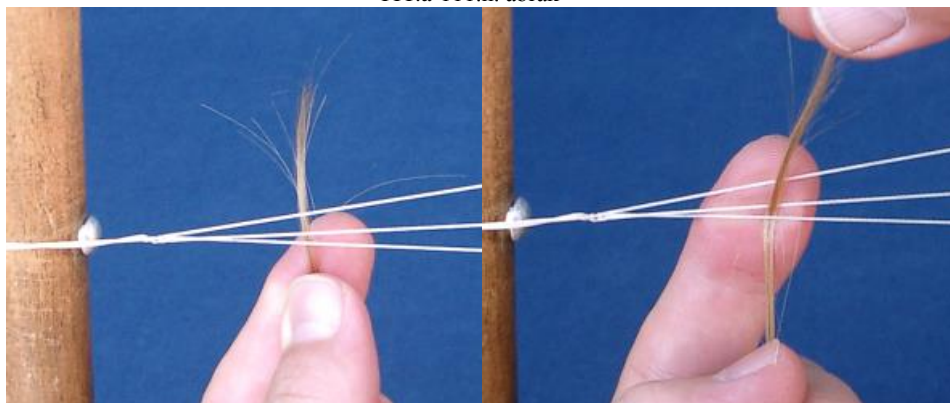

109.

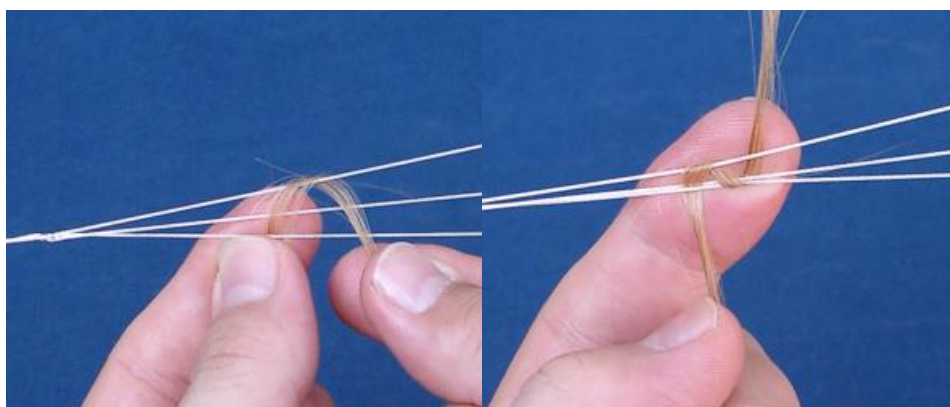
110.

A tresszelés munkafolyamata 8 fázisban:
111.a-111.h. ábrák

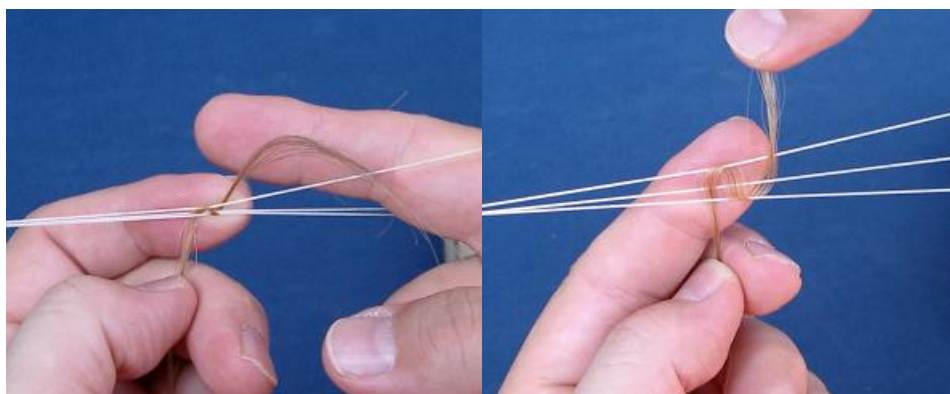
111.a

111.b

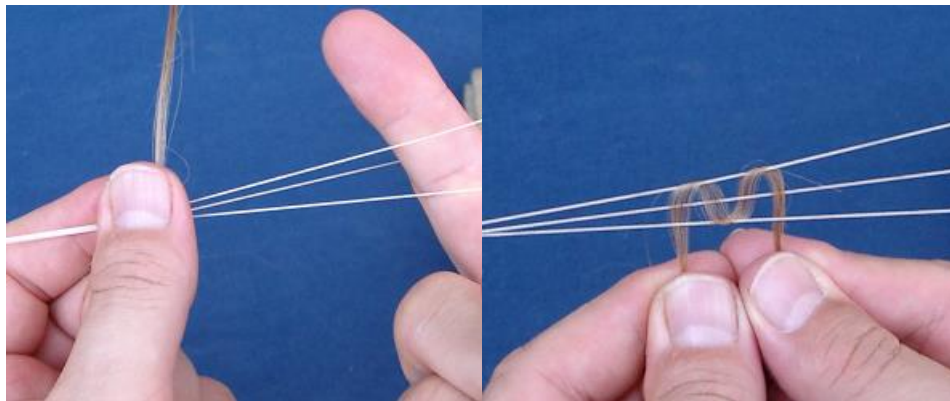
111.c

111.d

111.e

111.f

111.g

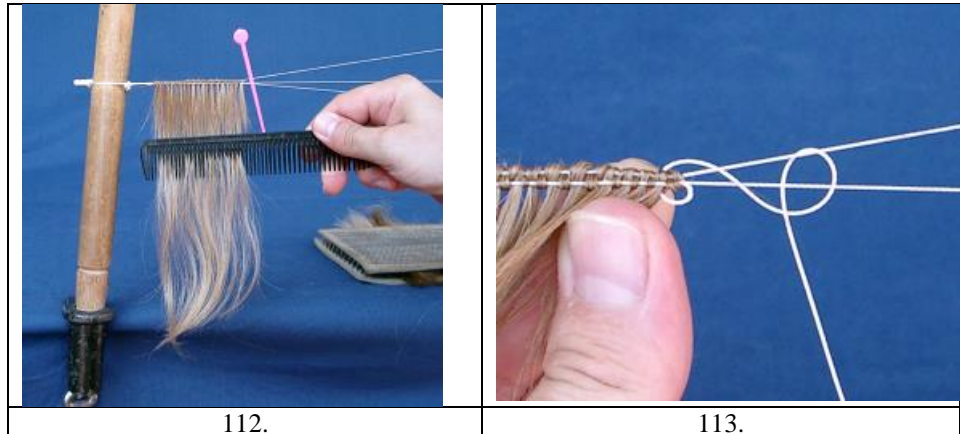
111.h

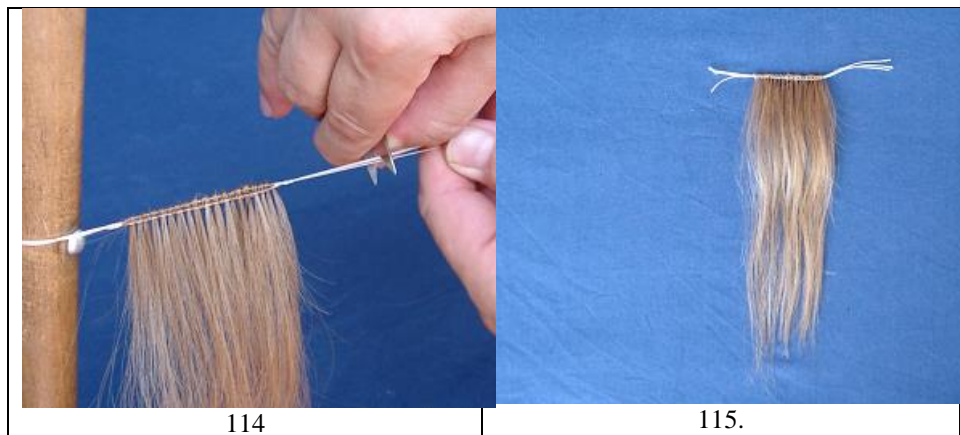
Mikor a megfelelő hosszúságot elérte a tressz, a középső cérnát meglazítva, kivéve, de bal kezünkkel a tresszfogvatartva áthurkoljuk, elkötjük az utolsó tincs után, így nem tud meglazulni, kibomlani. Ezután kb. 3-5cm.-re elvágjuk az összes cérnát, levesszük a szegecsről, ékről a másik végét is.

A készítés felénk eső oldala most is felénk nézzen, így ráhelyezzük, rátűzzük a babafejre, esetleg pótrész párnára -, majd előkészülünk a Marcell vashullám kialakításához.

Az elkészült tressztincs befejező fázisai:

112-115. sz. ábrák

Knipfelés

Azokban az esetekben, amikor a teljes, saját haj megváltoztatásával eltakarásával esetleg kopaszodás miatt a pótlásával van feladtunk, akkor van szükség parókakészítés alapjául szolgáló knipfelés ismeretére.

Természetesen e művelet csak csekély eredménnyel szolgálja a parókakészítés tudományát, de tudása ismeret fontos, hisz a fodrászattól fejlődött ki a parókakészítés és nem fordítva.

A versenyek kiírásai, a bemutatók rendezvényei a mai fodrászoktól is elvárják ez irányú jártasságukat

A knipfeléshez szintén mosott, tiszta, fejre szedett, kócos hajra van szükség, 12-15 cm hosszúságban.

A fafej, mely formában és méretben teljesen megegyezik az emberi fej méretarányaival biztosítja a tökéletes másolatot.

A vizsgán általában tenyérnyi területű tüll -vezetél, hálósövet- van feszesre felfeszítve szögekkel, esetleg tűzőkapcsokkal. Az 1 cm² területek körberajzolásával áttekinthetővé válik az elkészítendő művelet területe, mennyisége.

A tüll -vezetél, hálósövet- mely nagy szakítószilárdságú méhsejt formájú, hatszög alakú lukak sora biztosítja, hogy a csomózást -knipfelés- elkészítése után a legjobban utánozza az emberi fejbőrből kinőtt haj látványát, érzését.

A knipftű, csomózótű méretében és megjelenésében is változatos. A balsahfa nyélbe helyezett, kampóval „szakállal” ellátott acéltű könnyű, jó fogású szerszám. Hátránya, hogy egy nyélben csak egy méret helyezhető el. A fémnyelű tű lehetősége, az állíthatóság miatt nagyobb, hisz csak a tű szárait kell kicserélni a szükséges méret szerint.

A tű méretmegjelölései az egyszerre feldolgozható hajmennyiséget differenciálják. Természetesen a hajnövekedésnél, választékoknál vékonyabb tincs, kevesebb hajsál szükséges, míg a nagy területű részekben a vastagabb tincs, nagyobb tömeg az elvárás.

A legvékonyabb, a 00-ás, míg a 7-es a legvastagabb tincs készítésére alkalmas.

A knipfelés – csomózás művelete egyetlen kombinált mozdulatsorból áll. Kezünkben a feldolgozásra szánt hajra tartjuk, melyen a tő irányába rövidebb hurkot alakítunk ki az ujjaink között. A másik kezünkben lévő knipftűt az egyik luk oldalán alulról átbujtatjuk. A szakállával felfelé lévő tübe akasztjuk a hajtincs hurkát, majd a tűt kissé oldalra fordítva visszahúzzuk a lukon. A hajsálakat mindvégig feszesen, húzva tartjuk. A tüben lévő

hajszállakra csomót képzünk, majd a hajat fogó kezünk középső ujjával a csomót a tűllön tartva, előre ferdén felfelé húzzuk a tűt a hajszállakkal együtt mindaddig, amíg a haj a tűből nem fogy el. Ezután, a már szabad kezünkkel is meghúzzuk a csomót, és kezdhetjük a következő tincs készítését.

A vágott haj esetében fokozottan legyünk elővigyázatosak, mert különféle betegségek terjesztője lehet. A nem általunk vágott hajat először mindig mossuk meg, előtte természetesen, ha nem volt összefogva, fogjuk össze gumigyűrűvel vagy tresszcérnával, kössük át, hogy a mosáskor már ne essen, bomoljon szét a tincs.

Ha egy hosszú haj levágásakor legalább arasznyi, vagy annál hosszabb hajszakaszt vágunk le, akkor először mossuk meg a ha

A knippelés munkafolyamata 8 fázisban:

123.-128. sz. ábrák

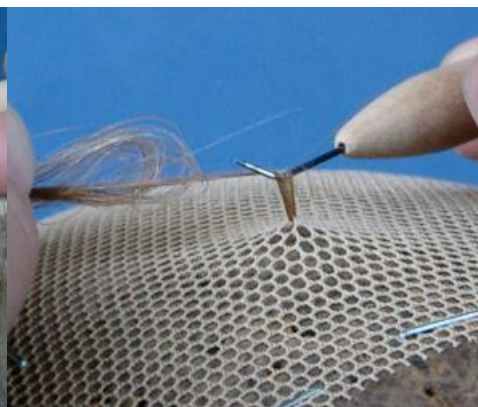
116. sz. ábra

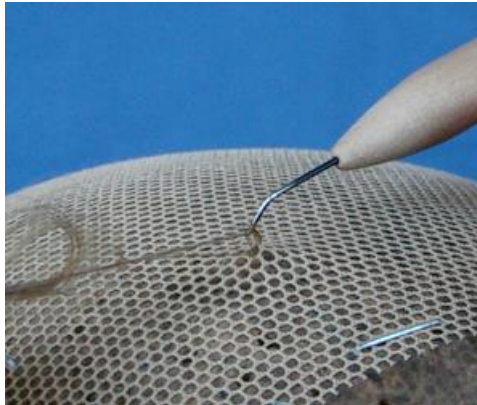
117. sz. ábra

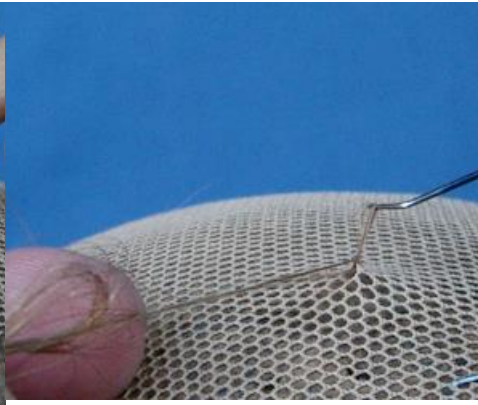
118. sz. ábra

119. sz. ábra

120. sz. ábra

121. sz. ábra

122. sz. ábra

123. sz. ábra

A jelen időszakban elterjedt technológiája a hő illesztéses hajhosszabbítás, hajdúsítás. Természetesen komplett rendszerekben lehet találkozni ezzel a lehetőséggel mely biztosítja az igényes munkát, eredményt.

A szilikonos gyűrűvel ellátott vékony tincsek méretének megfelelő saját hajat leválasztunk, majd a hajtőhöz védőkorongot rögzítünk, csipesz segítségével. Az üzemi hőmérsékletű melegfóga segítségével a hajtincs szilikonja a saját hajtincsel összeolvadva egységes, vékony gyűrűt alkot, ami a hajtő közelében nem látható. A hosszabbítás, dúsítás mértékétől függő a következő tincs kialakítása. Ügyeljünk a hajkontúroknál, hogy a tincsek kellő takarásban legyenek elhelyezve.

A hő illesztett tincsek levétele, oldószerrel és leszedő fogóval történik, hasonló rövid idő alatt, mint a kialakítása.

A hőillesztés folyamata
124.-128. sz. ábrák

124. sz. ábra

125. sz. ábra

126. sz. ábra

127. sz. ábra

128. sz. ábra

A billenő-patenttel való tincs elhelyezése
129.-130. sz. ábrák

129. sz. ábra

130. sz. ábra

4.9. Marcell vashullám atressz tincsen

Ez a művelet, az elmúlt időszakban nem volt a napi divat feladataiban emlegetett technika, de figyelembe kell venni, hogy a fodrászat nem a napi divat miatt művészeti ág, hanem a sokrétűsége miatt, amit művészi fokon képes művelni. Azt a műveleti sort, amit a Marcell vashullámosítás folyamán alkalmazunk, két alkalommal kell, illetve lehet alkalmazni. Az egyik alkalom, a rondóhullám kialakításakor, a másik, a lapos Marcell hullám készítése folyamán. Mivel a tressztincsen kell elvégezni a műveletet, így az ismertetés is erre irányul. Az 5 cm-es tressztincsen szélessége, és legalább arasznyi hossza, megfelel a sikeres vizsgaművelet elvégzéséhez. A tressztincset a babafejhez, csattal vagy tűkkel rögzítve, úgy helyezük el, hogy a babafej haja ne akadályozza munkánkat. A tressztincset simán lefésüljük, majd a hajsütővasat úgy tartjuk, hogy a henger alakú tömör része felül legyen, míg a hajó, a homorú része a fejhez közel helyezkedik el, természetesen vigyázva a megégetéstől. A haját megemeljük a fésűvel és a hajsütővas szárjai közé fogjuk, de a hajsütővasat nem zárjuk teljesen össze. A haját balra fésüljük, a bezárt hajsütővasat pedig kissé jobbra húzzuk, majd a hajsütővassal előre fél fordulatot teszünk, és ezután, a mozdulat után már elkészített első hullám éllel büszkélkedhetünk. Fontos, hogy az előbbi mozdulatot ellentétes irányba, de egy időben végezzük el. Az első hullám után a már

meglévőhullámél előtt fogjuk meg ismét a haját és azt a fésűvel jobbra tolva, a vasat keletkező hullámvölgyön lejtsszük, majd a fésűvel beállított következő hullámélig vezetjük. A hullámot mélyítjük a hajsütővas fordításával, miközben az összezárt hajsütővasra ráfésüljük a haját. Ennél a mozdulatnál a kezek egymáshoz közelednek. A fésű és a hajsütővas között kialakul a következő hullámél. Ismét a hajba tesszük a hajsütővasat, majd a fésűvel megrajzoljuk az ellentétes irányt. A hajsütővasat ismét lejtsszük a hullámélig, amiknek a távolsága ugyan úgy kettő újjnyi-4cm.-, mint a Marcell víz hullám esetében. A második hullám kialakításakor a kezek egymáshoz viszonyítva távolodnak. Ez a váltakozó irányú mozdulatsor mindaddig ismétlődik, amíg a hajhossz biztosítja.

A Marcell vashullám munkafolyamata vékony hajsütő vassal

131.-132. ábrák

131. sz. ábra

132. sz. ábra

133. sz. ábra

134. sz. ábra

135. sz. ábra

4.10. Alphahajvágások

Az alphahajvágás feladata a hajhossz meghatározása, kialakítása, illetve a hajkontúrok íveinek szögeinek kialakítása. Az anatómiai ismeretek segítségével alakítjuk ki a felválasztásokat.

A homlokközép-tarkóközép választék a fej jobb illetve baloldali szimmetrikus területeit alakítja ki. A fültől - fülig keresztirányú választék a fej első és hátsó területeit választja külön. A kalapvonal fej legnagyobb kerületi vonalát jelöli, ami kialakítja a belső hajat illetve a külső hajterületet határozza meg. Ennek a meghatározása minden esetben személyfüggő.

A pontos felválasztások biztosítják az áttekinthető, tiszta hajvágást. A vezető tincs a hajvágás, illetve a hajrészek megkezdésekor az első meghatározó tincs. Ez határozza meg a haj hosszúságát, minden többi tincs ehhez igazodik, viszonyul. A felválasztott tincsek szélessége a mutató és középső ujjunk első két ujjperc hosszúságával legyen megegyező, mert ez az a távolság, ahol még nincs íve, görbülete az ujjainknak. A felválasztott tincs vastagsága 1cm. Amennyiben vastagabb vagy szélesebb a felválasztott tincs, akkor valamilyen húzás, központosítás alakul ki, ami nem kontrolálható, esetleges.

Természetesen a felválasztásokra ellentétes irányú az ellenőrzés úgy, mint a szorzást osztással ellenőrizzük. Az ellenőrzés felválasztása se legyen szélesebb és vastagabb, hisz akkor ismét a húzás, központosítás veszélye áll fent.

Fontos szempont, hogy a fejen a fix területen viszonyítjuk a választékunkat a meghatározó terület-felosztási vonalhoz. A függőleges vezetőválaszték esetében mindig belülről kifelé választjuk a tincseket, hisz itt tudjuk a szögeket, íveket megszerkeszteni. Amikor a felválasztott hajtincs az ujjaink között van, ügyeljünk, hogy a tisztára fésült, kócmentes haj a kezünkbe ne lazuljon meg mindaddig, amíg az ujjunkban tartott haj vágási éle és a fejen lévő felválasztási alap nem párhuzamos. A pontos felválasztás és a párhuzamos tartás segítségével a térben is biztosítani tudjuk a fejen kiserkesztett formákat.

Anatómiai meghatározások:

- A hajnövés vonala

- A hajnövés legmélyebb pontja
- A fej legmagasabb pontja
- A fej leglaposabb pontja
- Kalapvonal

A hajvágás elméleti felépítés:

1. A haj eloszlása, a különböző hajvágási rendszerek szerint.
2. A leválasztások irányának meghatározása a fej különböző részein.
3. A kiemelések szögekben való meghatározása.
4. A levágandó passzék fésülési irányának meghatározása, a leválasztásokhoz képest.
5. A leválasztott passzé húzásának az iránya.
6. Kéztartás a leválasztásokhoz képest.

A haj elosztása

Fejtető hajrész: A hajnövés legmélyebb pontjából a fej két oldalán kiindulva, készítünk két vízszintes egymással párhuzamos leválasztást, és ezeket a fej leglaposabb pontján keresztül összekötjük. Ezt a leválasztott területet hívjuk **fejtető hajrésznek**.

Első hajrész: Fültől-fülig a fej legmagasabb pontján keresztül készítünk egy leválasztást. Az arc felé eső hajrészt hívjuk **első hajrésznek**.

Hátsó hajrész: Fültől-fülig a fej legmagasabb pontján keresztül készítünk egy leválasztást. A fej legmagasabb pontjától a nyak felé eső hajrészt hívjuk **hátsó hajrésznek**.

Tarkó hajrész: Készítünk fültől-fülig a hátsó hajrészen egy vízszintes leválasztást. Az így kapott terület a **tarkó hajrész**.

Jobb és baloldali hajrészek: A homlok közepétől a nyak irányába a fej legmagasabb pontján keresztül készítünk egy választékot. Így kapjuk meg a **jobb** és **baloldali hajrészt**.

Jobb és baloldali első hajrészek: A fejtető hajrész és a fül között egy függőleges leválasztással kapjuk meg az arc felé a **jobb** és **baloldali első hajrészeket**.

Hátsó középső hajrész: A fejtető hajrész alatti, a tarkó rész feletti és a két oldalsó első hajrész közötti területet neve **hátsó középső hajrész**.

Kalapvonal-külső és belső haj: A fej legszélesebb vonalát követve, készítünk körbe egy leválasztást, ezt hívjuk **kalapvonalnak**. A kalapvonal feletti haj a **belső** a kalapvonal alatti a **külső** haj.

Vezető passzé: A hajvágás illetve a hajrészek megkezdésekor az első meghatározó passzé a **vezető passzé**.

A leválasztások meghatározásai:

- horizontális - vízszintes
- vertikális - függőleges
- diagonális – átlós irányú

- előre diagonális 67.5-45-22.5 fok
- hátra horizontális diagonális 67.5-45-22.5 fok

A kiemelés szögekben való meghatározása, és ehhez kapcsolódó formák:

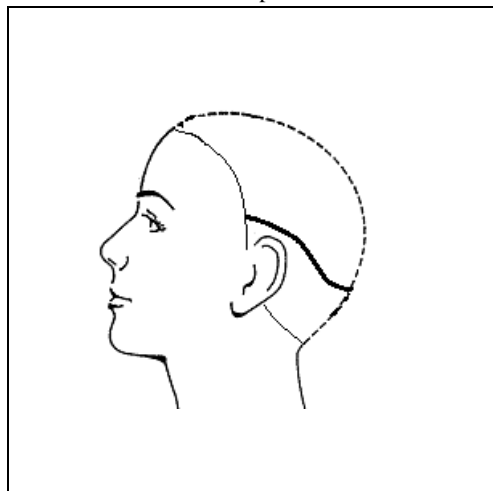
0 történő kiemelés **Egyhossz - kompakt forma:** A haját a természetes esésében vágjuk, nem képződik átmenet. A leválasztás vízszintes.

1-90° **Lépcsőzetes forma:** A felső haj minden esetben hosszabb. A leválasztás vízszintes, diagonális, esetleg függőleges

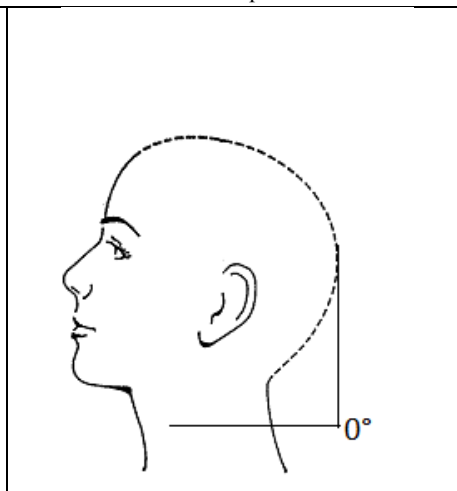
90° **Uniform forma:** A haj a fej területén egyforma hosszúságú. A leválasztások vízszintes, diagonális, függőleges

90-180° **Lefelé hosszabbodó forma:** A haj felül mindig rövidebb. A leválasztás függőleges, esetleg

136. sz. ábra:
A kalapvonal

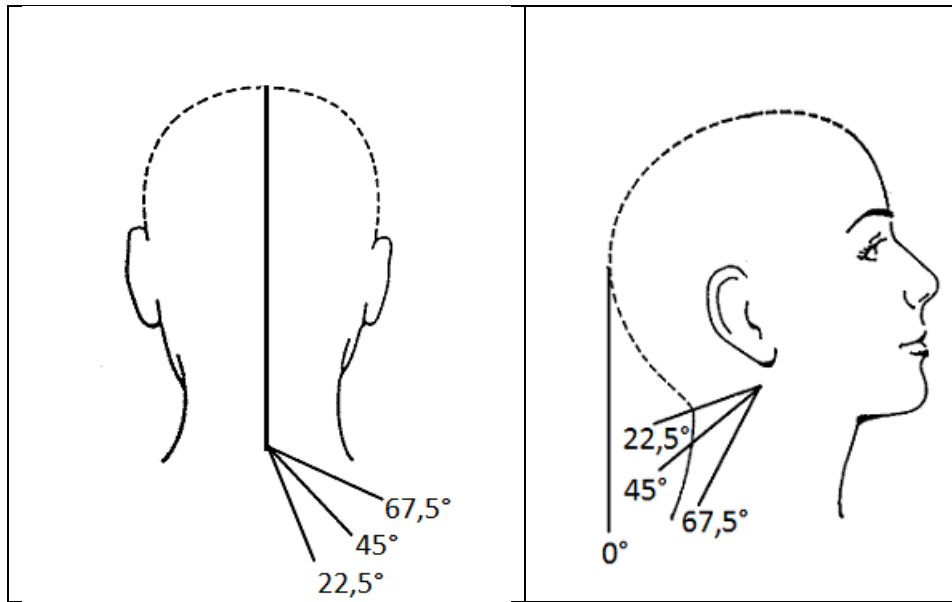

137. sz. ábra:
Horizontális kompakt forma

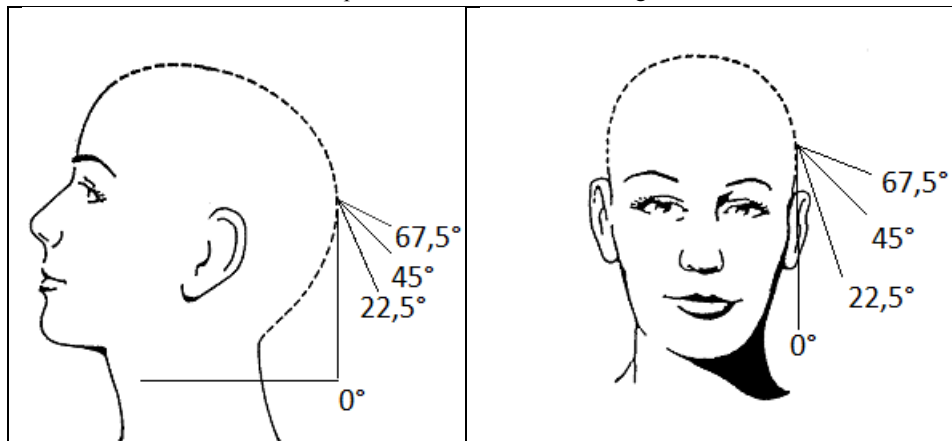

138. sz. ábra:
A kompakt és a lépcsőzetes forma
felé hosszabbodó arc felé hosszabbodó külső vonalai

139. sz. ábra:
A kompakt és lépcsőzetes forma
arc felé rövidülő külső vonalai

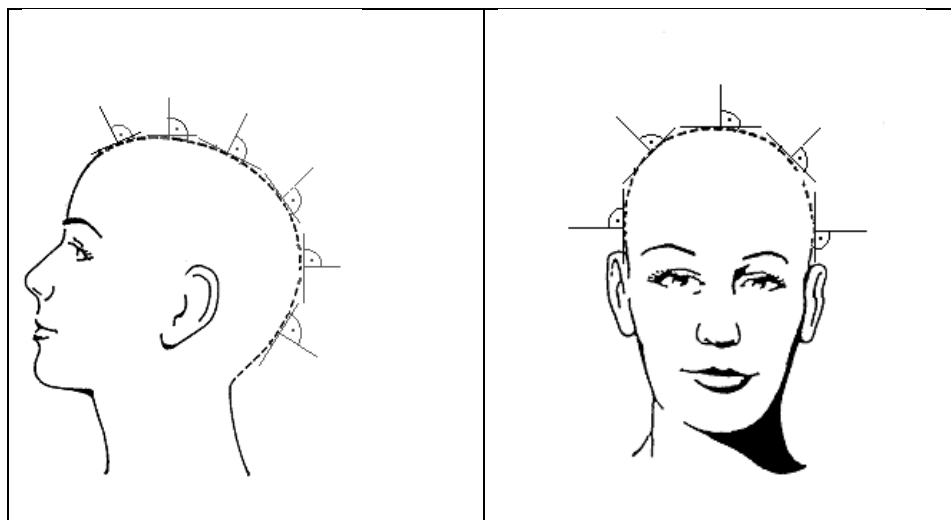
A lépcsőzetes forma kiemelési szögei

140. sz. ábra

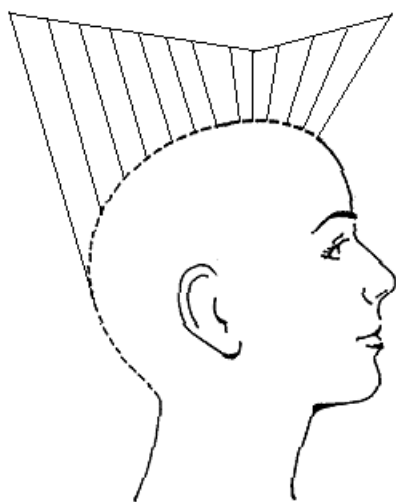
141. sz. ábra

Az uniform forma kiemelési szögei
142-143. sz. ábrák

142. sz. ábra

143. sz. ábra

144. sz. ábra: A hosszabbodó forma

4.11. Női hajvágás az aktuális divatirányzat szerint

A korszerű és tudatos hajvágás akkor kezdődik, amikor megérkezik a vendég és belép az üzletbe. A mozdulatai, az öltözködése a viselkedése mind-mind árulkodó jel a fodrász számára. Azok a személyiségjegyek, amelyeket magán hordoz és azok a viselkedési szokások, amivel éli a mindennapjait, azok az első impulzusok számunkra, és nem az, hogy ha vágásra jött, mehet mosatni.

A hajvágás előtt érdemes, inkább szükséges a vendéggel kibeszélni, egyeztetni a műveletet, hisz feladatunk, javasolni, tanácsot adni.

Mivel a vizsgán a modellünk hajfestést és melírozást is kapott, természetes, hogy a hajvágás formái megtervezése már eldőlt a színeképzés megkezdése előtt.

A korszerű hajvágás a tudatos, felépített, térben megszerkeszthető geometriai ismereteket is magába foglaló, alkalmazásukat megkövetelő munkafolyamat, röviden összefoglalva egy precíz hajvágás megszáritása után, a már száraz és természetes, sajátosságait viselő haj, személyre és formára való alakítása. Ez a hosszú definíció a jelenkor frizura készítése, a HAJVÁGÁS.

A vezető passzé meghatározását és a kívánt hajhossz levágását követően az alaphajvágásokból megismert területi felosztások és anatómiai pontok segítségével alakítjuk ki a frizuránkat. A különbség annyi, hogy nem egy alapvágást végzünk, hanem az ott megismert és megtanult rendszerek szerint a fej általunk meghatározott területén, más és más formát, kiemelési szögeket és irányokat alkalmazhatunk, de csak tudatosan és tervezetten. A kapcsolatnélküliség és az asszimetria kialakulása sem véletlen, hanem szándékos lehetőség, megjelenés.

A szárítással és az esetleg alkalmazott simító, vagy más formaváltoztató elektromos eszközzel kialakított száraz haj, végső formáját a „finiselő hajvágás” alkalmával nyeri el. Ekkor a haj már a természetes esésében helyezkedik el, tehát, ha csak meg lesz szárítva, akkor is úgy fog állni. Nem tud más formát felvenni, mert minden haj a helyére lett vágva. Ez az állapot a vendég számára is elérhető, megközelítőleg 6-8 hétig. Akkor viszont várjuk, mert ezeknek a hajvágásoknak tulajdonságuk, hogy kicsi igazítani nem lehet.

2013-2014 divatajánlásai
145-150. sz. ábrák

145. sz. ábra

146. sz. ábra

147. sz. ábra

148. sz. ábra

149. sz. ábra

150. sz. ábra

4.12. Konty-alkalmi frizura díszítéssel, tressz tincessel, 6db. illesztett tincessel

A konty röviden annyit jelent, hogy hosszú hajjal, korlátlan fantáziával, a tér és a forma teljes lehetőségével, az anyagok adta szabadságot kihasználva alkotunk. Igen, alkotunk.

A konty készítés első fázisa természetesen a haj mosása, esetleg az elvékonyodott, roncsolt, fénytelen hajvégek intenzív ápolása, még az is előfordulhat, hogy a nagyon csúnya hajvégeket levágjuk. Természetesen a hajvágás mértéke nem rövidítést jelent, csak esztétikai igényt.

Vannak olyan nézetek is, hogy a kontykészítés napján ne mossunk hajat, hanem az előző nap, hogy ne „szálljon a haj”

Lényeges, hogy a konty is, mint most már egyre több művelete a szakmának, megtervezett legyen.

Egyre gyakrabban a teljes egység, totális megjelenés az elvárás. Figyelembe kell venni a társszakmákat, de nekünk is el kell várnunk, meg kell kapnunk, a szakmánkat megillető elbírálást, figyelmet. Mostanság már ez is hozzátartozik a konty gondolatosságához.

Mikor az előkészített száraz hajtömeget megfogjuk, és halmazokat alakítunk ki az arc körül, azonnal látható az arc adta lehetőség. Viszont ne feledjük a vendég-modell személyisége és a stílusa a legfontosabb szempont.

Egy esti fogadás, színház, talán esküvő alkalmával, ha van egy haj a fejen, de az nem kapcsolódik viselőjéhez, milyen érzéssel viseli a haját. Csak akkor érzi jól magát mindenki, ha passzol hozzá a haja.

Az előkészítés lehet becsavart, választék vagy választék nélküli forma. Természetesen kialakítható, ha kefékkel, lapos vagy körkefékkel szárítjuk meg a haját. Továbbmegyek, lehet hajsímítóval esetleg krepplővel, loknizóval teljesen vagy részlegesen kialakított előkészítés. A lényeg száraz hosszú haj legyen

A fejterület felosztása után nem agresszíven, de eltűzhetjük a hajszakaszokat, hogy az adott területtel tisztán, áttekinthetően tudjunk dolgozni. A különböző gumik segítségével összefogott hajszakaszok egy tömegből való fésülése lehetőséget ad a forma koncentrálására. A súlypontok, szögek meghatározásától függően, tupírozzuk a tincseket, esetleg alkalmazunk hajbetéteket. A tincsek fésülése után, de még a letűzés előtt nézzük meg, győződjünk meg, hogy az elképzelt formának megfelelő a tincs helye nehogy a későbbiekben részlegesen vagy teljesen szétkeljen szedni a kontyot.

A tükör szerepe rendkívül fontos, de ne csak szemből, oldalról is nézzük, kontroláljuk a formát.

A letűzést csattal vagy hajtűvel úgy történjen, hogy az elkészült kontynál ne lehessen látni a csatot, hajtűt. A csatokat sose a fogunkkal nyissuk ki, mert egy konty-egy fogpótlás, rossz arány. Azok a csattok, amelyek végén kis „cseppek” vannak és így nem is szűrnak, azok kinyitás nélkül utat találnak a hajtömegbe, így a legmegbízhatóbb helyen és feszességgel tartják, rögzítik a tincseket. Természetesen, ha kell alkalmazhatunk több akár ellentétes irányból betűzött csatot, hajtűt.

Az egymás mellett lévő vagy egymásra épülő tincsek tömege, formája adja a konty csúcspontjait. Ezek kialakításakor, később megvalósításakor fontos a fej minden irányból való feltérképezése. Ha egytömögű a kontyunk, akkor szemből nézve legyen szimmetrikus, de oldalról nézve már lehet tarkóban elhelyezett, fejtetőn, fejbúbban vagy akár a homloknál. Az oldalnézeti arc és koponyaforma határozza meg a konty esztétikus elhelyezését. Az oldalnézeti látótér ne érjen véget a hajnövésnél, legalább a vállig – a teljes alakot figyelembe véve a tökéletes – vegyük figyelembe modellünk-vendégünk megjelenését adottságait.

Ha úgy határozunk, hogy ne egy tömeget alakítunk ki, akkor már az asszimetria tudatos kialakítását is szem előtt tarthatjuk. Szerencsére a mai kontydivat – a versenykontyban főleg – erősen viseli ezeket a jeleket.

A tincsek fésülése alkalmával rendszeresen találkozunk un. nyitott tincsekkel, melyeknek a hajvégeik nincsenek betűzve, hanem a tűzés után még olyan hosszúak, hogy formára fésülés lehetőségeit is adják. Külön díszítésnek is alkalmazható a legyező vagy más formába lakkozott, fésült fátyolvastagságú hajtincsek.

Fésülés technikailag nincs különbség a konty és a nappali vízhullámfrizura készítése között, hisz tupírozunk a ritka fogú fésűszakasszal felszint fésülünk lakkozunk hajfény olajat alkalmazunk letűzünk majd újra tupírozunk lakkozunk.

Természetesnek mondható az a lehetőség is, hogy nem kell minden haját feltűzni, hisz, akár lokni, krepplő vagy simított tincsek szabadon hagyásával a forma díszesebbé hangsúlyosabbá válhat.

A konty- alkalmi frizura készítése közben ne feledkezzünk meg az elhelyezésre váró tressztincsről, sőt a két technológiával illesztett 6 tincsről sem. A jelen divatidőszakban ezek a lehetőségek inkább mindennaposak, mintsem szokatlanok.

Az elkészült konty ami tressztincsel és illesztett 6 tincsel már eléggé atraktív, nos ezt a kontyot még dísszel kell kiegészíteni.

A dísz szerepe az alkalom és a haj hangsúlyos bemutatása. A dísz kiválasztásánál és elkészítésénél teljes információval kell rendelkezünk modellünkről-vendégünkről. A smink a ruha az ékszerek, de még a cipő és a partner magassága is fontos tényező. Nem feledkezhetünk meg az alkalom jellegéről, társasági elvárásairól modellünk-vendégünk szerepéről, amit az eseményen betölt.

A dísz elkészítésében minden olyan anyagot – tüll, gyöngy, flitter, virág... – felhasználhatunk ami az egységet fokozza, de egyben esztétikus is. Ezeket varrhatjuk, ragaszthatjuk, akár mindkettőt egyszerre vagy egy másik technológiával tesszük összefoghatóvá, alkalmazhatóvá.

Az egész műveletre fontos javaslat, hogy készítsük el, próbáljuk le az alkalom előtt, és ha kell, még legyünk időnk változtatni.

151. sz. ábra

152. sz. ábra

153. sz. ábra

154. sz. ábra

5. Informatika - Alkalmazott Számítástechnika

Mindennapi életünk fontos részesevé vált a számítástechnika, így a mindennapi munkánk során sem nélkülözhetjük.

Fontos ismernünk felhasználói számítógépes programokat, operációs rendszereket, szövegszerkesztő és táblázatkezelő programokat.

Fontos hasznát vesszük a vendég nyilvántartásban:

pl.: Vendég neve:

- Címe, telefonszám
- Milyen szolgáltatást vett igénybe vendégünk
- Milyen anyagokat használtunk a frizura elkészítéséhez
- Melyik kollega készítette a vendég frizuráját

A vendéggel kapcsolatos ezen információk segíthetik a hatékonyabb munkavégzésünket, kontrol a felhasznált anyagok és a kollegák munkavégzése szempontjából egyaránt, tudjuk, hogy korábban milyen anyaggal felhasználásával és hogy hogyan készült el a vendég frizurája. Ez nagy segítségünkre szolgálhat egy esetleges reklamáció esetén is.

Táblázatkezelő használata és előnye:

Az anyagkészletünk naprakész nyilvántartása, leltár készítése és számlakezelés

Forrásanyag dokumentumok

- Szécsényi István
Fodrászok mestervizsga kézikönyve
Magyar Kereskedelmi és Iparkamara
Budapest 2003
- Szécsényi István
Alaphajvágások
Pécsi Tudományegyetem 2007
- I.C.D. Hungary kollekcio 2008
- PapaszVasiziosz
Hullámlovaslasi b6vített kiadás
Budapest 1997
- Hajas László:
Alap hajvágások
- Möller-Schoeneberg:
Nagy fodrászkönyv